

Vurderinger af risiko og støttebehov på det sociale børne- og ungeområde

En vidensindsamling i regi af Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv

Laura Skifter Andersen, Aksel Klint Bastegaard og Rikke Fuglsang Olsen

VIVE

Vurderinger af risiko og støttebehov på det sociale børne- og ungeområde

© VIVE og forfatterne, 2025

e-ISBN: 978-87-7582-443-4

Projekt: 302954

Finansiering: Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv

VIVE

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

VIVE støtter FN's verdensmål og angiver her, hvilket eller hvilke verdensmål der knytter sig til publikationen.

Forord

Denne vidensindsamling belyser, hvilke faktorer der i en nordisk kontekst påvirker børne- og ungerådgivernes vurderinger og beslutningstagning i sociale børne- og ungesager. Vidensindsamlingen er baseret på 57 nordiske udgivelser publiceret i perioden 2010-2024. Vidensindsamlingen har været i eksternt review, og vi takker reviewerne for deres gode kommentarer.

Vidensindsamlingen er udgivet i regi af Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv, som er et samarbejde mellem VIVE, Social- og Boligstyrelsen og Børns Vilkår. Vidensindsamlingen er udarbejdet af analytiker Laura Skifter Andersen, analytiker Aksel Klint Bastegaard og seniorforsker Rikke Fuglsang Olsen.

Carsten Strømbæk Pedersen

Forsknings- og analysechef for VIVE Børn og Uddannelse

Indholdsfortegnelse

Hovedresultater	6
Afrapportering	14
1 Indledning	15
1.1 Formål	15
1.2 Læsevejledning	20
2 Sagsfaktorer	22
2.1 Hvilke enkeltfaktorer har betydning for børne- og ungerådgiveres vurderinger?	24
2.2 Flere sagsfaktorer har en kumulativ effekt	27
2.3 Forældrenes kompetencer og relation til barnet	28
2.4 Samarbejdet med forældre	31
2.5 Børneinddragelse i beslutningstagningen	34
2.6 Vold vurderes anderledes i sager med etniske minoriteter	36
2.7 Barnets alder og køn har betydning	37
2.8 Manglende eller usikker viden om sagen	39
3 Beslutningstagerfaktorer	40
3.1 Sagsbehandling i krydspreset mellem rammebetingelser og forventninger	41
3.2 Vurdering af risikofaktorer	45
3.3 Manøvrering i skønsrummet	48
3.4 Inddragelse af barnets perspektiv – en central beslutning	51
4 Organisatoriske faktorer	54
4.1 Kommunal organisering har betydning for børne- og ungerådgiverens beslutninger	55
4.2 Det tværorganisatoriske samarbejdes betydning for beslutningstagningen på børneområdet	63
5 Eksterne faktorer	66

5.1	Flertydig lovgivning	67
5.2	Lovgivning i et komparativt perspektiv	71
5.3	Ressourcer og kulturelle normer	74
6	Konklusion og perspektivering	77
Dokumentation		79
7	Metode	80
7.1	Udpegning af kernepublikationer fra centrale forskere	80
7.2	Kæde- og citationssøgning med udgangspunkt i kernepublikationer	81
7.3	Inklusions- og eksklusionskriterier	81
7.4	Kodning og analyse af studier	85
8	Data	86
Litteratur		99

Hovedresultater

Denne vidensindsamling har undersøgt, om der er relevante nordiske udgivelser, der kan belyse, hvilke faktorer der påvirker børne- og ungerådgivernes vurderinger og beslutningstagning i sociale børne- og ungesager. Formålet har været at give et overblik over og indsigt i de forskellige faktorer, som kan have betydning i særligt de nordiske lande for vurderinger af børn og unges risiko og støttebehov i sociale sager.

Det nordiske fokus har været relevant, fordi tidligere litteraturreviews (Damman et al., 2020; Lauritzen et al., 2018; Villumsen & Gjedde, 2023) primært har inkluderet studier fra ikke-nordiske lande, især USA og Canada, som har en markant anden tilgang i sociale børne- og ungesager end i Norden. Derfor er det spørgsmålet, hvor relevante resultaterne fra de tidligere reviews er i en dansk praksis – det vil formentligt i nogle henseender ikke være de samme faktorer, som danske børne- og ungerådgivere skal have fokus på, som socialarbejdere i fx USA og England.

Et helt overordnet hovedresultat fra denne vidensindsamling er, at der er ganske mange nordiske studier, og at de i nogle henseender undersøger og peger på de samme faktorer, som de tidligere reviews af primært ikke-nordisk litteratur gør, men samtidig også i tillæg hertil bidrager med ny viden om andre faktorer, som ikke tidligere er belyst, og resultater, der peger i en lidt anden retning.

Vidensindsamlingen tager sit teoretiske afsæt i the Decision Making Ecology (DME), der beskriver, hvordan den systemiske kontekst for beslutningstagningen på børneområdet er påvirket af fire typer af forskellige faktorer:

- Faktorer, der omhandler konkrete sagskarakteristika
- Faktorer, der omhandler den enkelte børne- og ungerådgiver (beslutningstager)
- Faktorer, der omhandler den organisatoriske ramme
- Faktorer, der omhandler eksterne forhold.

I lighed med tidligere litteraturoversigter finder denne vidensindsamling også, at alle fire typer af faktorer gør sig gældende i beslutningsprocessen i sociale børne- og ungesager i nordisk sammenhæng. Denne vidensindsamling bekræfter også samstemmende med tidligere forskning på feltet, at der er nogle fundamentale forhold, som gør sig gældende for risikovurderinger og beslutningstagning i sager med børn og unge i udsatte positioner – bl.a. er kompleksiteten, ufuldstændig information og fejl et grundvilkår på tværs af lande.

I forhold til **sagsfaktorer** viser vidensindsamlingen – ikke overraskende – at der i komplekse børnesager ofte er mange samtidige sagsfaktorer i samspil med hinanden, og at disse som regel får en kumulativ effekt i forhold til børne- og ungerådgi-
vernes risikovurdering i den enkelte sag (Lauritzen et al., 2019; Vis et al., 2021, 2023). Samtidig viser vidensopsamlingen, at bestemte sagsfaktorer som fysisk, psykisk eller seksuelt overgreb, vold i familien og (manglende) forældrekompetencer typisk vægtes tungt i vurderingerne (Christiansen et al., 2019; Helland, 2020; Lauritzen et al., 2019). Forældres misbrug er også en sagsfaktor, som ofte er afgørende for børne- og ungerådgi-
vernes vurderinger i sociale børnesager i nordisk sammenhæng (Ejrnæs & Gørtz, 2017a; Vis et al., 2022a).

Et vigtigt resultat fra vidensindsamlingen er også, at etnisk baggrund er en sagsfaktor, der har betydning. På den ene side undersøges minoritetsfamilierne hyppigere (Lauritzen et al., 2019), men på den anden side bliver vold i disse familier tillagt en anden vægt i børne- og ungerådgi-
vernes vurderinger. Vold sættes for minoritetsfamilier ofte ind i en kulturel forklaringsramme frem for individuelle forklaringer (fx forældrekompetencer) (Aadnanes, 2017; Christiansen et al., 2019). Vores vidensindsamling peger også på, at barnets alder ofte har betydning for beslutningstagningen og sagens udfald. Sager, der omhandler ældre børn (unge), henlægges oftere (Lauritzen et al., 2019), mens yngre børn hyppigere tilbydes indsatser (Vis et al., 2023). Køn har også betydning, hvor underretninger, der omhandler piger, i højere grad undersøges nærmere, mens sager om drenge i højere grad henlægges (Kalin et al., 2022). Barnet eller den unges køn, alder og etnisk oprindelse er således sagsfaktorer, som potentielt kan medføre en bias i vurderingen af risiko og støttebehov på det sociale børne- og ungeområde.

Til forskel fra de tidligere litteraturreviews af primært ikke-nordisk litteratur peger denne indsamling på, at forældrenes vilje eller modvilje til at samarbejde (Loehr & Bengtsson, 2017; Lurie et al., 2015; Östberg, 2014) og graden af børneinddragelse også er væsentlige sagsfaktorer, der påvirker børne- og ungerådgi-
vernes vurderinger og handlingsmuligheder i den enkelte sag. Et forhold, som flere studier peger på, er, at forældrenes vurderinger i nogle tilfælde kommer til at fylde for meget på bekostning af barnets eller den unges stemme (Christiansen & Anderssen, 2010; Havnen et al., 2020; Klecina et al., 2024; Lurie et al., 2015; Münger & Mattsson, 2020). Samtidig finder studier om **beslutningstagerfaktorer** også, at der i det praktiske sagsarbejde kan opstå et særskilt fokus på interaktionen mellem børne- og ungerådgi-
ver og forælder, som faktisk overskygger relationen mellem forælder og barn/ung. Dette problematiseres yderligere, da børne- og ungerådgi-
verens person (og relation til forælderen) herved kommer i centrum for det vurderingsgrundlag, som beslutningen træffes på (Christiansen & Anderssen, 2010). Beslutningen om at inddrage barnet eller den unge (fx gennem en samtale med barnet) er også direkte påvirket af børne- og ungerådgi-
verens holdninger og forståelse af nødvendigheden

af inddragelsen (Berrick et al., 2015; Christiansen & Anderssen, 2010; Vis et al., 2012). For eksempel har en opfattelse af, at man beskytter børnene for svig og smerte ved ikke at inddrage dem, betydning for, om børne- og ungerådgiveren inden for de seneste 6 måneder har inddraget et barn eller ung i egen sag. Børneinddragelse er altså ikke et garanteret sagsskridt, og flere studier dokumenterer, at det varierer, hvornår og hvorvidt barnet eller den unges egne oplevelser inkluderes i sagsbehandlingen (Berrick et al., 2015; Gresdahl et al., 2025; Havnen et al., 2020; Lurie et al., 2015).

Inddragelsen af barnets eller den unges stemme i sagen er altså sammenfattende påvirket af både relationen mellem forælder og børne- og ungerådgiveren samt børne- og ungerådgiverens egne holdninger til nødvendigheden af inddragelsen. Forskelle er et menneskeligt grundvilkår i relationsarbejdet, men man kan spørge sig selv, hvor stor en rolle disse forhold skal spille, og i hvilken grad man som fagperson bør arbejde med – og være opmærksom på – egne præferencer og forhold. Det er ikke altid tydeligt, hvilke forhold der får afgørende betydning for en afgørelse, og der kan være en diskrepans mellem de risikofaktorer, som danske børne- og ungerådgiverne tænker er udslagsgivende, og de faktiske forhold, som får betydning for, om et barn anbringes eller ej (Ejrnæs & Gørtz, 2017a, 2017b).

Vidensindsamlingen peger også på en række yderligere **beslutningstagerfaktorer**, som gør sig gældende i nordisk sammenhæng, men at disse ofte ikke kan ses uafhængigt af de **organisatoriske faktorer**. Et hovedresultat fra denne vidensindsamling omhandler mestringsstrategier og praktiske løsninger blandt børne- og ungerådgivere, når de oplever, at rammebetingelserne enten er svære at arbejde under eller simpelthen ikke giver mening for dem (Baviskar & Winter, 2017; Møller, 2022; Östberg, 2014; Villumsen & Søbjerg, 2023). For eksempel peger et studie på, at rammebetingelser – i form af bl.a. høj medarbejderomsætning – presser den faglige vidensform i børne- og ungerådgivernes arbejde. Udfordringen er, at dette forhindrer en dialektisk tilgang til forskellige vidensformer i børne- og ungerådgiverens beslutningsarbejde, som de komplekse sager ellers kræver (Møller, 2022). Et opmærksomhedspunkt er i denne forbindelse, at både de organisatoriske og ledelsesmæssige rammer muliggør, at man som beslutningstager har fokus på både at aktivere sit relationelle kendskab til familierne, sit organisatoriske praksisorienterede know-how og evidensbaseret viden om fx virkning af indsatser i sin sagsbehandling.

Et hovedfund i forhold til **beslutningstagerfaktorer** er også, at der er store forskelle i vægtningen af risikofaktorer mellem de enkelte børne- og ungerådgivere, og at risikofaktorerens betydning ofte overvurderes i sociale børnesager (Ejrnæs et al., 2019, 2020; Ejrnæs & Moesby-Jensen, 2021; Ejrnæs & Monrad, 2020). Overvurderingen af risikofaktorer er i sig selv problematisk, men en afledt yderligere problematik er, at et fokus på 'højrisikogrupper' medfører, at det mindst lige så relevante fokus

på almenområdet – hvorfra størstedelen af de borgere, der ender i en udsat position, faktisk kommer – reduceres. En anden pointe er, at det primære fokus på risikofaktorer medfører, at beskyttelsesfaktorer i mindre grad vægtes. Man får derfor negative – og ikke-opbyggelige – forventninger i mødet med borgere i risikogruppen. Dertil hører, at både beskyttelses- og risikofaktorer er kontekstspecifikke og derfor ikke bør være kilde til generalisering.

I forlængelse heraf identificerer vidensindsamlingen også, at der kan være forskelle i børne- og ungerådgivernes vurderinger i de enkelte sager, mens mangelfulde begrundelser for valg af indsats ofte gør det uigennemsigtigt, hvad der ligger til grund for forskellene (Lurie et al., 2015; Ruiken, 2024). Generelt set påpeges det store skønrum i lovgivningen på børneområdet i de nordiske velfærdsstater som en primær årsag til forskellighederne (Ejrnæs, 2021; Ruiken, 2024). Nogle studier påpeger, at der i den forbindelse kan opstå en handlingslammelse blandt børne- og ungerådgiverne, fordi det individuelle ansvar bliver stort. Her sørger man for at indhente særligt mange eksterne vurderinger for at være sikker på, at beslutningen træffes på et så oplyst grundlag som muligt, mens de kan henvise til de eksterne vurderinger i beslutningsgrundlaget (Samsonsen & Willumsen, 2014; Skotte, 2018). Denne udfordring kan bl.a. imødekommes af en særlig teambaseret praksis, hvor komplekse sager behandles på teammøder (Ejrnæs, 2021). En praksis, som allerede er at finde flere steder i særligt Norge, Danmark og Sverige (Blomberg, Kroll & Meeuwisse, 2013a).

Endvidere peger vidensindsamlingen på, at øget specialisering i kommunerne kan medføre en fragmenteret organisering, som kan udviske afgørelsesmandatet for medarbejderne i de enkelte afdelinger og så tvivl om, hvem der har bestemmelsesretten (Enell & Denvall, 2017; Gümüşcü et al., 2020; Lurie et al., 2015; Östberg, 2014; Ponnert, 2024).

I forhold til **organisatoriske faktorer** viser vidensindsamlingen, at forskellige måder at organisere og lede arbejdet i forvaltningsafdelingerne i kommunerne, herunder særligt forskelle i anvendelsen af screenings- og udredningsværktøjer, har betydning for beslutningstagningen på det sociale børneområde. Der er kommunale forskelle i vægtningen af sagsforhold samt i tærsklen for, hvornår en beslutning om særligt sagsskridt eller en decideret afgørelse træffes (Ellingsen et al., 2015; Lauritzen et al., 2019; Lurie et al., 2015; Östberg, 2014; Rustad et al., 2022; Sørensen, 2018; Vis et al., 2020; Vis & Fossum, 2015). Dette underbygges også af fund relateret til eksterne faktorer. Her viser komparative studier af børne- og ungerådgiveres vurderinger på tværs af lande, at den lovgivning og bagvedliggende ideologi, som udmønter sig i forskellig organisering og struktur på det sociale børne- og ungeområde, får betydning for børne- og ungerådgivernes vurderinger af, hvilke risikofaktorer der vægtes, og hvilke sager der undersøges og resulterer i indsatser (Guidi, 2014; Lamponen et al., 2019; Samsonsen & Willumsen, 2014; Skivenes & Skramstad, 2015).

I forhold til **eksterne faktorer** peger vidensindsamlingen på, at uklar eller flertydig lovgivning påvirker børne- og ungerådgivernes vurderinger og beslutninger ganske betragteligt. Overordnet peger en række studier (Ebsen et al., 2023; Lamponen et al., 2024; Helland, 2013) ret samstemmende på, at flertydigheder i lovgivningen – på et i forvejen meget komplekst velfærdsområde – medfører, at der lokalt udvikles uformelle standarder og begreber for at imødekomme modsatrettede hensyn. Dette kan medføre inkonsistens i sagsbehandlingen og i værste fald føre til undgåelige fejl, fordi uformelle standarder ofte resulterer i, at nogle dele af lovgivningen får forrang for andre dele. Det kan betyde, at vigtige forhold, fx i forbindelse med oplysning af sagen, forsømmes, og at det ikke er den bedste beslutning, som træffes (Munro, 1996).

Vidensindsamling peger også på, at der eksisterer kulturelle forskelle i børne- og ungerådgivernes vurderinger på tværs af landegrænserne. Flere komparative studier med forskellige lande baserer sig på den samme sagsbeskrivelse, som børne- og ungerådgifverne i studierne skal vurdere. De studier illustrerer bl.a., hvordan risikovurderingen af unges alkoholforbrug var forskellig på tværs af lande (Blomberg, Kroll & Meeuwisse, 2013a; Guidi & Placido, 2015). Selvom et studie finder, at der delvist eksisterer en fælles nordisk model på børne- og ungeområdet, særligt når det gælder yngre børn, er der altså stadig nationalkulturelle forhold, som har betydning for vurderingerne (Blomberg, Kroll & Meeuwisse, 2013a).

En ekstern faktor, der også er gennemgående i flere nordiske studier, er, at de ressourcer, der er til rådighed – fx i forhold til, hvilke indsatser der reelt er mulige at tilbyde – er væsentlige for børne- og ungerådgivernes beslutninger. Det ressource-mæssige kan både bestå i den økonomiske ramme, men også og ikke uafhængigt heraf, de konkrete tilbud og indsatser, der er til rådighed.

Figur 1 opsummerer hovedresultaterne, som de fordeler sig i forhold til DME-rammen. Figuren tager udgangspunkt i den teoretiske figur i The Decision-Making Ecology (Baumann et al., 2011). Se afsnit 1.1.

Figur 1 Faktorer, der har betydning for beslutningstagning på det sociale børne- og ungeområde

Figuren tager udgangspunkt i den teoretiske figur i The Decision-Making Ecology (Baumann et al., 2011). Se afsnit 1.1.

Opmærksomhedspunkter

Med 57 inkluderede studier fra de nordiske lande er der nu et fornyet vidensgrundlag, som giver anledning til en række opmærksomhedspunkter i forhold til risikovurderinger og beslutningstagning i børne- og ungesager:

- I sociale børne- og ungesager er der allerede et stort fokus på børneinddragelse og vigtigheden heraf. Barnets Lov har netop til hensigt at styrke inddragelse af barnet og den unge og deres rettigheder. Fokus er skærpet med implementering af loven, opkvalificering i forhold til loven og øvrig understøttelse af Barnets Lov. På trods af dette må det vedvarende være et vigtigt opmærksomhedspunkt, at det gennemgående i beslutningsprocessen sikres, at aldersvarende børneinddragelse er et garanteret sagsskridt, og at det ikke alene bliver alder (ældre børn), der bliver afgørende for børneinddragelsen.
- I forlængelse af børneinddragelsen er det et vigtigt opmærksomhedspunkt, at vægtningen af forældrenes udsagn, samarbejdsvilje og rettigheder balanceres i forhold til barnets/den unges stemme og rettigheder. Dette er på linje med hensigten i Barnets Lov, hvor der er fokus på understøttelse af barnets/den

unges synspunkter, perspektiver og holdninger. Der er risiko for, at relationen til forælderen kan "gøre blind" og herved komme i centrum for vurderingsgrundlaget. Det kan både være i de tilfælde, hvor forældrene er nemme at samarbejde med, og hvor relationen opleves som god, men også i de tilfælde, hvor en oplevelse af forældrene som uvillige til at samarbejde eller besværlige kan overskygge et essentielt blik på forholdet mellem barn og forælder.

- Der kan være gode grunde til, at vurderinger i sociale børnesager differentieres på baggrund af karakteristika ved barnet eller familien, som fx køn, alder og minoritets-/majoritetsbaggrund. Mange børne- og ungerådgivere er allerede meget opmærksomme på at undgå stereotyper og bias – som der også er fokus på i deres uddannelse. Men løbende kritisk stillingtagen til ens førstehåndsindtryk i børne- og ungesager og refleksion i forhold til, hvordan karakteristika som barnets køn, alder og oprindelse får betydning for en vurdering, må ikke undervurderes.
- Forhold hos den enkelte børne- og ungerådgiver kan også blive toneangivende for beslutningerne i sociale børnesager. Menneskelige forskelle er et grundvilkår, men man kan med fordel bruge forskellene aktivt i myndighedsarbejdet. Som ved foregående punkt omkring sagsfaktorer bør børne- og ungerådgivere ligeledes forholde sig kritisk og refleksivt til egne forhold og holdninger. Man kan i forlængelse heraf som ledelse have fokus på etableringen af rum for faglige diskussioner, supervision og erfaringsudvekslinger, som understøtter den enkelte børne- og ungerådgiver i en alsidig sagsbehandling.
- Der er behov for en diskussion af, hvor brugbart risikofaktorbegrebet reelt er i det konkrete arbejde i børnesager, og hvorvidt en kvantificering af sagsfaktornes betydning i en konkret børne- eller ungesag reelt bidrager til, at børne- og ungerådgiveren dermed træffer den *bedste* beslutning i den givne sag på det givne tidspunkt. Diskussionen kan både være frugtbar i den enkelte kommune, så den konkrete begrebsanvendelse synliggøres, og implikationerne heraf kan overvejes. Men det er også en diskussion, som er relevant at fortsætte inden for forskningslitteraturen i forhold til at få frembragt mere viden om, hvorvidt og i så fald hvordan risikofaktorbegrebet kan gøres mere anvendeligt for praksis.

- Uformelle standarder og tommelfingerregler i beslutningstagningsprocessen i sociale børne- og ungesager er gennemgående på tværs af de nordiske lande. Dette kan muligvis reduceres af en mindre flertydig lovgivning på området, men skønsudøvelse er et grundvilkår for det sociale arbejde, og der vil derfor altid være et rum for, at uformelle standarder udvikles. Derfor er et væsentligt opmærksomhedspunkt for den kommunale ledelse og børne- og ungerådgi-verne at forholde sig til omfanget af uformelle standarder og tommelfinger-regler i deres arbejde, og om den praksis, der har udviklet sig, reelt resulterer i, at man træffer den *bedste* lovmedholdelige beslutning.

Fakta om undersøgelsen

Denne undersøgelse er en vidensindsamling gennemført i regi af Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv. Vidensindsamlingen har fokus på de forskellige faktorer, som kan have betydning for vurderinger af børn og unges risiko og støttebehov i sociale sager.

Vidensindsamlingen er en gennemgang af nordiske udgivelser fra perioden 2010-2014.

Vidensindsamlingen anvender en todelt fremgangsmåde. Den første del af indsamlingens søgning baseres på centrale eksperters anbefalinger af relevante kernepublikationer inden for området. Denne litteratur screenes og danner efterfølgende grundlag for en kæde- og citationssøgning, der udgør vidensindsamlingens del to. Kædesøgningen består i at gennemgå den litteratur, der er angivet i kernepublikationernes referencelister, og vurdere deres relevans ud fra en række inklusions- og eksklusionskriterier (jf. afsnit 7.3). Med andre ord benyttes kædesøgningen til at identificere studier, der er ældre end de publikationer, der tages udgangspunkt i.

I alt indgår 57 udgivelser i vidensindsamlingen.

> **Afrapportering**

1 Indledning

Børne- og ungerådgivere på det specialiserede børne- og ungeområde i kommunerne skal som et helt centralt element i deres daglige arbejde vurdere omfanget af konkrete børn og unges støttebehov. Det indebærer, at børne- og ungerådgiverne løbende må vurdere, hvor stor risikoen er for, at et givent barn eller ung er i mistrivsel, er udsat for omsorgssvigt, overgreb, negativ social kontrol, misbrug eller har andre former for sociale udfordringer. Denne vurdering af risiko og støttebehov samt deraf eventuel følgende beslutning om iværksættelse af indsatser er en væsentlig del af børne- og ungerådgivernes kernefaglighed.

Barnets Lov, som trådte i kraft 1/1 2024, medfører, at omfanget af sagsoplysning i form af afdækning og børnefaglig undersøgelse i højere grad kan differentieres på tværs af sager. I det lys er vidensindsamlingen relevant, idet den kan give et overblik over de forhold, der ifølge forskningslitteraturen generelt får betydning for børne- og ungerådgivernes vurderinger af risiko og støttebehov i sager om udsatte børn og unge, og som både den kommunale ledelse og børne- og ungerådgiverne skal være opmærksomme på i forbindelse med vurderingerne.

Vi ved allerede fra tidligere litteraturstudier (fx Lauritzen et al., 2018; Villumsen & Gjedde, 2023) af primært studier fra ikke-nordiske lande, især USA og Canada, at flere forskellige faktorer kan have betydning for børne- og ungerådgiveres vurderinger og beslutninger i sager på det specialiserede børne- og ungeområde. Det gælder fx faktorer vedrørende den enkelte sag, dvs. barnet, den unge og familien og organisatoriske faktorer, dvs. den konkrete kommunale organisering af sagsbehandlingen. Men givet at vi i de nordiske lande har en markant anden organisering og struktur på det sociale børne- og ungeområde end i USA og Canada med andre tærskler for igangsættelse af undersøgelser og indsatser, er det usikkert, hvor relevante resultaterne fra de tidligere litteraturstudier er for en dansk praksis. Der er således brug for at få undersøgt, hvilke faktorer der har betydning for børne- og ungerådgiveres vurderinger og beslutninger i sager på det specialiserede børne- og ungeområde i en nordisk kontekst.

1.1 Formål

Formålet med vidensindsamlingen har for det *første* været at identificere relevante *nordiske* studier, der omhandler faktorer, som påvirker beslutningsprocessen i sociale børne- og ungesager. For det *andet* er det vidensindsamlingens formål at skabe et systematisk overblik over de faktorer, som i en dansk sammenhæng kan have betydning for vurderinger af børn og unges risiko og støttebehov i sociale sager.

Undersøgelsen vil besvare det overordnede spørgsmål:

Hvilke faktorer påvirker, hvordan børne- og ungerådgivere vurderer og træffer beslutninger og afgørelser i sociale børne- og ungesager?

En sådan viden er i høj grad relevant for socialrådgiveruddannelserne på professionshøjskolerne, som kan bruge den i deres undervisning, men også for forskere og embedsmænd på det sociale område. Det er derudover også tanken med rapporten at give børne- og ungerådgivere og myndighedsledere på det sociale børne- og ungeområde i kommunerne ny viden, som kan bruges som udgangspunkt for refleksion, dialog om og udvikling af deres praksis.

Vurderinger af børn og unges risiko og støttebehov

Når vi i denne vidensindsamling undersøger, hvilke faktorer der påvirker børne- og ungerådgivernes vurderinger af børn og unges risiko og støttebehov, er *vurderinger* meget bredt defineret. *Vurderinger* i denne rapport omfatter både børne- og ungerådgivernes initiale vurderinger som følge af underretninger/henvendelser, afdækning, hvorvidt der skal igangsættes en undersøgelse, om der skal tilbydes en indsats, hvilken indsats (fx tidligt forebyggende der evt. skal tilbydes og afslutning af en sag. Vurderinger er således implicit en del af eller synonym med de mange beslutningsprocesser, der ofte er i en social børne- og ungesag.

Vidensindsamlingens forskningsmæssige afsæt og begreber

Det er et grundvilkår i det sociale arbejde på børne- og ungeområdet, at der er tale om komplekse sager, hvor man som børne- og ungerådgiver har en begrænset viden i forbindelse med risikovurderinger. Som beslutningstager må man lave den bedste vurdering på de betingelser. Derfor er det også et grundvilkår, at den beslutning, der træffes om undersøgelse og/eller indsats eller mangel på samme, desværre kan vise sig ikke at være den rigtige og dermed må revideres.

Eileen Munro (1996) har beskrevet, hvor vigtigt det er at skelne mellem forskellige typer af fejl i det sociale arbejde. Nogle fejl må nemlig betragtes som *uundgåelige* netop på grund af kompleksiteten i arbejdet og niveauet af viden, der er til rådighed. Ideelt set skal børne- og ungerådgiverne beskytte alle børn, som er i risiko for overgreb og omsorgssvigt uden at påvirke velfungerende familier negativt. Dette ideal er imidlertid umuligt at indfri i alle sager, fordi beslutninger i sådanne sager altid vil blive truffet på et ufuldstændigt vidensgrundlag. Derfor må målet for det sociale arbejde ifølge Munro være at nå til den *bedste beslutning* på baggrund af den

aktuelle viden om og forståelse af en sag – og ikke nødvendigvis den absolut *rigtige* beslutning.

Nogle fejl i det sociale arbejde er *uundgåelige* på grund af vidensniveauet og kompleksiteten. Andre fejl kan imidlertid kategoriseres som *undgåelige*, fordi de kan tilskrives utilstrækkelig undersøgelse og upræcis håndtering af den foreliggende viden. Udfordringen er at skelne mellem de uundgåelige fejl og de undgåelige fejl. Og det er helt essentielt for det sociale arbejde ifølge Munro, fordi børne- og ungerådgiverne bliver nødt til at have realistiske, opnåelige standarder for god praksis. Munros argumenterer for, at:

Socialarbejdere skal kunne arbejde under en kultur, der anerkender, at en god praktiker laver fejl, at ny faktuel viden i en sag får dem til at genbesøge deres vurdering, og at egen anerkendelse af sådanne fejl er et tegn på faglig styrke og ikke svaghed. (s. 794).

Paradoksalt nok kan fejl i udsatte børne- og ungesager altså ifølge Munro være tegn på god praksis, såfremt anerkendelse af fejlbarlighed er en del af den generelle tilgang, samt at der er en vilje til at være selvkritisk og accept af at kunne ombestemme sig. Både børne- og ungerådgivere og den generelle offentlighed bør få en klar forståelse af at skelne mellem undgåelige og uundgåelige fejl. Imidlertid peger Munro på, at børne- og ungerådgivere kan være for tilbageholdende til at være kritiske over for deres egne initiale vurderinger. Uundgåelige fejl kan således udvikle sig til undgåelige fejl, hvis børne- og ungerådgiverne ikke kritisk reviderer deres initiale vurderinger og beslutninger, når mere og ny information bliver tilgængelig.

Beslutninger i sociale børne- og ungesager er meget komplekse, og derfor kan det netop være vanskeligt for den enkelte børne- og ungerådgiver og det samlede børne- og ungeteam i kommunen at have overblik over alle de faktorer, som potentielt og reelt kan påvirke beslutningsprocesserne. Refleksiviteten i forhold til de undgåelige og uundgåelige fejl kræver, at man står på et vidensgrundlag om de mange faktorer, der kan påvirke børne- og ungerådgivernes beslutninger.

Bauman et al. (2011) har etableret en teoretisk ramme kaldet "the Decision Making Ecology" (DME), der netop udleder en struktur for de faktorer, der ofte har betydning for beslutningsprocessen i sociale børne- og unge sager. Vidensindsamlingen tager afsæt i denne økologiske teoriramme, da struktureringen af faktorer og deres indbyrdes afhængighed netop giver børne- og ungerådgivere og andre fagpersoner på det sociale børne- og ungeområde i kommunerne mulighed for at danne sig et overblik over og indsigt i de forskellige faktorer, som kan have betydning for vurderinger af børns risiko og støttebehov i sociale sager. Hertil kommer, at en del forskning allerede har dokumenteret den empiriske relevans af teorien i praksis (Damman et al., 2020; Lauritzen et al., 2018; Villumsen & Gjedde, 2023).

Konkret peger Bauman og kollegaerne på, at beslutninger i sociale sager om børn og unge kan ske på baggrund af fire grupper af faktorer:

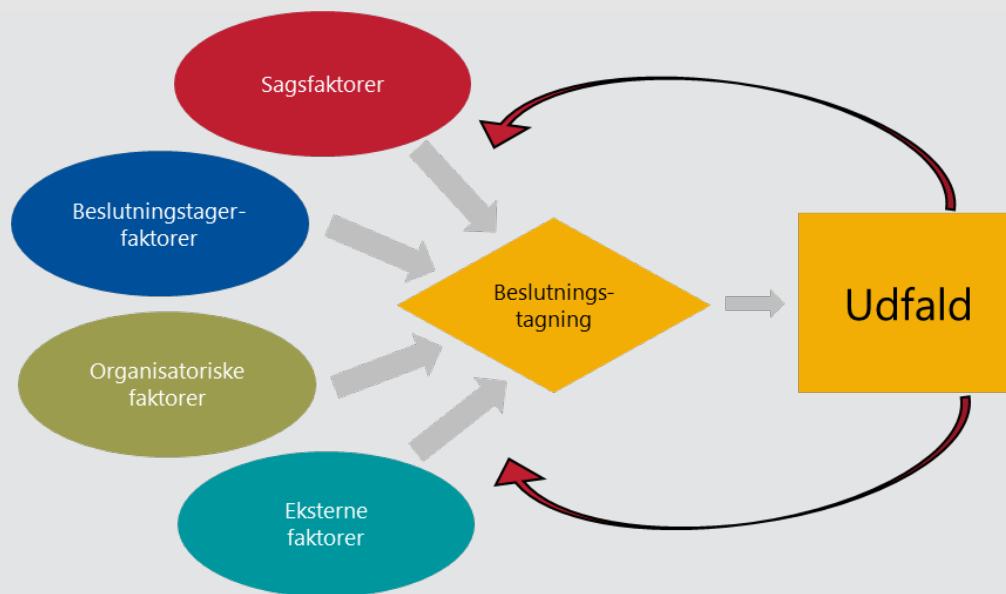
1. **Sagsfaktorer:** Forhold omkring det enkelte barn eller unge og familien, fx om barnet/den unge er udsat for vold eller omsorgssvigt, etnicitet, køn eller socioøkonomisk status.
2. **Beslutningstagerfaktorer:** Forhold vedrørende den enkelte børne- og ungerådgiver, fx børne- og ungerådgiverens uddannelse, erfaring, værdier og køn.
3. **Organisatoriske faktorer:** Forhold omkring måden, man organiserer fx sagsbehandlingsarbejdet på, herunder procedurer og arbejdsmiljø. Desuden den tilgængelige tilbudsvifte.
4. **Eksterne faktorer:** Forhold som fx kommunens ressourcer (økonomi) og lovgivning.¹

Det virker intuitivt, at nogle sagsfaktorer, fx indikationer på, at barnet eller den unge er udsat for vold, vil påvirke børne- og ungerådgiveres vurdering af risiko og støttebehov, mens andre sagsfaktorer samt organisatoriske faktorer, faktorer relateret til beslutningstageren og eksterne faktorerers betydning givetvis vil være mere subtile og foregå uden, at den enkelte børne- og ungerådgiver eller kommunens ledelse nødvendigvis er opmærksomme herpå. En vigtig pointe er, at der er en gensidig afhængighed mellem faktorerne, og at de således skal forstås i sammenhæng.

¹ Betydningen af rammer som fx lovgivning indgår på et relativt overordnet niveau – det vil sige, at vi ikke inddrager juridisk forskning om betydningen og tolkningen af specifikke juridiske krav om fx oplysningsgrundlag, hjemmel til indhentelse af oplysninger evt. uden samtykke, partshøring, inddragelse, afgørelsesbegrebet, klageadgang, godtgørelse mv.

Figur 1.1 The Decision-Making Ecology

Figuren er en replikation af den figur, som fremgår i The Decision-Making Ecology (Baumann et al., 2011).

Kilde: Baumann et al., 2011.

I denne vidensindsamling vil vi anvende de fire forskellige grupper af faktorer beskrevet ovenfor som udgangspunkt for en tematisk strukturering af relevante studier. Vi forventer, at de samme grupper af faktorer, der i DME fremhæves som betydende for beslutningstagning, også vil være væsentlige for børne- og ungerådgiveres vurdering af et barn eller en ung persons risiko og støttebehov. Derfor tager vi udgangspunkt i DME til at strukturere indsigter fra de inkluderede studier i denne rapport.

Nordisk fokus og alternativ litteratursøgning

Der findes allerede en række litteraturreviews, der, i analysen af faktorer, som påvirker beslutningsprocessen i sociale børne- og ungesager, tager afsæt i DME (Damman et al., 2020; fx Lauritzen et al., 2018; Villumsen & Gjedde, 2023). Imidlertid stammer langt størstedelen af de inkluderede studier i disse reviews fra ikke-nordiske lande, især USA, og Villumsen og Gjedde peger netop på, at der er brug for mere viden fra en nordisk kontekst. Med denne vidensindsamling vil vi undersøge, om der i højere grad kan identificeres relevante nordiske studier ved at basere vores litteratursøgning på direkte kontakt til nordiske forskere inden for feltet samt ved at

inkludere nordisk "grå litteratur"² i vores søgning. Desuden vil vi undersøge, om der i de seneste år er blevet udgivet nye studier, som er relevante for at belyse problemstillingen, og som dermed kan supplere den viden, som allerede foreligger i de beskrevne reviews. Da vores tilgang i vidensindsamlingen i høj grad er eksplorativ i forhold til at afdække relevant nordiske viden, er der ikke anvendt kriterier i forhold til den metodiske kvalitet i de studier, der inddrages. I vores gennemgang af studierne sammenligner vi heller ikke metodisk kvalitet på tværs af studierne, da det med så mange forskellige studier er vanskeligt at gøre det på en systematisk måde.

Når vi i denne vidensindsamling ønsker at fokusere på litteratur fra de nordiske lande, hænger det sammen med, at de nordiske landes organisering og struktur på det sociale børne- og ungeområde har store ligheder (se fx Dalsgaard et al., 2021). Generelt kan de nordiske lande således betegnes som "child welfare" eller "family service" systemer med et familieorienteret fokus. Her er fokus på at forebygge og at undgå, at udsatte familiers situation udvikler sig mere alvorligt. Den bagvedliggende ideologi er baseret på en terapeutisk idé om rehabilitering og personers evne til at revidere og forbedre livsstil og adfærd. Tærsklen for indgriben er derfor lav. Dette adskiller sig fra "child protection" systemer, der fx findes i USA, og som er karakteriseret ved at have en relativ høj tærskel for indgriben med et fokus på de alvorligste risici, som kan skade et barns udvikling og sikkerhed. På den baggrund forventer vi, at resultater fra de nordiske lande i højere grad vil kunne overføres til og have relevans for praksis på området i Danmark (fx Pösö et al., 2014; Skivenes & Skramstad, 2015).

1.2 Læsevejledning

Rapporten består af to dele. Del 1 indeholder indledningen og de 4 kapitler, hvor vi afrapporterer resultaterne af vores vidensindsamling. I analysekapitlerne indleder vi med en kort præsentation af undertemaer i det pågældende kapitel og en kort opsummering af kapitlets resultater.

DEL 1 Afrapportering

Kapitel 1 består af indledningen, der præsenterer rapportens baggrund og formål.

Kapitel 2 omhandler sagsfaktorer og deres betydning for børne- og ungerådsgiveres vurdering af risiko og støttebehov hos udsatte børn og unge.

² Grå litteratur er en akademisk/videnskabelig publikation, der ikke er udgivet via forlag eller i et tidsskrift. Det vil ofte være arbejdsrapporter, rapporter eller afhandlinger, der ikke er færdiggjort til egentlig offentliggørelse.

Kapitel 3 omhandler beslutningstagerfaktorer og deres betydning for børne- og ungerådgi-veres vurdering af risiko og støttebehov hos udsatte børne og unge.

Kapitel 4 omhandler organisatoriske faktorer og deres betydning for børne- og ungerådgi-veres vurdering af risiko og støttebehov hos udsatte børne og unge.

Kapitel 5 omhandler eksterne faktorer og deres betydning for børne- og ungerådgi-veres vurdering af risiko og støttebehov hos udsatte børne og unge.

DEL 2 Dokumentation

Kapitel 6 beskriver vidensindsamlingens metode, herunder litteratursøgning og screeningsproces.

Kapitel 7 indeholder en oversigt over de inkluderede studier.

2 Sagsfaktorer

I dette kapitel gennemgår vi de studier, der belyser, hvilke faktorer i de enkelte sager der har betydning for børne- og ungerådgivernes vurderinger og de beslutninger, som træffes (Baumann et al., 2011). 24 studier i denne vidensindsamling omhandler sagsfaktorer.

Kapitlet er inddelt i 8 afsnit, der præsenterer de enkelte eller de kombinationer af sagsfaktorer, som empirisk er belyst i de inkluderede studier. I første afsnit præsenteres de studier, som ser på **mange forskellige faktorer** samtidig, og som undersøger, hvad der er kendetegnende for udfaldet af en sag. Dernæst beskrives det, hvordan flere forskellige faktorer i en sag kan have en **kumulativ effekt** på risikovurderingen i sager. Det tredje afsnit beskriver, hvilke særlige karakteristika der vurderes som risikofaktorer i relation til **forældrenes kompetencer og forældreskab**, mens fjerde afsnit afrapporterer studier om **samarbejdet med forældrene**. I forlængelse heraf kommer et afsnit om **samarbejdet med og inddragelsen af de børn**, et afsnit om, hvordan familier med **etnisk minoritetsbaggrund** i nogle tilfælde – og i særdeleshed i forbindelse med sager, der omhandler vold – vurderes anderledes end familier med majoritetsbaggrund. I det syvende afsnit handler studierne om **karakteristika ved det enkelte barn eller unge**, særligt med fokus på køn og alder, og i kapitlets sidste afsnit afrapporteres studier med fokus **på mængden af informationer, tid og usikkerhed**, og hvordan det kan få indflydelse på beslutningsprocessen.

Opsummeret viser kapitlet en række sagsfaktorer, der kan have betydning for beslutningstagningen i sager omhandlende børn og unge. Mange af disse faktorer optræder dog sammen, og det er en pointe i flere studier, at flere faktorer i samspil med hinanden kan have en kumulativ effekt på børne- og ungerådgivernes risikovurdering i den enkelte sag (Lauritzen et al., 2019; Vis et al., 2021, 2023). Samtidig peger flere af studierne på bestemte faktorer, der ofte vægter højere i børne- og ungerådgivernes risikovurdering af sociale sager omhandlende børn og unge. Især peger flere studier på, at sager om fysisk, psykisk, seksuelle eller voldelige overgreb i familien typisk undersøges oftere (Lauritzen et al., 2019) sammenlignet med andre sager, og at der typisk også vil være flere aktiviteter i sådanne sager (Rustad et al., 2025). Adskillige studier peger også på faktorer, der relaterer sig til forældrenes evne til at være forældre. Ofte skyldes underretninger om børn og unge, at der er "mangler" i forældrenes mulighed for eller evne til at være barnets/den unges primære omsorgsgiver (Christiansen et al., 2019; Helland, 2020).

Alligevel – eller måske derfor – anses forældrenes involvering i og samarbejde gennem børne- og ungerådgivernes undersøgelse som enormt vigtigt. Forældrenes vilje eller modvilje til at samarbejde kan i høj grad påvirke børne- og ungerådgiver-

nes handlingsmuligheder i den enkelte sag (Höjer, 2019; Loehr & Bengtsson, 2017). Sager, hvor forældrene ønsker at samarbejde, har større sandsynlighed for, at barnet eller den unge modtager en passende indsats (Östberg, 2014), hvorimod manglende samtykke til indsatser ofte er en af årsagerne til, at sager afsluttes (Lurie et al., 2015).

Samtidig har involvering af barnet eller den unge naturligvis også væsentlig betydning for beslutningstagningen i sager om børn og unge. Således resulterer sager, hvor barnet/den unge er blevet inddraget gennem samtale, oftere med et tiltag, og jo mere direkte barnet/den unge er refereret, jo mere bliver barnets/den unges udsagn tillagt vægt i sagen (Havnen et al., 2020). Alligevel peger flere studier på, at det varierer, hvornår og hvorvidt barnets/den unges egne oplevelser inkluderes i sagsbehandlingen eller ej. Typisk involveres barnet oftere, jo ældre han eller hun er (Berrick et al., 2015; Gresdahl et al., 2025; Havnen et al., 2020; Lurie et al., 2015). Flere studier peger dog også på, at forældrenes udsagn i nogle tilfælde kan få så stor betydning for sagsarbejdet, at det til tider vægtes højere end barnets/den unges egen vurdering af situationen (Christiansen & Anderssen, 2010; Havnen et al., 2020; Klecina et al., 2024; Münger & Mattsson, 2020). I sådanne tilfælde kan barnets/den unges medvirken blive taget mindre alvorligt og benyttes i stedet som en slags legitimitet for den allerede eksisterende forståelse af sagens forhold, som er blevet defineret af voksne (Lurie et al., 2015).

En række studier peger på, at der i sager om børn og unge kan være særlige karakteristika ved enten barnet, den unge eller familien, som kan have indflydelse på børne- og ungerådgivernes vurdering af sagerne. For det første peger flere studier på, at barnets alder kan have betydning for beslutningstagningen og sagens udfald. Sager, der omhandler ældre børn og unge, henlægges oftere (Lauritzen et al., 2019), mens yngre børn hyppigere tilbydes indsatser (Vis et al., 2023). For det andet vurderes sager om hhv. piger og drenge forskelligt, hvor underretninger, der omhandler piger i højere grad viderebehandles, mens sager om drenge i højere grad afsluttes uden yderligere undersøgelse (Kalin et al., 2022). For det tredje ser vi i litteraturen, at familier med indvandrerbaggrund, eller som har etnisk minoritetsbaggrund, vurderes anderledes. Således undersøges familier med indvandrerbaggrund hyppigere end familier med etnisk majoritetsbaggrund (Lauritzen et al., 2019; Rustad et al., 2022). Samtidig peger flere studier på, at især sager om vold og fysisk afstraffelse vurderes forskelligt afhængigt af etnisk oprindelse. Her vil vold i etniske minoritetsfamilier ofte forstås som noget kulturelt – dvs. som en opdragelsespraksis i deres kultur – med fare for, at andre risikofaktorer overses i disse sager. I sager om vold i etniske majoritetsfamilier vil det i stedet blive forklaret med udgangspunkt i individuelle og/eller socioøkonomiske årsager (Aadnanes, 2017; Christiansen et al., 2019). De forskellige forståelser af årsagerne til vold og fysisk afstraffelse kan få indflydelse på, hvordan man videre undersøger sagen, og hvilke tiltag barnet/den unge og/eller familierne evt. tilbydes.

Desuden er der i litteraturen et fokus på, at en intern tidslig logik kan have betydning for, hvornår hvilke beslutninger kan træffes på meningsfuld vis i sagsbehandlingen (Bengtsson, 2017). Her kan mængden af oplysninger på et givent tidspunkt i et sagsforløb få stor betydning for sagens videre udvikling. Manglende oplysninger eller et utilstrækkeligt vidensgrundlag kan føre til, at beslutningen udsættes eller ikke kan træffes (Bengtsson, 2017; Kjær & Mossige, 2013; Lurie et al., 2015). Omvendt kan beslutninger, som træffes tidligt i forløbet, blive irrelevante, når der med tiden kommer flere informationer om den aktuelle sag (Bengtsson, 2017).

2.1 Hvilke enkeltfaktorer har betydning for børne- og ungerådgiveres vurderinger?

Otte af de studier, der beskæftiger sig med faktorer på sagsniveau, vurderer betydningen af flere forskellige faktorer i samme undersøgelse. Disse studier giver således et bredere overblik over, hvilke specifikke faktorer der kan have betydning for de beslutninger, der træffes. Disse studier vil blive præsenteret i dette indledende delafsnit.

En del undersøgelser omhandler, hvilke faktorer der har betydning i den indledende fase af sagsbehandlingen, hvor der skal træffes beslutning om, hvorvidt en sag skal undersøges nærmere eller henlægges. Lauritzen et al. (2019) ser i en større norsk undersøgelse af barnevernet (Vis et al., 2020) på, hvilke faktorer der har betydning for, om en sag afsluttes. I undersøgelsen tages der udgangspunkt i en sags gennemgang af 1.356 sager samt interviews med i alt 41 børne- og ungerådgivere og 15 ledere fra barnevernet. Studiet finder for det første, at barnets alder kan have betydning for, om sager afsluttes eller ej. Sager, der omhandler ældre børn, afsluttes oftere, og dette sker i særlig grad, hvis underretningen vedrører problemer relateret til barnets udvikling eller funktionsniveau. For det andet peger Lauritzen og medforfattere (2019) på, at familier med indvandrerbaggrund undersøges hyppigere end etnisk norske familier, uafhængigt af, hvad sagen drejer sig om. Sagens indhold har også betydning for, hvorvidt en sag afsluttes eller ej. Sager, der omhandler enten kriminalitet i familien eller for det pågældende barn, samt sager om barnets stofmisbrug afsluttes oftere. Omvendt bliver underretninger oftere undersøgt, hvis det omhandler enten fysisk eller psykisk overgreb eller vold i hjemmet.

Et andet norsk studie (Rustad et al., 2022) finder ligeledes, at sager om familier med immigrantbaggrund har større sandsynlighed for at blive undersøgt nærmere. Studiets forfattere peger imidlertid på, at dette også kan hænge sammen med, at der ofte i sådanne sager er en overrepræsentation af andre risikofaktorer såsom lav socioøkonomisk status eller en bekymring for fysisk afstraffelse som et element i opdragelsen. Desuden peger Rustad og medforfattere også på, at sager, hvor barnet

bor med en enlig forælder, hyppigere undersøges. Af indholdsmæssige faktorer er særligt fysisk eller psykisk overgreb, vold i hjemmet eller sager med bekymring for forældrenes helbred eller stressfulde livsbegivenheder medvirkende til at forhøje sandsynligheden for, at en sag undersøges nærmere. Resultaterne fra dette studie stammer fra en sagsgennemgang af 1.365 sager fra 16 forskellige kontorer i Norge.

Et tredje norsk studie af Kjær og Mossige (2013) undersøger de skøn, som ligger til grund for, om barnevernet i Norge afslutter en underretning om vold eller seksuelle overgreb. Det baseres på data fra sagsgennemgange fra i alt ni kommuner på tværs af Norge samt opfølgende interviews med børne- og ungerådgivere eller kontorledere. Studiet peger grundlæggende på, at sådanne skøn er præget af vilkårlighed. Sager indberettet af enten naboer, barnets far eller anonyme personer bliver oftere henlagt. Samme gælder for sager indmeldt af politiet. De mest hyppige årsager til, at en sag bliver henlagt, er ifølge denne undersøgelse, at andre instanser skal involveres, at forældrene varetager situationen selv, at underretningen ikke var alvorlig nok, eller at der ikke er tilstrækkeligt med oplysninger i sagen.

Andre studier undersøger i stedet, hvilke faktorer der har betydning for håndteringen af sagen fra første underretning, til der træffes beslutning om en indsats.

Et svensk studie (Östberg, 2014) undersøger dette med udgangspunkt i rapporter og 'requests for support' fra 260 sager fra to forskellige kontorer samt kvalitative interviews med ansatte. I lighed med ovennævnte studier finder Östberg, at fysisk eller seksuelt overgreb samt sager om piger har større sandsynlighed for, at sagen undersøges nærmere. Omvendt undersøges sager om særligt teenagedrenge sjældnere, medmindre det drejer sig om kriminalitet. Overgreb er en af de bekymringer, der indberettes mindst hyppigt, men når sådanne sager indberettes, vil det typisk være en af de største forklarende faktorer for, hvorfor undersøgelsen igangsættes. I sager om overgreb har barnets alder ikke betydning. I sager, hvor barnet bor med mor som enlig forsørger, vil moren ofte vurderes som egnet i sit forældreskab og dermed ikke i målgruppen for støttetiltag. Forudgående viden om familien kan medføre, at børne- og ungerådgiverne har lave forventninger til familien eller vurderer sagen som 'håbløs', hvorfor sagen tidligt screenes ud.

Omfanget af aktiviteter kan variere fra sag til sag. I et norsk studie undersøger Rustad et al. (2025), hvad der påvirker (prædikterer) antallet af aktiviteter. Studiet baseres på en sagsgennemgang af 1.123 sager fra 16 forskellige norske kontorer. Rustad et al. finder, at den eneste udslagsgivende faktor i forhold til at forudsige sager med lavt antal af aktiviteter er såkaldt medicinsk eller uddannelsesmæssigt omsorgssvigt, hvilket indebærer, at forældrene ikke sørger for at tage barnet til rutinemæssige sundhedstjek eller opfølgende services. Sådanne sager er typisk mindre alvorlige og derfor også mindre komplekse at undersøge. Omvendt er sager, der vedrører barnets sociale relationer til fx voksne, venner eller omsorgspersoner, samt

sager, hvor der er bekymring for seksuelt eller fysisk overgreb, forbundet med et større aktivitetsniveau. Dette kan skyldes, at sådanne sager typisk er mere komplekse. Jo yngre barnet er, jo større er sandsynligheden ligeledes for en højere undersøgelsesaktivitet.

En undersøgelse af Havnen et al. (2023) ser på, hvilke faktorer der gør sig gældende specifikt i akutsager, der afsluttes med enten en akutanbringelse eller forhindrer en akutanbringelse. Studiet baseres på en analyse af resultaterne fra en spørgeskemaundersøgelse sendt ud til 154 ledere på det sociale børne- og ungeområde. Studiet viser, at sager, der omhandler vold eller overgreb mod barnet, samt sager, der også tager anbringelse i betragtning i den indledende vurdering, i højere grad associeres med en akutanbringelse. Omvendt gælder det for sager, hvor hjemmebesøg er foretaget, eller hvor der har været kontakt til familiens øvrige netværk, at de sager var forbundet med en større sandsynlighed for at undgå en akutanbringelse. De adspurgte ledere i undersøgelsen vurderer selv, at forældrenes holdning og opfattelse samt det øvrige netværks ressourcer er blandt de faktorer, der har størst betydning for beslutningsprocessen.

Nogle faktorer kan vise sig betydningsfulde i vurderingen af sagen, selvom de ikke nødvendigvis tillægges stor betydning for udfaldet i sagen. Det viser Ejrnæs og Gørtz (2017b) i en dansk undersøgelse af, hvilke risikofaktorer der har indflydelse på, om et barn anbringes eller ej. Undersøgelsen er baseret på spørgeskemaer sendt til ansvarshavende børne- og ungerådgiver i sager i 2015, hvor man overvejede anbringelse i Københavns Kommune. Endvidere har man efterfølgende sammenholdt spørgeskemadata med Københavns Kommunes egne data vedrørende anbringelser i 2015. Ejrnæs og Gørtz finder, at flere faktorer har betydning for, om sagen ender med en anbringelse eller ej. Selvskadende adfærd, kriminalitet, rusmiddelmisbrug og problemer i fritiden, barnets og forældrenes eventuelle ønske om anbringelse, forældres utilstrækkelig omsorg, forældres misbrug og psykiske lidelser er hyppige årsager til anbringelse. Ligeledes har barnets alder også betydning – jo ældre barnet er, jo større er sandsynligheden for anbringelse.

Ejrnæs og Gørtz undersøger imidlertid også, hvilke faktorer, børne- og ungerådgiverne selv vurderer som betydningsfulde. Her finder de flere andre risikofaktorer end dem, der rent faktisk er udslagsgivende for, om anbringelsen iværksættes. De vigtigste faktorer, som børne- og ungerådgiverne selv vurderer er væsentlige, er utilstrækkelig omsorg og misbrug hos forældrene samt udadreagerende adfærd og udviklingsproblemer ved barnet. Hvis disse faktorer er til stede, vurderer børne- og ungerådgiverne, at barnet er i større risiko for anbringelse. Studiet finder således en betydelig forskel i, hvilke faktorer der vurderes relevante, og hvilke faktorer der rent faktisk har betydning for, om et barn anbringes eller ej. Undersøgelsens forfattere konkluderer, at denne forskel bl.a. kan skyldes, at faktorer som fx alder, sundheds-

problemer og kriminalitet kan være nemmere at måle, hvorimod andre faktorer alligevel kan vurderes relevante, men samtidig kan være svære at dokumentere.

2.2 Flere sagsfaktorer har en kumulativ effekt

I modsætning til flere af de ovennævnte studier, der peger på, at særligt vold og overgreb er tungtvejende faktorer, har Vis et al. (2021) på baggrund af en sagsgenemgang af 1.123 underretninger fra 16 norske kontorer undersøgt, hvilke faktorer der påvirker, om sagen afsluttes i sager, der ikke omhandler vold eller overgreb. Her identificeres tre overordnede kombinationer af sagsfaktorer, der typisk optræder sammen, og som til sammen højner sandsynligheden for, at sagen vil blive undersøgt nærmere:

- Sager, der kombinerer bekymring for barnets fysiske eller mentale helbred/udvikling og en bekymring relateret til forældrenes manglende forældreevne
- Sager, hvor en bekymring for psykisk omsorgssvigt eller forældrenes evne til at tilbyde barnet sikkerhed optræder i kombination med familiekonflikter eller mentale udfordringer blandt forældrene
- Sager, hvor der er en kombination af forældrenes manglende mulighed for at yde basal omsorg for barnet og økonomiske eller sociale risikofaktorer.

Studiet konkluderer på baggrund af dette, at komplekse sager, hvor flere faktorer spiller sammen, grundlæggende har større sandsynlighed for at blive undersøgt nærmere.

Studiet af Lauritzen et al. (2019) peger også på, at samspillet mellem flere faktorer i den enkelte sag kan have betydning for, hvor hyppigt sager afsluttes. I sager, hvor barnet har funktionsproblemer, samtidig med at forældrene har svært ved at vejlede og/eller sætte grænser for barnet, vil sagerne hyppigere blive afsluttet, når det drejer sig om familier med indvandrerbaggrund. Omvendt vil de blive undersøgt nærmere i tilfælde, hvor det drejer sig om ældre børn. Sager, hvor familieproblemer eller forældres psykiske helbred er kombineret med en bekymring for barnets sikkerhed, øger sandsynligheden for, at sagerne undersøges nærmere, især hvis der også er mistanke om vold i hjemmet. Omvendt har underretninger, der omhandler sociale eller materielle belastninger i familien kombineret med forældres manglende omsorg mindre sandsynlighed for nærmere undersøgelse, hvis det også drejer sig om yngre børn eller om sager, hvor der tidligere har været underretninger (Lauritzen et al., 2019).

Vis et al. (2023) undersøger, med udgangspunkt i en sags gennemgang af 883 norske sager, hvilke faktorer der har betydning for beslutningen om indsatser til børn og unge. Undersøgelsen ser både på faktorer på sagsniveau og organisationsniveau og sammenligner disse. Overordnet peger studiet på, at sagsfaktorer har størst betydning for sagens udfald. Kun omkring 1,4 % af variationen i indsatser til barnet skyldes faktorer på organisationsniveau. Forskellen mellem, hvor mange sager der tilkendes indsatser fra kontor til kontor, skyldes dermed ikke interne forskelle mellem kontorerne, men forskelle i, hvilke typer af problemer der identificeres i de forskellige områder. På tværs af alle undersøgelsens sager finder forfatterne, at overgreb er den sagsfaktor, der har størst betydning for, om der tilbydes en indsats. Flere faktorer kan ligeledes have en kumulativ effekt på, om der tilbydes indsatser eller ej. Dette gælder for faktorer relateret til forældreevnen, evnen til at være omsorgsgiver, familiens udsathed og problemer relateret til barnets helbred. Ligeledes gælder det for sager, hvor barnet er yngre, eller hvor der er flere dokumenterede risici forbundet med barnets situation. Studiet finder dog ikke, at sager, hvor familien har immigrantbaggrund eller sager, hvor der har været flere tidligere underretninger, ikke associeres signifikant med tilbuddet om indsatser.

2.3 Forældrenes kompetencer og relation til barnet

Seks studier ser på, hvilke faktorer der relaterer sig specifikt til barnets/den unges forældre og deres kompetencer som omsorgsgivere, og hvordan dette har betydning for børne- og ungerådgivernes vurderinger af risiko og støtte.

Helland (2020) undersøger flere faktorer samtidig med det formål af afdække, hvilke forhold der gør sig gældende i vurderinger af, om et barn skal anbringes eller adopteres af en plejefamilie. Gennem en vignetteundersøgelse omhandlende en 4-årig dreng foretaget blandt 500 børne- og ungerådgivere, eksperter og dommere på børneområdet finder Helland, at anbringelse typisk foreslås, når forældrene virker engagerede og interesserede i et forhold til barnet, mens adoption hyppigere anbefales i sager, hvor forældrene er fraværende. I sager, der ender med adoption, er det i særdeleshed forældrenes manglende evne til at tage vare på og deltage i samvær med barnet, der er udslagsgivende. Her vægtes især barnets behov, barnets relation til plejefamilien, forældrenes kompetencer til at yde omsorg, barnets alder, forventningen om, at en adoption kan give stabilitet, samt den tid, som barnet allerede har været anbragt hos plejefamilien. I de sager, der ender med anbringelse, er begrundelsen oftere, at normative opfattelser af, hvad man forbinder med 'godt forældreskab' overskrides – oftest også i sammenhæng med, at barnet endnu ikke er særlig gammelt.

En anden delrapport (Christiansen et al., 2019) fra et større norsk projekt (Vis et al., 2020) ser på beslutningsprocessen fra den første underretning til den endelige beslutning om, hvorvidt barnet skal modtage en indsats eller ej. Denne rapport er både baseret på en sagsgennemgang af 1.123 sager, kvalitative analyser af 69 sager samt interviews med 14 ledere af barnevernstjenester og 11 fokusgruppeinterviews med kontaktpersoner. Studiet peger bl.a. på, at de mest hyppige begrundelser for at igangsætte indsatser er forældrenes manglende evne til stimulering, grænsedragning og vejledning samt manglende evne til at forstå barnet. I forhold til børne- og ungerådgivernes skønsmæssige vurdering i sagerne var især forældrenes evne til emotionel omsorg og samspil med barnet centralt.

Ligeledes peger studiet på, at jo flere møder, der blev afholdt sammen med forældrene i løbet af undersøgelsen, jo større var sandsynligheden for, at der blev igangsat en indsats. Møder med barnet, hjemmebesøg hos familien eller forekomsten af samspilsobservationer synes ikke at have samme betydning for udfaldet af sagen. Studiet peger derfor på, at en væsentlig del af vurderingsgrundlaget i undersøgelsen er de ansattes kontakt med forældrene i løbet af undersøgelsesfasen. Her har forældrenes vurdering af situationen betydning for børne- og ungerådgivernes skøn. Hvis forældrene fx vurderer situationen i familien væsentligt anderledes end børne- og ungerådgiveren, kan dette opfattes som om, at forældrene ikke har tilstrækkelig forståelse for barnet. I sager, der omhandler vold, blev der i særlig grad lagt vægt på forældrenes troværdighed og konsensus mellem forældre og børne- og ungerådgiver i forhold til de indsamlede informationer. Børnenes egne oplevelser blev i højere grad refereret i sager, der omhandler vold, og ligeledes blev kontakten til og samarbejdet med forældrene også tydeligere i børne- og ungerådgivernes vurdering af sagerne. Dette skyldes, at forældrenes samarbejde i sådanne tilfælde kan set som indikatorer på deres kompetencer til at være omsorgspersoner (Christiansen et al., 2019).

Vis et al. (2022) undersøger gennem en sagsgennemgang af 883 sager, hvilke faktorer der har betydning i sager om forældres mentale helbred og/eller stofmisbrug, samt hvordan dette adskiller sig fra andre typer af sager. De finder, at sager, der omhandler stofmisbrug, har større sandsynlighed for at ende med en indsats, når stofmisbruget er dokumenteret. Dette gælder uafhængigt af, om der i beskrivelsen af problemet også er fokus på barnets udvikling og helbred eller ej, hvilket indikerer, at stofmisbrug blandt forældre i sig selv er tilstrækkelig alvorligt til, at der tilbydes indsatser. Vis et al. peger dog også på, at der i selve sagsbehandlingen kan være større fokus på at få dokumenteret forældrenes stofmisbrug og mindre fokus på at dokumentere barnets helbred og udvikling. Når sagerne i stedet omhandler forældre med psykisk dårligt helbred, var der typisk også dokumenteret flere andre bekymringer i relation til forældreskabet. Generelt finder studiet ikke, at hverken barnets alder, om barnet har en enlig forælder, eller om der er andre udfordringer i relationen mellem barn og forælder, har betydning for tærsklen for dokumentation.

Dette vurderer artiklens forfattere er overraskende, da andre studier peger på, at forældres mentale problemer eller stofmisbrug kan være mere skadelig i sager, hvor barnet er yngre, hvor forælderen er den eneste omsorgsgiver, eller hvor der er mange andre og parallelle bekymringer.

Tre studier sammenligner børne- og ungerådgiveres vurderinger i hhv. Norge, England og – i 2 ud af 3 tilfælde – USA (Californien). Skivenes og Skramstad (2015) undersøger, hvordan forældres emotionelle kompetencer vurderes forskelligt i de tre lande. I interviews præsenteres i alt 93 børne- og ungerådgivere for en case om en 9-årig pige, hvis mor udviser tegn på ikke at kunne vise ømhed og ikke kan opfylde barnets emotionelle behov. Barnet bor med mor og en stedfar og har kun sporadisk kontakt til sin biologiske far. Studiet konkluderer, at en relativt høj andel af børne- og ungerådgivere ikke kommenterer på eller uddyber de udfordringer, der relaterer sig til morens emotionelle kompetencer, hvilket kan være en ulempe, når sådanne sager skal vurderes. Imidlertid er det på tværs af undersøgelsens tre lande særligt de norske børne- og ungerådgivere, som anser morens emotionelle kompetencer som en risikofaktor. Ligeledes vurderer en større andel af de norske børne- og ungerådgivere, at den manglende tilknytning kan få negative konsekvenser for barnet.

Et andet studie af samme forfattere (Skramstad & Skivenes, 2017) med udgangspunkt i samme vignettecase og samme datamateriale (dog med undtagelse af de amerikanske børne- og ungerådgivere) undersøger i stedet, hvordan børne- og ungerådgivere forholder sig til barnets far og stedfar i forbindelse med risikovurdering i og planlægning af sagsarbejdet. Studiet finder, at det kun er ca. en tredjedel af børne- og ungerådgiverne, som ønsker at involvere faren. Kun 14 % af de norske børne- og ungerådgivere foreslår at involvere stedfaren. 50 % af de norske børne- og ungerådgivere vil udelukkende involvere moren i sagen. Ifølge Skramstad og Skivenes er det overraskende, at faren og stedfaren ikke involveres oftere. På baggrund af undersøgelsen konkluderer de, at der i den norske sagsbehandling er en tendens til at opfatte familiebegrebet med udgangspunkt i en forståelse i kernefamilien som en biologisk beslægtet familie.

Tefre (2017) undersøger i stedet, hvordan forældres mentale handicap og omsorgssvigt af spædbørn vurderes forskelligt i de tre lande. Her har 297 børne- og ungerådgivere besvaret et spørgeskema, hvor de præsenteres for en vignettecase. På tværs af de tre lande finder Tefre, at kombinationen mellem mentalt handicap og omsorgssvigt af spædbørn generelt anses som en væsentlig risikofaktor. I vurderingen af, hvad der udgør en risiko, fokuserede de norske børne- og ungerådgivere særligt på morens kompetencer i forhold til at være forælder. Sammenlignet med de amerikanske børne- og ungerådgivere nævner de norske børne- og ungerådgivere i væsentligt mindre grad barnets individuelle karakteristika – herunder fx helbred, alder og sikkerhed – som risikofaktorer. Desuden finder studiet, at barnets øvrige netværk uden for den nærmeste familie nævnes meget sjældent af de norske

børne- og ungerådgivere. Blot 13 % nævner, at barnets øvrige dårlige netværk anses som en risikofaktor. Dette står i kontrast til både de engelske og de amerikanske børne- og ungerådgivere, hvor hhv. 40 % og 35 % nævner dette.

2.4 Samarbejdet med forældre

Som nævnt i de første tre delafsnit har forældrenes 'kompetencer' til at være forældre stor betydning for sagen og for de beslutninger, som træffes. Ofte skyldes underretninger om børn og unge, at forældrene ikke har mulighed for eller evner til at være barnets primære omsorgsgiver. Men samtidig er forældrenes involvering i sagen og deres samarbejde med børne- og ungerådgiverne også enormt vigtig for børne- og ungerådgivernes beslutningsprocesser og for sagens udfald. Dette handler i alt 8 af de identificerede publikationer om.

Et dansk studie af Loehr og Bengtsson (2017) finder, at forældres tilgang til samarbejdet har stor betydning for, hvilket muligt handlingsrum børne- og ungerådgiverne har. Studiet baseres på empiri fra 3 måneders deltagerobservationer ved sagsmøder. I denne publikation tages der udgangspunkt i en sag om en 10-årig pige, der ikke kan blive boende hos sin mor, som har misbrugsproblemer. Studiet peger på, at der i tilfælde, hvor forældrene ikke vil anerkende eller er enige i børne- og ungerådgivernes vurdering af sagen, eller hvis de ønsker at handle anderledes, end børne- og ungerådgiveren vurderer er muligt, kan der opstå et indskrænket handlingsrum, hvor børne- og ungerådgiveren heller ikke kan løse problemet, som han eller hun finder optimalt. I sådanne tilfælde kan anbringelse uden samtykke blive en måde, hvor løsningen i stedet kan opnås, men dette er imidlertid ikke ønskværdigt og derfor et udfald, man forsøger at undgå. Handlingsmulighederne påvirkes således af forældrenes vilje eller modvilje til at samarbejde (Loehr & Bengtsson, 2017).

Lurie et al. (2015) peger også på, at samarbejdet med forældrene har stor betydning for udfaldet i sager om børn og unge. Denne undersøgelse er baseret på kvalitative interviews med i alt 39 ledere og medarbejdere fra barnevernstjenester samt fem børne- og ungerådgivere fra amtsmandskontorer i Norge. De finder, at en af de hyppigste årsager til, at sager afsluttes, er, at forældrene ikke har givet samtykke til at få hjælpetiltag. I sådanne tilfælde afsluttes sagen 'med bekymring', da børne- og ungerådgiveren vurderer, at et tiltag er nødvendigt, men at der ikke er tilstrækkelig begrundelse til at kunne benytte tiltag uden samtykke. Andre årsager til, at sager bliver henlagt, er, hvis der ikke er tilstrækkeligt grundlag med hjemmel i loven, at der ikke er nogen egnede tiltag, at familien i stedet henvises til andre instanser, eller at børne- og ungerådgiveren vurderer, at tiltag ikke er nødvendigt. Da samarbejdet med barnets forældre er vigtigt, er det en fordel, at et godt samarbejde etableres allerede i den indledende fase. Selvom forældrene ikke juridisk kan modsætte sig en

undersøgelse, er det alligevel fordelagtigt, at de giver tilladelse til, at undersøgelsen igangsættes. Derved kan børne- og ungerådgiverne typisk få bedre adgang til informationer fra familien. Desuden kan det også have betydning for forældrenes motivation for fremtidig kontakt til børne- og ungerådgiverne og til at modtage hjælpetiltag.

Studiet af Östberg (2014), som er præsenteret tidligere, peger også på vigtigheden af samarbejdet med forældrene. Sager, hvor forældre ønsker at samarbejde, har derved større sandsynlighed for at lykkes med, at barnet får en passende indsats. Imidlertid kan undersøgelser af særlige forhold i familien også påvirke det ellers gode samarbejde og den tillid, der kan være opbygget mellem familie og børne- og ungerådgiver. Östberg pointerer her, at det faktum, at børne- og ungerådgiverne anser samarbejdsvillighed som et karakteristikum ved den enkelte forælder, indikerer, at de ikke anser et godt samarbejde som resultatet af en interaktion mellem børne- og ungerådgiver og forældre.

2.4.1 Når forældrenes vurdering vægtes højere end barnets

Ligeledes er der også flere studier, der peger på, at forældrenes vurderinger har så stor betydning for sagsarbejdet, at det til tider vægtes højere end barnets egen vurdering af situationen.

En norsk rapport (Havnen et al., 2020) som er en del af den større norsk undersøgelse (Vis et al., 2020), ser på både barnets og forældrenes rolle i barnevernets undersøgelser. Udgangspunktet for undersøgelsen er både kvalitative og kvantitative data fra 1.123 sager samt interviews med børn, forældre og kontaktpersoner i 12 sager. Studiet viser for det første, at børn oftere inkluderes i undersøgelsen, hvis de er ældre end 6 år gamle, og hvis de tidligere har haft underretninger eller modtaget indsatser. De vigtigste årsager til, at et barn ikke inkluderes, er barnets alder, at barnet var i kontakt med andre instanser, eller at det ikke var nødvendigt. Sager, hvor barnet er inddraget gennem samtale, ender oftere med et tiltag. Ligeledes finder studiet også, at i tilfælde, hvor barnet er refereret mest muligt direkte eller konkret, bliver barnets udsagn tillagt mere vægt end i sager, hvor barnets synspunkt refereres i generelle vendinger. Især i sager, der omhandler fysiske overgreb, var barnet oftere refereret tydeligt i sagen. Imidlertid finder studiet, at forældrenes udtalelser tillægges mere vægt i de tilfælde, hvor barnets og forældrenes udtalelser var i modstrid med hinanden. Samtidig peges der på, at barnets synspunkter særligt fylder meget i de indledende faser af sagsbehandlingen, hvorimod forældrenes forståelse af barnets behov har større betydning, når sagen skal afsluttes. Det gælder især i sager om vold, hvor forældrene ikke anerkender barnets udtalelser, og hvor bekymringen herom samtidig er uafklaret. Dette konkluderes i undersøgelsen på baggrund af, at tiltag i rapporterne ofte blev begrundet med udgangspunkt i forældrenes behov for hjælp, mens barnets eventuelle udtalelser ikke nævnes. Samtidig er

forældrenes indflydelse også væsentlig, både når det gælder beslutningen om at afslutte sagen og beslutningen om at igangsætte tiltag. Desuden kan barnets vurdering også få mindre plads i komplekse sager, hvor der er mange forhold og mange andre hensyn at tage stilling til.

Christiansen og Anderssen (2010) har undersøgt, hvordan norske børne- og ungerådgivere beskriver deres begrundelser for og arbejdsprocesser i forbindelse med anbringelser. Analysen tager udgangspunkt i interviews med 83 børne- og ungerådgivere. Disse interviews omhandler 109 sager med børn, der for nyligt er blevet anbragt. Undersøgelsen identificerer særligt tre elementer, som er relevante for, om et barn anbringes. Alle disse tre har i større eller mindre grad fokus på forældrene frem for barnet. For det første vil der i sådanne sager ofte være et særligt fokus på bekymrende faktorer i familien og familielivet. Sagerne er typisk kendetegnede ved flere typer af faktorer, der vækker bekymring, men ofte vil sagen være karakteriseret ved at omhandle enten omsorgssvigt og adfærdsmæssige problemer, om forældrene opfylder rollen som forælder utilstrækkeligt, eller at forældrene har personlige problemer. For det andet har børne- og ungerådgivernes samarbejde med forældrene også stor betydning. I nogle sager oplever børne- og ungerådgiverne, at der kan være mange ubesvarede spørgsmål, eller at familiens situation er diffus. Her kan der være behov for at vente på yderligere oplysninger i sagen for at kunne forstå sagen tilstrækkeligt, inden der kan træffes en beslutning. I andre tilfælde kan der være tvivl om, hvorvidt der er tilstrækkelig dokumentation for at igangsætte en sag hos den højere instans (county board), som har beslutningskompetencen til anbringelse. Desuden kan sagen være præget af diskontinuitet, hvis familien eksempelvis har flyttet meget og dermed ofte har skiftet børne- og ungerådgiver. For det tredje finder studiet, at der i sager om anbringelser ofte vil være en "trigger" i sagen, når børne- og ungerådgiveren oplever, at anbringelse er den eneste mulighed. Disse triggers kan komme som en overraskelse for børne- og ungerådgiveren, men i de fleste tilfælde er det en bekræftelse på forhold, som børne- og ungerådgiveren allerede kendte til. Et eksempel på en trigger kan fx være, at forældrene accepterer, at anbringelse er den bedste mulighed for barnet. Det kan også være, hvis barnet selv udtrykker klart, at det ikke vil bo hos forældrene længere. Christiansen og Anderssen konkluderer overordnet, at det er særligt vigtigt i sager om potentielle anbringelser, at børne- og ungerådgiveren er opmærksom på risikoen for, at forældrenes karakteristika fylder væsentligt mere end barnets, hvilket medfører en risiko for, at barnets oplevelser kan blive overset.

I modsætning til Havnen et al. (2020), som peger på, at forældrenes vurderinger har størst betydning i de afsluttende faser af undersøgelsen, peger Klecina et al. (2024) på, at forældrenes samarbejdsvilje også allerede har stor betydning i de indledende faser i forbindelse med nye underretninger. Gennem et etnografisk feltarbejde med observationer og interviews finder de, at der i den indledende fase er stort fokus på forældrenes reaktion på underretningen og deres evne til at tilbyde forklaringer i

sagen. Gensidig enighed blandt forældre og børne- og ungerådgivere anses som et tegn på forældrenes ærlighed og indsigt i problemernes omfang. Omvendt kan inkonsistente forklaringer eller manglende forklaringer danne baggrund for bekymring og blive benyttet som argumenter i beslutningstagningen. Derfor er fysiske møder med forældrene – og ikke nødvendigvis med barnet – vigtige for sagens udvikling og udfald.

Et studie af Münger og Mattson (2020) peger også på, at forældrene har større betydning end barnet i vurderingen af, om en sag skal afsluttes. Dette undersøges med udgangspunkt i en kvalitativ undersøgelse af 116 underretninger af sager om vold i hjemmet, som blev henlagt efter den indledende vurdering. I sådanne sager er det almindelig praksis i kommunerne, at børnene ikke nødvendigvis interviewes i den indledende vurderingsfase. Studiet undersøger således børne- og ungerådgivernes bagvedliggende overvejelser, når de vælger at afslutte en sag uden yderligere analyse. I mere end halvdelen af sagerne afsluttes sagen, fordi forældrene afviser kontakt med de sociale myndigheder, hvorved børne- og ungerådgivernes mulighed for information om familiens situation påvirkes væsentligt. I andre tilfælde afsluttes sagen, fordi der ikke længere er bekymringer om barnets situation, fx hvis der ikke længere er vold i hjemmet. Desuden peger studiet også på, at der mangler procedurer i sagsbehandlingen, når det drejer sig om psykisk vold, der ikke er direkte rettet mod barnet. I sådanne sager har forældrenes fortolkninger præcedens, hvorimod barnets oplevelser er underprioriteret. Dette gælder også i fortolkningen af, hvad der er sket, hvordan barnet har oplevet det, og hvad effekten af volden har været i forbindelse med barnet.

2.5 Børneinddragelse i beslutningstagningen

Børneinddragelse og vigtigheden af barnets egen vurdering er også en sagsfaktor, der fremhæves i en række af studierne.

Både Lurie et al. (2015) og Havnen et al. (Havnen et al., 2020) finder begge, at det varierer, hvornår barnets oplevelser og vurderinger inkluderes i sagen. Begge studier peger på, at jo ældre barnet er, jo større er sandsynligheden for inddragelse af barnet. Lurie et al. (2015) finder, at børn, der er ældre end 15 år, altid vil blive involveret i sagen. Havnen et al. (2020) finder desuden, at barnets køn har betydning, da piger oftere inkluderes gennem samtale end drenge. For begge køn har samtaler med barnet stor betydning, når det drejer sig om sager, hvor bekymringen relaterer sig til barnets sikkerhed, vold, forældres evne til at forstå barnet, konflikter mellem forældre samt forældrenes evne til grænsesætning, stimulering og vejledning. I sager, der omhandler barnets fungeren, bliver barnets egen vurdering imidlertid ikke tillagt ligeså stor betydning. I sådanne sager er det i stedet særligt vurderinger fra fx

skolesektoren, der har betydning for børne- og ungerådsgiverens vurdering af sagen (Havnen et al., 2020).

Lurie et al. (2015) peger desuden på, at der i Norge ikke er faste rutiner for, hvordan barnet skal inkluderes, hvormed dette kan fremstå diffust for børne- og ungerådsgiveren. Samtidig kan barnets rolle i beslutningsprocessen, ifølge Lurie et al., opfattes som en pseudo-inddragelse. I disse tilfælde bliver barnets medvirkning i sagen ikke altid taget alvorligt, men benyttes i stedet som en slags legitimitet for den allerede eksisterende forståelse af sagens forhold, som er blevet identificeret af de voksne (Lurie et al., 2015).

En undersøgelse af børneinddragelse i sager omhandlende anbringelse uden samtykke peger også på, at børne- og ungerådsgivere vægter inddragelse af barnet forskelligt alt afhængigt af barnets alder (Berrick et al., 2015). Studiet baseres på en vignette, der sammenligner involveringen af børn på hhv. 5 år og 11 år i beslutningerne. De ansatte opsøger i højere grad informationer fra ældre børn, har oftere samtale med de ældre børn og involverer i højere grad ældre børn i relevante dele af beslutningstagningen. Studiet finder, at signifikant færre finske ansatte (sammenlignet med norske, amerikanske og engelske) inkluderer barnet tidligt i processen. Imidlertid er finske ansatte i højere grad tilbøjelige til at vurdere, at det er vigtigt at informere barnet om, hvorfor forberedelser til en anbringelse igangsættes, informere barnet undervejs i processen og sikre sig, at barnet forstår, hvorfor det anbringes sammenlignet med ansatte i Norge.

I sager om akutanbringelser, hvor beslutningen om, hvorvidt et barn skal anbringes eller ej, skal træffes med det samme, varierer det også, hvor ofte barnet inddrages. Det undersøger Gresdahl, Fauske og Storhaug (2025) gennem en sagsgennemgang af 148 sager fra 4 norske kommuner. Sager, der omhandler akutanbringelser, adskiller sig fra andre sager, da beslutningen skal træffes med kort varsel, med større risiko for usikkerhed og mindre mulighed for at indsamle og undersøge informationer. Alligevel peger studiet på, at barnet slet ikke er blevet inddraget i 39 % af de undersøgte sager. I sager, hvor barnet har en højere alder, er der imidlertid større sandsynlighed for, at barnet inkluderes i sagen: 86 % af børn, der er 11 år eller ældre, inkluderes i sagerne, hvorimod blot 14 % af de børn, der er under 11 år, inkluderes. Desuden finder studiet også en signifikant sammenhæng mellem, at børnene har minoritetsbaggrund, og at der er større sandsynlighed for inddragelse.

2.6 Vold vurderes anderledes i sager med etniske minoriteter

I vurderingen af og i beslutningerne relateret til sager om børn og unge i kommunen finder flere af vidensindsamlingens studier, at etnisk minoritetsbaggrund har betydning. Flere af de ovennævnte studier peger på dette. Familier med immigrantbaggrund har øget sandsynlighed for, at underretninger undersøges nærmere, uafhængigt af sagens indhold (Vis et al., 2021).

I sager om vold, hvor familien har etnisk minoritetsbaggrund, vil vurderingerne oftere inkludere argumenter baseret på kultur sammenlignet med sager om vold i etniske majoritetsfamilier.

Den norske rapport af Christiansen et al. (2019), som er præsenteret i afsnit 2.3, indeholder også flere fund om vurderingen af etniske minoritetsfamilier. For det første peger studiet på, at sager om familier med indvandrerbaggrund oftere vil være mere risikoorienterede. For det andet viser undersøgelsen, at underretningerne om børn med indvandrerbaggrund sjældnere kommer fra forældrene selv, og at de sjældnere var orienteret om underretningen. I underretninger om norske børn handlede sagerne oftere om barnets psykiske helbred og emotionelle funktioner. Samtidig var der i sager om etnisk norske børn typisk flere bekymringstemaer i underretningerne. For børn med indvandrerbaggrund var der typisk færre bekymringstemaer, og underretningerne omhandlede oftere fysisk mishandling. Det indikerer, at den indledende kontakt mellem barnevernet og familier med hhv. etnisk minoritets- og majoritetsbaggrund er forskellig. Undersøgelsens forfattere peger på, at dette kan påvirke etniske minoritetsfamiliers (motivation for at) samarbejde med barnevernet, da de indledende undersøgelser oftere vil være påvirket af usikkerheder og skepsis. For det tredje peger studiet på, at vold i sager om indvandrerfamilier oftere begrundes med noget kulturelt sammenlignet med etnisk norske familier. Gennem en vignettecase med to fiktive sager om hhv. en etnisk norsk familie og en indvandrerfamilie fra Eritrea peger undersøgelsens forfattere på væsentlige forskelle mellem de to familier. I den fiktive sag om familien fra Eritrea blev der i vurderingen lagt vægt på familiens flygtningebaggrund, deres flugt og udfordringerne ved at være ny i Norge. Samtidig blev volden forklaret som noget kulturelt betinget. I modsætning hertil blev en lignende fiktiv sag om en norsk familie vurderet anderledes – her blev vold i familien forklaret gennem individuelle, individbaserede betingede faktorer (Christiansen et al., 2019).

Aadnanes (2017) undersøger i et andet studie, hvilken betydning hhv. etnicitet og social klasse har for børne- og ungerådgiernes undersøgelser og vurdering af sager om overgreb. Undersøgelsen tager udgangspunkt i datamateriale fra interviews med i alt 10 børne- og ungerådgivere fra to forskellige norske barnevernstjenester.

Det ene kontor er kendetegnet ved at være i et område, hvor der er en større andel af familier med etnisk minoritetsbaggrund og familier med lavere uddannelsesniveau og indkomst. Det andet kontor er kendetegnet ved en overrepræsentation af familier med majoritetsetniske familier og familier med højere uddannelsesniveau og indkomst. Aadnanes finder, at der både er særlige udfordringer i arbejdet med familier med høj social klasse og familier med etnisk minoritetsbaggrund.

I sager om familier med høj social klasse oplever børne- og ungerådsgiverne, at familien nemmere kan styre, hvilke informationer, børne- og ungerådsgiveren får adgang til, og derved nemmere kan forhindre, at de får indsigt i særlige dele af familielivet. Ressourcestærke familier kan nemmere være med til at "sætte sagsordenen" i mødet med børne- og ungerådsgiveren. Eksempelvis kan familier med mange økonomiske ressourcer søge retshjælp, og familier med mere kulturel kapital kan nemmere indgå i diskussioner med børne- og ungerådsgiverne. Derfor kan sådanne sager nemmere fejlvurderes, da overgreb kan blive overset eller i stedet fortolkes som tegn på omsorgssvigt.

Omvendt peger undersøgelsen på, at børne- og ungerådsgiveres diskussioner af minoritetsfamilier adskiller sig fra andre sager, særligt i forbindelse med sager om fysisk afstraffelse. Aadnanes peger på, at etnicitet og kultur i sådanne sager ofte vil være et underliggende tema, som benyttes til at forklare den fysiske afstraffelse. Vold i familier med etnisk minoritetsbaggrund fortolkes derfor anderledes end vold i sager om etnisk norske familier.

I begge typer af sager kan magtforholdet mellem familie og børne- og ungerådsgiver være skævt, hvilket kan påvirke udfaldet af sagen ifølge Aadnanes. Børne- og ungerådsgiveren kan opleve at være i en underordnet magtposition over for familier af høj social status. Omvendt kan børne- og ungerådsgiverne opleve at have en magtposition i sager omhandler familier med lavere social status. Her er det børne- og ungerådsgiveren, som oplever at kunne definere familiens problemer.

2.7 Barnets alder og køn har betydning

Som nævnt tidligere i dette kapitel peger flere studier på, at barnets alder har betydning for, hvordan sagen vurderes. Sager, der omhandler ældre børn, afsluttes oftere (Lauritzen et al., 2019), mens yngre børn hyppigere tilbydes indsatser (Vis et al., 2023). Ældre børn har større sandsynlighed for anbringelse end yngre børn i dansk sammenhæng (Ejrnæs & Gørtz, 2017b). Samtidig er sandsynligheden for, at et barn involveres i sagsbehandlingen, større, jo ældre barnet er (Berrick et al., 2015; Havnen et al., 2020).

Et studie af Blomberg, Kroll og Meeuwisse (2013a) peger på, at sager om yngre børn i højere grad vurderes ens på tværs af de nordiske lande, hvorimod ræsonnementerne i forbindelse med en vignettecase om en teenagepige i højere grad er forskellige på tværs af Norden. Studiet sammenligner, hvordan børne- og ungerådgivere i hhv. Norge, Sverige, Finland og Danmark vurderer vignettecases om hhv. yngre børn og ældre børn. I alt er der interviewet 43 socialarbejdere på tværs af de fire lande. Blomberg, Kroll og Meeuwisse finder, at der i sagerne om spædbørn og yngre børn i højere grad er konsensus på tværs af de nordiske lande i forhold til, hvordan sagen skal håndteres. Samtidig refereres der i disse sager til et fælles teoretisk vidensgrundlag eller lovmæssige argumenter. I vignettecasen, der omhandlede en teenager, blev sagerne til gengæld vurderet mere forskelligt. I Danmark og Sverige blev sagen vurderet som mindre alvorlig, hvorimod børne- og ungerådgivere fra Norge og Finland i højere grad ville involvere sig i denne sag. Det konkluderes derfor, at barnets alder kan have væsentlig betydning for, hvordan sager om børn og unge vurderes i Norden.³

Barnets køn kan også have indflydelse på sandsynligheden for, om en sag undersøges nærmere efter første underretning. Det viser et studie af Kalin et al. (2022), der baseres på en spørgeskemaundersøgelse og registerdata fra to kohorter af unge på tværs af fire svenske kommuner. Her vurderes sager om hhv. piger og drenge forskelligt, hvilket medfører, at underretninger om piger i højere grad screenes ind, hvorimod sager om drenge i højere grad screenes ud. I sager om drenge vil en øget alder ligeledes øge sandsynligheden for, at en sag screenes ud. Ligeledes vil underretninger om drenge, der omhandler enten omsorgssvigt eller adfærdsmæssige problemer, også have mindre betydning for at blive undersøgt nærmere. I sager omhandlede piger havde indretningernes indhold samt pigens alder mindre betydning. Studiets forfattere foreslår, at denne forskel kan skyldes en kønsbias, der foreskriver, at piger anses som mere sårbare og derfor med et større behov for støtte, mens drenge i stedet i højere grad anses som i stand til at klare sig selv.

Studiet af Kalin et al. peger desuden på, at tidligere underretninger – både blandt drenge og piger – er stærkt associeret med beslutningen om at foretage en yderligere undersøgelse af sagen. Dette står imidlertid i modstrid til både Vis et al. (2021), Rustad et al. (2022) og Lauritzen et al. (2019), der alle tre finder, at sager, hvor der har været tidligere underretninger, i højere grad afsluttes, sammenlignet med sager, hvor der ikke tidligere har været underretninger.

³ Det er imidlertid væsentligt at nævne, at de tre vignettecases adskiller sig på andre faktorer end barnets alder. Mens casen om spædbarnet og det yngre barn begge omhandler mistanke om vold og omsorgssvigt, omhandler sagen om teenageren to bekymrede forældre, der selv henvender sig, fordi deres datter har alkoholproblemer. Som beskrevet tidligere er vold og omsorgssvigt væsentlige risikofaktorer, der oftere fører til yderligere undersøgelse af en sag. Der kan derfor også være andre faktorer i de udvalgte vignettecases, der har betydning for børne- og ungerådgivernes vurderinger af sagerne.

2.8 Manglende eller usikker viden om sagen

Enkelte studier identificeret i denne undersøgelse peger på, hvordan tid og mængden af oplysninger på et givent tidspunkt i sagsbehandlingen kan have betydning for, hvilke beslutninger der kan træffes hvornår.

Bengtsson (2017) undersøger eksempelvis dette i et studie, der beskriver, hvordan tid er en helt central faktor i børne- og ungerådgivernes arbejde. Her tages der udgangspunkt i en enkelt case om drengen Carl. Materialet er dog en del af et større etnografisk feltarbejde, hvor data er indsamlet gennem observationer af børne- og ungerådgivernes ugentlige møder samt interviews. Bengtsson peger her på, at en tidlig logik har betydning for, hvornår hvilke beslutninger kan træffes på meningsfuld vis i sagsbehandlingen. Hun skelner mellem hhv. førstevalgsbeslutninger, sidstevalgsbeslutninger og ikke-valgs-beslutninger. I en organisation som de danske kommuner og i forbindelse med sagsbehandlingen skal beslutninger træffes inden for et bestemt tidsligt mønster. Førstevalgsbeslutninger træffes først i forløbet og er de mest ønskværdige beslutninger, som forbindes med moralsk forpligtelse. Sidstevalgsbeslutninger kan kun træffes efter og på baggrund af førstevalgsbeslutninger. Disse er i stedet baseret på nødvendighed i de tilfælde, hvor førstevalgsbeslutninger ikke var mulige. Ikke-valgs-beslutninger betegner beslutninger, der ikke træffes direkte, men i stedet som et indirekte valg om ikke at handle i øjeblikket.

Samtidig peger hun også på, at mængden af oplysninger på et givent tidspunkt i sagsforløbet kan få stor betydning for sagens videre udvikling. Manglende oplysninger eller et utilstrækkeligt vidensgrundlag kan føre til udsættelse af at træffe en beslutning, hvilket potentielt kan få konsekvenser på sigt. Beslutninger, som træffes tidligt i forløbet, kan senere være irrelevante, hvis der med tiden kommer nye informationer i den aktuelle sag. Omvendt kan beslutninger, der tidligt i forløbet virker uhensigtsmæssige, med tiden og med flere oplysninger alligevel vise sig relevante. Problematikker og informationer, der ikke har været kendt i begyndelsen af forløbet, kan således ændre det beslutningsrum, som eksisterer. Dette gælder særligt i komplekse sager, hvor informationer kan fremstå tvetydige eller ufuldstændige.

3 Beslutningstagerfaktorer

I dette kapitel belyser vi studier, der beskriver, hvordan forhold hos den enkelte børne- og ungerådgiver påvirker beslutningstagning på børneområdet i Norden. I DME (Baumann et al., 2011) fremhæves viden, færdigheder og kulturel selvrefleksion hos den enkelte børne- og ungerådgiver som eksempler på beslutningstagerfaktorer. I følgende kapitel anvender vi begrebet bredt på alle fund fra de gennemgåede studier, der kan siges at referere til børne- og ungerådgiveren selv.

I alt 27 studier blev screenet til at omhandle beslutningstagerfaktorer. I kapitlet præsenterer vi først studier, der fokuserer på indstillinger, rationaler og prioriteringer, som børne- og ungerådgivere gør sig i **krydspresset mellem organisatoriske rammebetingelser og borgernes forventninger**. Dernæst inddrager vi en række fund fra studier, der omhandler **brugen af risikovurderinger i det sociale arbejde**, samt studier, der ser på strategier for at sikre fornuftige afgørelser i et lovkompleks, der efterlader et forholdsvis stort **skønsrum** for børne- og ungerådgiveren at manøvrere i. Til sidst præsenterer vi perspektiver på beslutningstagerfaktorer, der påvirker **børneinddragelsen** i sagerne.

Opsummerende handler flere af de inkluderede studier i kapitlet om de mestringsstrategier, som børne- og ungerådgivere anvender, når de oplever, at rammebetingelserne enten er svære at arbejde under eller simpelthen ikke giver mening for dem (Baviskar & Winter, 2017; Møller, 2022; Östberg, 2014; Villumsen & Søbjerg, 2023). Litteraturen peger på, at nogle beslutninger i sagerne bunder i både en sikring af både egne arbejdsbetingelser for børne- og ungerådgiverne samt barnets tarv. Samtidig peger et studie på, at rammebetingelser – i form af bl.a. høj medarbejderomsætning – presser fagligheden bl.a. i forhold til lovgivningen, organisatoriske kvalitetsstandarder og faglig/videnskabelig viden (Møller, 2022).

Foruden forskellige mestringsstrategiers indflydelse på beslutningstagerne peger studierne i dette kapitel også på, at der er store forskelle i vægtningen af risikofaktorer mellem de enkelte børne- og ungerådgivere. Her påpeger særligt en række danske studier, at der er en overvurdering af risikofaktorenes reelle betydning for borgernes livschancer (Ejrnæs et al., 2019, 2020; Ejrnæs & Moesby-Jensen, 2021; Ejrnæs & Monrad, 2020). En række studier går længere end blot at kigge på forskelle i vurderingen af risikofaktorer og stiller skarpt på forskelle i børne- og ungerådgivernes afgørelser (Blomberg, Kroll & Meeuwisse, 2013a; Ejrnæs, 2021; Ruiken, 2024). Studierne peger på, at det kan dæmme op for alt for store forskelle og potentiel handlingslammelse, hvis man arbejder teambaseret (Blomberg, Kroll & Meeuwisse, 2013a; Enell & Denvall, 2017; Lamponen et al., 2019; Lamponen & Aarnio, 2024; Samsonsen & Willumsen, 2014; Skotte, 2018).

Samtidig peger resultaterne fra dette kapitel på, at en faktor, der har betydning for beslutningen omkring at inddrage barnet (fx gennem en samtale med barnet), er direkte påvirket af den enkelte børne- og ungerådgivers holdninger og forståelse af nødvendigheden af inddragelsen (Berrick et al., 2015; Christiansen & Anderssen, 2010; Vis et al., 2012). Et studie finder i den sammenhæng, at forståelsen af, at man beskytter børnene for svig og smerte ved ikke at inddrage dem, i høj grad har betydning for, om børne- og ungerådgiveren inden for de seneste 6 måneder har inddraget et barn eller ung i egen sag. Desuden påpeger et studie, at der i det praktiske sagsarbejde kan opstå et særskilt fokus på interaktionen mellem børne- og ungerådgiver og forælder, som faktisk overskygger børne- og ungerådgiverens blik for relationen mellem forælder og barn. Forfatterne understreger, hvordan dette forhold risikerer at sætte børne- og ungerådgiverens egen person i centrum for det vurderingsgrundlag, som beslutningen om fx en anbringelse træffes på baggrund af (Christiansen & Anderssen, 2010).

3.1 Sagsbehandling i krydspresset mellem rammebetingelser og forventninger

En tematik omkring beslutningstagningen for børne- og ungerådgivere omhandler holdninger, rationaler og pragmatiske arbejdsmåder, som børne- og ungerådgiverne benytter sig af for at få deres arbejde til at give mening inden for den organisatoriske ramme, de arbejder under.

Baviskar og Winter (2017) undersøger via en national survey-undersøgelse til 585 socialrådgivere på børne og ungeområdet i Danmark, hvordan en række holdninger hos børne- og ungerådgiveren relaterer sig til, om de går på kompromis med 'god forvaltningsskik' for at kunne løfte deres sagsbyrde. Forfatterne tager udgangspunkt i, hvad Michael Lipsky (1980) også beskriver som *coping* i hans teoretiske bidrag om børne- og ungerådgiveres handle-mønstre i krydspresset mellem rammebetingelser og borgernes forventninger. Coping defineres af Lipsky som tre konkrete coping responses, som børne- og ungerådgiverne kan benytte: Den første er at sænke efterspørgslen. Her tilbageholder man fx information om vejledning, lader borgerne vente og gør sig selv mere eller mindre utilgængelig for borgeren, i håbet om at man sænker borgerens efterspørgsel på hjælp. Den anden er at rationere ydelser. Dette gør man ved at prioritere i sine opgaver og at fokusere på et særligt udpluk af fx borgertyper, sagstyper og afgørelsestyper. En særlig form for coping omhandler 'creaming', hvori man vælger først og fremmest at beskæftige sig med sager, som på papiret virker til at have størst sandsynlighed for bureaukratisk succes. Den sidste coping response handler om at standardisere sine arbejdsopgaver. Her handler det om at kategorisere borgere i let overskuelige kasser, mens man bruger selvop-

stillede tommelfingerregler til at gøre sagerne rutineprægede. Baviskar og Winter operationaliserer coping adfærd gennem en indeksering af følgende variable:⁴

- Sager synes at prioritere sig selv, så de lette sager kommer før de komplicerede, som derfor bliver udsat.
- Jeg bruger mere tid på sager med de største udsigter til succes end på belastende sager.
- Der er så mange nye sager at tage op, at der sjældent er tid til opfølgning.
- Jeg deler normalt mine klienter op i nogle få hovedkategorier og anvender tommelfingerregler for indsatser for hver gruppe.
- Det hænder, at jeg ikke informerer mine klienter om deres muligheder, fordi jeg ved, at de vil have svært ved at håndtere valget mellem alternativer.

Baviskar og Winter finder, at øget forekomst af coping hos børne- og ungerådgivere er stærkest relateret til en modvilje og kynisme over for borgerne, men omvendt for nogle børne- og ungerådgivere også en mere rummelig tilgang til borgergruppen. Begge attituder relaterer sig til måder at lette arbejdsbyrden i form af mindre opfølgning, prioritering af bestemte sager og lempelse af vejledningen til borgeren. Baviskar og Winter finder ikke en sammenhæng mellem coping og en generel nedtoning af formålet med børne- og ungerådgiverens arbejde. Men resultaterne peger på, at en kritisk attitude til nogle af de formelle krav til arbejdet, samt ikke at holde sig opdateret på ny viden på området, var relateret til øget coping adfærd. Desuden fandt Baviskar og Winter, at jo mindre man som børne- og ungerådgiver vurderer kommunens evner og kapacitet, samt lokalpolitikernes evne til at adressere problematiske forhold hos marginaliserede borgergrupper, des større sandsynlighed var der for coping adfærd.

Baviskar og Winter (2017) afholder sig fra at konkludere på, om attituderne opstår på baggrund af en påbegyndt coping adfærd, eller om coping er forårsaget af en særlig attitude over for borgeren. De konkluderer alene, at der er sammenhæng i den måde, børne- og ungerådgiveren tænker og forstår sin arbejdskontekst, og den måde, børne- og ungerådgiveren ender med at udføre sit arbejde på – herunder hvorvidt man går på kompromis med de formkrav, der eksisterer for god forvaltningsskik.

Östberg (2014) undersøger på linje med Baviskar og Winter, hvad der sker i relationen mellem børne- og ungerådgiveren og borgerne i en presset organisatorisk ramme. Östberg følger 260 børne- og ungesager fra første underretning til den

⁴ Oversat fra engelsk.

endelige beslutning om intervention eller afslutning i to børneungeafdelinger i Sverige. Materialet blev indhentet via en survey samt via dybdegående interviews med børne- og ungerådgiverne. Östberg finder, at der i arbejdet med udsatte familier kan opstå en tendens til at etablere en konsensusbaseret ideologi, der favoriserer forældre, som indgår i samarbejde, frem for de forældre der opfattes som ikke-samarbejdsvillige. Dette kan resultere i, at forældre, som af forskellige årsager opleves som modvillige eller 'håbløse', efterlades uden den nødvendige støtte. Östberg fremhæver, at dette inkluderer forældre, der eksempelvis undlader at møde op, fordi de føler sig mistænkeliggjort i forhold til deres forældreevne. Problemet er, at børne- og ungerådgiverens kategorisering af forælderen som enten samarbejdsvillig eller ikke-samarbejdsvillig bliver et karakteristikum. Således forsvinder den interaktionistiske karakter af situationen for børne- og ungerådgiveren, og borgeren tilskrives et ensidigt individuelt ansvar. Östberg forslår alternativt, at børne- og ungerådgiveren ideelt set burde forstå forholdene som en konsekvens af interaktionen mellem børne- og ungerådgiveren, den organisatoriske ramme og borgeren, for at kunne sikre et godt samarbejde og indrette den rette indsats.

I et andet dansk studie fra 2023 undersøger Villumsen og Søbjerg, hvordan børne- og ungerådgivere håndterer tidsknaphed i behandlingen af underretninger. Hvor coping-begrebet hos Baviskar og Winter (2017) refererer til måder, børne- og ungerådgiveren kan "lette" sit arbejde under en stram ramme, behandler denne artikel omvendt, hvordan børne- og ungerådgiverne – med barnet eller den unge for øje – benytter sig af såkaldte uformelle stier (pathways) for at tilvejebringe den rette indsats i rette tid. Studiet bygger på interviews med 11 børne- og ungerådgivere fra fire forskellige kommuner i Danmark, som arbejder med behandling af underretninger.

Først og fremmest identificerer Villumsen og Søbjerg, hvordan der, når man ser bort fra 24-timers-reglen⁵, eksisterer forskellige organisatorisk/kommunalt definerede tidshorisonter for, hvornår en underretning skal være behandlet. I forlængelse heraf finder Villumsen og Søbjerg, at børne- og ungerådgiverne på baggrund af den forholdsvis brede og (i børne- og ungerådgivernes perspektiv) arbitrære inddeling, selv opstiller nogle rammer – pathways – i deres arbejde for, hvornår de bør handle på underretningerne. Her balanceres særligt lovgivningens forholdsvis kortsigtede fokus på at sikre barnets sikkerhed med et mere langsigtet perspektiv, som børne- og ungerådgiveren bliver garant for – fx i forhold til sikring af en god relation til forældrene, eller en opmærksomhed på, hvad der skal etableres af støtte på længere sigt. Samtidig finder forfatterne også eksempler på, at børne- og ungerådgiverne selv beslutter tidsrammen for reaktionen på underretninger, selvom de formelt set er placeret i en særlig kategori med dertilhørende sagsbehandlingstid.

⁵ Barnets Lov § 136, stk. 2.

Baviskar og Winters (2017) resultater peger altså på, at beslutninger om særlige prioriteringer i sagerne (som fx at prioritere bestemte sager før andre eller at lempe på formelle og uformelle krav i sagsbehandlingen) bunder i en sikring af både egne arbejdsbetingelser for børne- og ungerådgiverne samt barnets tarv, mens Villumsen og Søbergs (2023) resultater peger på, at barnets tarv i behandlingen af underretninger vægtes højt, samtidig med at der også er opmærksomhed på at sikre et godt udgangspunkt for sagens videre forløb.

Et andet perspektiv på børne- og ungerådgivernes beslutningsrum tager sit afsæt i, hvilke vidensformer der benyttes i arbejdet på børne- og ungeområdet. Dette undersøger Møller i sin artikel *"Mobilizing Knowledge in Frontline Work: A Conceptual Framework and Empirical Exploration"* fra 2022. Med afsæt i organisatoriske, etnografiske feltobservationer fra tre børne- og ungeforvaltninger i to danske kommuner, omfattende i alt 29 dages observationer samt 29 interviews med ledere, supervisorer, koordinatore, børne- og ungerådgivere og familieterapeuter, fandt hun, at frontlinjearbejderen trækker på tre forskellige vidensformer i sit arbejde; viden-hvad, viden-hvordan og viden-gennem-kendskab.⁶ Det er en generel pointe, at ingen af vidensformerne kan stå alene, da de er gensidigt afhængige.

Viden-hvad betegner processuel viden om fx lovgivning, organisatoriske kvalitetsstandarder, faglig/videnskabelig viden om gentandsfeltet samt grundlæggende information om borgerne, fx alder, relationer, diagnoser mv. Denne vidensform knytter sig til ræsonnementer og tilegnes typisk via skrift eller anden faglig formidling.

Viden-hvordan knytter sig til overvejelser, som er funderet i praksiserfaring. Det dækker over praktisk know-how i forbindelse med fx vurderingen af relative betydninger i den specifikke case, hvad der er vigtigt at registrere/dokumentere på sagen samt forståelse af implicite arbejdsgange i organisationen.

Viden-gennem-kendskab handler om, hvordan stereotypiske forestillinger, stærkt forankrede førstehåndsindtryk eller dokumenterede sagsinformationer kan udfordres og udfoldes i den direkte interaktion med borgeren. Særligt i relation til denne vidensform identificerer Møller en mulig faldgrube i under- eller overestimeringen af videnformens betydning. Hun påpeger, at der kan være organisatoriske praksisser, som negligerer denne form for viden til fordel for en mere processuelt fokuseret viden-hvad, mens et for engageret fokus på borgerfortællingerne kan gøre, at børne- og ungerådgivernes viden-hvad ikke i tilstrækkelig grad kommer i spil.

Med sit fokus på brugen af viden i det sociale arbejde applicerer Møller et radikalt andet fokus end både Baviskar og Winter (2017) og Villumsen og Søbjerg (2023). Fælles for artiklerne er imidlertid, at de forholder sig kritisk til, hvordan

⁶ Oversat fra "Knowledge-that, knowledge-how and knowledge-by-acquaintance."

rammebetingelserne har betydning for børne- og ungerådgivernes beslutningstagning. Møller påpeger fx, at særligt viden-hvad kræver et vist niveau af – samt fokus på – uddannelse af medarbejdergruppen, mens der skal være tid og ressourcer til at bringe vidensformen i spil. Hun ser, at aktiveringen af ekspertviden i form af viden-hvad er truet af den høje medarbejderomsætning i forvaltningerne, som medfører et fokus på viden-hvordan, når nye medarbejdere skal lære at forstå og indgå i nye praksisfællesskaber. Møller påpeger desuden, at man i nyere tid i stigende grad anvender forskellige evidensbaserede programmer, guidelines og instrumenter i jagten på at højne niveauet af viden-hvad. Men disse generaliserede redskaber forhindrer imidlertid en nødvendig dialektisk tilgang til de tre nævnte vidensformer, som kompleksiteten i sagerne kræver. Dette er på linje med resultaterne fra flere af de studier, som vi præsenterer under organisatoriske faktorer, der beskriver, hvordan børne- og ungerådgiverne etablerer et fagligt og professionelt modpres mod, hvad de forstår som meningsløse bureaukratiske styringsrationaler, der i mindre grad tager afsæt i borgernes konkrete behov (Forkby & Höjer, 2011; Östberg, 2014; Sørensen, 2018).

3.2 Vurdering af risikofaktorer

Særligt for den danske kontekst har der i litteratursøgningen vist sig et empirisk bidrag, som handler om risikofaktorer i vurderinger i sager på børne- og ungeområdet. Her peges der på, at brugen af risikofaktorer i det sociale arbejde har nogle systematiske faldgruber, fordi børne- og ungerådgiverne ofte ikke kan omsætte den viden, der er i forskningslitteraturen til deres praksis. De fleste børne- og ungerådgivere er simpelthen ikke klædt på til at omsætte de statistiske mål, som risikofaktorer ofte udtrykkes ved. Omvendt er den forskning, der foreligger om risikofaktorer, også ofte utilstrækkelig i forhold til at kunne omsættes direkte til det sociale arbejde.

I forbindelse med en række temadage om risiko og resiliens i tre danske kommuner i 2018 indsamlede Ejrnæs et al. (2019) en kvantitativ vignetteundersøgelse blandt 312 deltagende børne- og ungerådgivere (22 %), pædagoger, lærere og sundhedsplejersker ved temadagenes start. Alle de følgende undersøgelser med Ejrnæs som hovedforfatter refererer til samme datagrundlag (Ejrnæs, 2021; Ejrnæs et al., 2019, 2020; Ejrnæs & Moesby-Jensen, 2021; Ejrnæs & Monrad, 2020). Vignetterne er konstrueret således, at der indgår en række forskellige risikofaktorer i sagsbeskrivelser, som forfatterne via registerdata kender den faktiske risiko for udsathed ved. Således kan man sammenholde de fagprofessionelles vurderinger af risikoen for et særligt udfald af udsathed med den faktiske sandsynlighed, man kender fra registrene. Der var ingen markante forskelle mellem professionerne, og Ejrnæs et al. påpeger overordnet set to hovedfund:

1. De fagprofessionelle overvurderer betydningen af risikofaktorer.

2. Der er meget forskellige vurderinger af risikofaktorens betydning mellem fagpersonerne.

3.2.1 Overvurdering af risikofaktorer og generalisering

De professionelle overvurderer risikoens størrelse, når det handler om barnets risiko for at begå kriminalitet (Ejrnæs & Monrad, 2020), ende i kontanthjælp og få en depression (Ejrnæs et al., 2019, 2020). Overestimeringen forøges endvidere, når der er flere risikofaktorer i spil på samme tid. Det eneste sted, de fagprofessionelle underestimerer sandsynligheden, er, når det gælder risikoen for, at et barn eller ung ikke opnår en ungdomsuddannelse (Ejrnæs et al., 2019, 2020). Her er de fagprofessionelle faktisk mere positive på borgerens vegne.

Det er forfatternes pointe, at overestimeringen er afstedkommet af et stort fokus på relative tal i statistikkerne. I stedet for at forstå området ud fra relative termer skal man altså ifølge Ejrnæs og medforfatterne kigge på de absolutte tal. Hvis tilstedeværelsen af en risikofaktor forøger risikoen for udsathed fra fx 1 til 2 %, er det en fordobling i sandsynligheden. Men den reelle sandsynlighed for at ende i udsathed vil fortsat blot være de 2 %, svarende til 1 ud af 50 personer. Således påpeger forfatterne også, hvordan forskningspraksis og generering af viden fra fx embedsværket puster til den overestimering, der findes blandt de fagprofessionelle.

Blandt Ejrnæs-artiklerne er der et særligt diskursivt fokus i Ejrnæs og Moesby-Jensens tekstanalyse fra 2021, som ser på forekomsten af individuelt og mere holistisk rettet sprogbrug i vurderingen af sagerne i vignetterne. Her finder de, at fagprofessionelle, der har tendens til at lægge vægt på risikofaktorer, også har tendens til at beskrive sagerne i mere individuelle termer, mens de fagpersoner, der vurderer risikofaktorerne mindre, i højere grad anvender mere holistiske termer, der relaterer sig til den samlede kontekst for barnet. Det er generelt set forfatternes pointe, at risikofaktorer tillægges en større vægt i vurderingen af sagen end beskyttelsesfaktorer – ligegyldigt om man vurderer risikofaktorerne højt eller lavt.

Ejrnæs et al. 2019 og 2020 påpeger, at udfordringen ved overvurderingen af risikofaktorer i 'høj-risikogrupper' formindsker det mindst lige så relevante fokus på almenområdet, hvorfra størstedelen af de borgere, der ender i udsathed, faktisk kommer. En anden pointe er, at det primære fokus på risikofaktorer medfører, at der i mindre grad kigges på resiliens/beskyttende faktorer. Man får derfor for negative – og ikke-opbyggelige – forventninger i mødet med borgere i risikogruppen. Dertil hører, at både beskyttelses- og risikofaktorer er kontekstspecifikke og derfor ikke bør være kilde til generalisering. Empirisk finder artiklen, at dette er tilfældet i forbindelse med vurderingen af uddannelseschancerne for unge med forældre med udenlandsk baggrund. I vignetten fremgår to ellers ens eksempler på en dreng med

hhv. danske og udenlandske forældre. I det specifikke tilfælde bliver dét at have forældre med udenlandsk baggrund faktisk en beskyttende faktor for drengens uddannelseschancer, hvilket de fagprofessionelle fejlvurderer (Ejrnæs et al., 2019).

At børne- og ungerådgivere kan have stereotypiske og homogene forståelser af udenlandske – særligt ikke-kristne – forældre fremhæves også i Walsh et al. (2022). Her sammenligner forfatterne via fokusgruppediskussioner af en vignette blandt i alt 83 børne- og ungerådgivere, hvilke rationaler børne- og ungerådgiverne benytter sig af i vurderinger af sager om immigrantfamilier i Sverige, England og Bulgarien. Artiklen finder, at der i alle tre nationale kontekster sker en proces i det hverdagslige arbejde med immigranter, hvori særligt fædre oplever at blive kategoriseret og behandlet på baggrund af deres kulturelle baggrund. Forfatterne ser dog også, at børne- og ungerådgiverne på tværs af landene i udstrakt grad forsøger at forstå og imødekomme immigrantfamiliernes udfordringer. Udfordringen er, at opmærksomheden er et tveægget sværd, da børne- og ungerådgiverne i forsøget på at imødekomme borgerne faktisk risikerer netop at udøve denne symbolske grænsedragning. Det er artiklens hovedpointe, at både vi som samfund og den enkelte børne- og ungerådgiver med fordel kan arbejde med og bevisliggøre den symbolske grænsedragning, der finder sted i hverdagen.

3.2.2 Betydelige variationer i børne- og ungerådgivernes vurderinger

Ejrnæs et al. 2019 og 2020 finder også, at der er stor heterogenitet i vurderingen af risikoens betydning mellem de fagprofessionelle – også internt i faggrupper. Der eksisterer altså – ifølge deres resultater – en relativt høj vilkårlighed i beslutninger om fx valg af indsatser eller i vurderinger af underretninger. Sprogligt identificerer de også en stor forskel i risikovurderingerne. Hvor nogle fagprofessionelle vurderer en risiko på 10 % som høj, bruger andre samme term om en risiko på 80 %. Ejrnæs et al. påpeger, at forskellen i forståelsen udfordrer samarbejdet, fordi det bliver uklart, præcist hvad man mener, når man fx taler om, at der er høj risiko for, at et barn eller ung på sigt ender i en udsat position.

Generelt set stiller forfatterne sig kritisk over for den centrale rolle, som risikovurderinger spiller på børne- og ungeområdet i Danmark i dag, da et ensidigt fokus på borgernes fremtidige livssituation kan medføre, at man som fagprofessionel overser de problematikker, som borgeren står i her og nu.

3.3 Manøvrering i skønsrummet

I sit bogkapitel *"Praktikeres syn på børn i udsatte positioner. Opfattelser, vurderinger og handlinger"* fra 2021 adresserer Morten Ejrnæs særligt heterogeniteten i børne- og ungerådgivernes normalitetsvurderinger. Ejrnæs påpeger, at det ikke er et entydigt problem, at der er forskellige holdninger blandt fagprofessionelle, så længe det ikke kommer til udtryk i ulige retssikkerhed. I stedet bør uenighederne bruges aktivt i praktikerteams eller -grupper for at sikre et nuanceret helhedsbillede af familiernes situation. I sådan en kontekst opdyrkes et helhedsperspektiv, som netop sikrer lige behandling. Han fastslår, at individuelle livserfaringer altid vil være et grundvilkår i sagsbehandlingen, men at forskellene skal anvendes aktivt i et helhedsorienteret samarbejde.

Blomberg, Kroll og Meeuwisse (2013a) finder i forlængelse af Ejrnæs et al., at der i Danmark, Norge og Sverige i høj grad netop eksisterer en teambaseret arbejdsgang blandt socialrådgivere på børne- og ungeområdet. Ved brug af en kvalitativ vignetteundersøgelse samt fokusgruppeinterviews med 43 børne- og ungerådgivere på tværs af Danmark, Norge, Finland og Sverige finder de, ligesom Ejrnæs et al., 2019 og 2020, at der er store uenigheder om interventionsformen i de individuelt vurderede vignetter. De beskriver dog i forlængelse heraf, hvordan der hurtigt opstod en fælles og kongruent beslutning om den rette interventionsform i fokusgruppediskussionen. Flere børne- og ungerådgivere beskrev, hvordan diskussionerne svarer til deres praksis i svære sager, som oftest tages op og drøftes i faglige teams (Blomberg et al., 2013b).

I et komparativt studie undersøger Ruiken (2024), hvad der er på spil i anbringelses-sager om nyfødte, der på papiret er ens, men som ender med forskellige sagsudfald. Med afsæt i otte selekterede afgørelser (fire fra Norge, to fra Finland og to fra Estland) udfører hun komparative analyser ved at parre sager, der ligner hinanden i omfanget af centrale risikofaktorer, men som adskiller sig i sagsudfaldet. I alt to sammenligninger i en norsk kontekst, én i en finsk og en i en estlandsk. Hun finder i lighed med Blomberg og Ejrnæs et al., at de skønsmæssige vurderinger kan lede til vidt forskellige udfald. I de norske og finske sager finder hun grundlæggende tre konkluderende ræsonnementer: 1) Barnets tarv/velfærd/rettigheder, 2) forældrenes utilstrækkelighed i forhold til at varetage barnet, 3) at alternative støttemuligheder ikke er tilstrækkeligt. Alle karakteriseres som 'good reasons', men Ruiken understreger, hvordan det varierer, hvorvidt børne- og ungerådgiveren underbygger og begrundes skønsudøvelsen tilstrækkeligt gennem henvisning til fagprofessionelles vurderinger og helhedsvurderingen af forældrene og barnets netværk. Ruiken finder også, at forældrenes samarbejdsvilje har en tydelig påvirkning på sagens udfald, mens hun kritiserer, hvordan ræsonnementet om barnets tarv ikke er så velunderbygget i sagerne. Her henviser hun fx til manglende samtale med barnet. Ruiken

pointerer desuden, at sagerne er tydeligt bedre underbygget i de sager, der ikke ender i anbringelse. Hun fremhæver, at det skyldes, at sagerne som oftest ender i en anbringelse, hvorfor man som sagbehandler er mere grundig i sine begrundelser, når sagen 'afviger' fra det normale forløb. Mangler i begrundelserne i afgørelserne på børne- og ungesager i Norge fremhæves også i rapporten af Lurie et al. (2015).

Særligt i forbindelse med vurderingen af risikoen for fremtidig udsathed finder Rui-ken, ligesom Ejrnæs et al., at der er store forskelle i børne- og ungerådgivernes vurdering – og dermed sagens udfald. Selvom datamængden er forholdsvist lille i analysen, giver artiklen et billede af de forskelle, skønrummet efterlader, og sætter fokus på nødvendigheden i, at børne- og ungerådgifterne formår at underbygge deres begrundelser – ligegyldigt om sagen afviger fra den typiske beslutning eller ej. I en artikel af Pernille Stornæss Skotte (2018) identificerer hun en omvendt tendens i form af en handlingslammelse og eventuel overoplysning af sagerne, som gælder i sager, hvor børne- og ungerådgifterne er særligt usikre på, hvorvidt barnet skal anbringes eller ej. Artiklen viser på baggrund af et single-case-studie af en familie i en norsk kommune, at børne- og ungerådgiftere ofte føler et stort ansvar og en stærk forpligtelse i denne type sager. Dette gælder særligt i situationer, hvor børne- og ungerådgifteren er usikker på beslutningsgrundlaget. Dette fører til, at børne- og ungerådgifterne i højere grad søger dokumentation og sikker viden, før de træffer beslutning om, hvorvidt børn skal anbringes uden for hjemmet. Samtidig kan følelsen af overansvar medføre en tilbageholdenhed over for at træffe beslutninger, hvilket potentielt kan forsinke sagsbehandlingen unødigt. I Skottes studie påpeger hun, at der ikke er tale om forsømmelse af børne- og ungerådgifterens ansvar, idet sagsbehandlingen ikke ligger stille. Der er blot tale om en sikkerhedspraksis, som følger byrden af at skulle træffe så afgørende beslutninger i barnets liv, koblet med det individualiserede ansvar hos børne- og ungerådgifteren, som forlænger sagsbehandlingen unødigt.

I lighed med Skottes pointer ser vi også i (Samsonsen & Willumsen, 2014), at nogle socialarbejdere i Norge udtrykker bekymring for det store ansvar, de får pålagt, i og med at skønrummet for vurderingen er så stort. Skotte beskriver, hvordan etableringen af supervision til familien i artiklens case blev et eksempel på, hvordan børne- og ungerådgifteren kunne få "styr på situationen" og samtidigt få understøttet sagsoplysningen i forhold til vurderingen af, om der var et anbringelsesgrundlag eller ej. I samme perspektiv undersøger Enell og Devall (2017), hvordan børne- og ungerådgiftere i Sverige anbringer børn og unge i sikrede institutioner for at få dem udredt/vurderet af pædagogiske eller psykologiske fagprofessionelle (institutional assessment). Enell og Devall påpeger, at anbringelsen i første omgang handler om at få kontrol over situationen og minimere uventede konsekvenser. Dernæst sikrer udredningen, at børne- og ungerådgifteren får udbygget oplysningsgrundlaget for den faglige vurdering, som ellers er svært tilgængelig; enten fordi barnet ikke vil deltage, eller fordi der er lange ventelister på fx psykiatriske udredninger eller

familieudredninger. Det er en central pointe, at børne- og ungerådgifverne ofte bliver bekræftet i deres intuitive vurdering, men ikke tør tage beslutningen, før de er rygdækket gennem den eksterne vurdering. Forfatterne påpeger i den forbindelse, at brugen af institutionel assessment kan være en problematisk udvikling, i det omfang udredningerne fra eksterne eksperter bliver sandheder i sig selv. I sådanne tilfælde undermineres den socialfaglige faglighed, og helhedsvurderingen af sagen bliver reduceret til en psykologisk udredning af barnet. På den måde kan en vægtning af institutionel assessment blive en strategi til at placere ansvaret for beslutningen væk fra børne- og ungerådgifveren selv, fordi man som børne- og ungerådgifver er usikker og føler et stort individuelt ansvar for beslutningen – hvad Lipsky også definerer som 'rubber-stamping' (Enell & Denvall, 2017) -- og som vi også så Skotte identificere i en norsk kontekst. Enell og Devall bygger deres artikel på data fra en panel-survey af 86 unge og deres børne- og ungerådgifvere samt interviews med 16 af de børne- og ungerådgifvere, som indgik i surveyen.

Den finske kontekst beskrives i et studie, som bundet i en komparativ analyse af akutanbringelser via interviews med 16 socialarbejdere i Irland og 33 i Finland (Lamponen et al., 2019). Studiet finder, at den finske praksis i høj grad er præget af en individualiseret tilgang, hvor den enkelte børne- og ungerådgifver står med ansvaret for beslutningen. Forfatterne konkluderer, at dette medfører store forskelle i grænsen for, hvornår man vurderer at der skal foretages en akutanbringelse.

I forlængelse finder Lamponen og Aarnio (2024) også, at der er en klar forståelse af, at det ultimativt er børne- og ungerådgifverens opgave at træffe den afgørende beslutning i sagen, når der er uenighed mellem parterne. Efter en grundig afsøgning af perspektiver fra både borgere og professionelle vel at mærke. På den måde afspejles den reflektive praksis, som også ekspliciteres i Ejrnæs (2021) og Blomberg et al. (2013b), men Lamponen og Aarnio lægger særligt vægt på, at der er tale om en kontekstafhængig vurdering, som afhænger af sagens forhold som fx barnets sikkerhed, forældrenes samarbejdsvilje mv., samt et blik for de lovgivningsmæssige rammer. En praksis, der afhænger af et stort skønsrum for børne- og ungerådgifverens faglige vurdering, og som Lamponen og Aarnio beskriver som "situational crafted practice". Lamponen og Aarnio (2024) baserer sig på 28 fokusgruppediskussioner af en vignette med i alt 120 deltagende børne- og ungerådgifvere.

Et lignende fokus på sagens helhed og ikke mindst de langsigtede konsekvenser for familien er også et perspektiv, der fremhæves i Gümüşcü et al. (2020), der i en vignetteundersøgelse blandt svenske børne- og ungerådgifvere ser, at der skiftes frem og tilbage mellem et børne- og familiefokus i sagsbehandlingen. Når barnet ikke er i direkte fare, anvender børne- og ungerådgifverne sig af en holistisk og langsigtet strategi i arbejdet med de mere komplekse sagsforløb, som har til formål at understøtte familien, og hvor interventionsformer/tilbud uden for hjemmet først overvejes, når andre muligheder er udtømt. Samme skift frem og tilbage mellem et børne

og famliefokus identificerer Helland (2020) også i en norsk kontekst, hvor det er en hovedpointe, at de fagprofessionelle balancerer forholdet mellem de individuelle børnerettigheder og en familieorienteret hjælp, som kendetegner børneområdet i de nordiske velfærdsstater. Som supplement til dette perspektiv finder Helland, at båndet til de biologiske forældre påkalder særligt stærke normative følelser, som bunder i forhold relateret både til børne- og ungerådgiveren og det juridiske lovkompleks. Således bliver et biologisk princip samt princippet om den 'mindst indgribende foranstaltning' ofte bærende for beslutningen om, hvorvidt eventuelle plejefamilier skal adoptere det anbragte barn eller ej.

3.4 Inddragelse af barnets perspektiv – en central beslutning

En anden form for ekspertviden om barnet eller den unges forhold findes hos barnet selv. En række undersøgelser peger dog alligevel på, at børne- og ungerådgiveren i mange tilfælde vælger ikke at inddrage barnet grundet forskellige hensyn.

Et studie af Vis, Holtan og Thomas (2012) fra Norge sætter netop denne beslutning under luppen. Forfatterne undersøger via en faktoranalyse på et spørgeskema til kommunale socialrådgivere på børneområdet samt studerende på sidste år af børne- og ungerådgiveruddannelsen, hvilke rationaler børne- og ungerådgiverne benytter sig af, når de beslutter, hvorvidt et barn eller ung skal inddrages i sagen eller ej. Spørgeskemaundersøgelsen er baseret på en udvalgt sample i og med, at den blev foretaget blandt børne- og ungerådgivere, der havde sagt ja til at deltage i et træningsprogram, som netop havde fokus på at forbedre deres kompetencer inden for børneinddragelse. Undersøgelsen inkluderer både en før- og efter-screening af i alt 86 observationer på 53 respondenter. Faktoranalysen identificerer tre underliggende faktorer – eller rationaler – omkring børneinddragelse, som alle relaterer sig til beslutningen om, hvorvidt man inddrager eller ej; kommunikationsfaktor, beskyttelsesfaktor og deltagelsesfaktor.

Kommunikationsfaktoren fremstår som den stærkeste faktor og forklarer 22 % af variationen. Denne faktor understreger vigtigheden af at indsamle så meget viden som muligt inden samtalen med barnet. Samtidig fremhæves en opfattelse af, at børn ofte ikke ønsker at tale med børne- og ungerådgiveren. Der peges desuden på, at det kræver særlige kompetencer at gennemføre en samtale med barnet på en professionel og hensigtsmæssig måde.

Beskyttelsesfaktoren forklarer 12 % af variationen og centrerer sig om behovet for at beskytte barnet mod svig og smerte, som kan opstå i forbindelse med en vanskelig samtale. Der er desuden fokus på at undgå at åbne et sårbart rum, især når det

vurderes, at relationen sandsynligvis forbliver sporadisk grundet børne- og ungerådgiverskift og store sagsstammer.

Deltagelsesfaktoren forklarer 15 % af variationen og afspejler en vurdering af, at barnets deltagelse er relevant og værdifuldt for sagen, uanset om det ændrer udfaldet eller ej. Denne faktor vægtes særligt højt blandt de studerende, som scorer markant højere her. Det synes dog, at idealismen mindskes, efterhånden som man træder ind i den organisatoriske ramme og konfronteres med virkelighedens praktiske omstændigheder.

I spørgeskemaundersøgelsen spørger de desuden respondenterne, hvorvidt de inden for de seneste 6 måneder har haft en samtale med et barn i forbindelse med deres arbejde eller ej. Her fandt de, at en høj faktorscore på beskyttelsesfaktoren hænger stærkt sammen med, at man ikke har inddraget barnets perspektiv i sit arbejde. Således peger artiklen på, at særligt et rationale, der handler om beskyttelse af børnene for svig og smerte i samtalen, er knyttet til, at man vælger ikke at inddrage dem. Lignende tendens til at beskytte barnet identificeres desuden også i et andet norsk studie, som blev beskrevet i kapitlet om sagsfaktorer (Berrick et al., 2015). I et andet studie af Vis & Fossum (2015) finder de, at ældre børne- og ungerådgivere er mere tilbøjelige til ikke at inddrage barnet i sagsbehandlingen end yngre børne- og ungerådgivere – også efter at der er kontrolleret for anciennitet – hvilket viser, at alderen på børne- og ungerådgiveren har betydning for, hvorvidt man inddrager barnet eller ej. I en delrapport af en større norsk undersøgelse med sagsgennemgang af over 1.100 sager om underretninger finder forfatterne, at barnet blev inddraget i 60 % af sagerne. Således påpeger de også, at det er forholdsvist få givet lovgivningens fokus på børneinddragelse, mens de finder, at det særligt er yngre børn, der ikke inddrages i sagen (Christiansen et al., 2019).

Höjer og Forkby (2011) fandt i en sagsgennemgang, at inddragelsen af barnet eller den unges perspektiv fandt sted med tre overordnede formål, som alle taler ind i de bureaukratiske forventninger til formålet med sagsudredningen. Først og fremmest indgik det for at 'tilfredsstille' de lovgivningsmæssige krav, der er til inddragelsen af barnets perspektiv. Höjer og Forkby finder dog ligesom Vis og Fossum, at der er en tendens til at fravige den ellers lovbestemte inddragelse, i og med at barnet alene var hørt i halvdelen af de 51 gennemgåede sager. Derudover blev de inddraget som vidner, der skulle understrege situationens alvor og underbygge behovet for at *handle*. Sidstnævnt er inddragelsen tænkt som en måde, hvor barnet eller den unge kan præsentere sit eget perspektiv. Forfatterne ser dog, at det oftest ligesom ved det foregående tolkes i retningen af en årsag til anbringelse. Det er Höjer og Forkbys pointe, at inddragelsen i mindre grad handler om at informere valget af indsats og tilbud efter barnets behov, men i stedet at imødekomme et bureaukratisk styringsrationale, der blot har behov for viden om, hvorvidt en indsats bør igangsættes eller ej.

At inddrage barnet eller ej kan indirekte igen have betydning for, hvilket udfald sagen får. I Havnen et al. (2023) ser vi, at der er lavere sandsynlighed for at akutanbringe på baggrund af en underretning i Norge, hvis børne- og ungerådgiveren har været i kontakt med netværket og på hjemmebesøg. Det har altså betydning for børne- og ungerådgivernes beslutning, om man er i direkte kontakt med de mennesker, sagen omhandler. Havnen et al. finder dog ingen sammenhæng mellem inddragelse af barn og forældre, men artiklen baserer sig også på en forholdsvis lille sample (se sagsfaktorer, hvor studiet præsenteres). Samtidig finder Christiansen og Anderssen (2010), at interaktionen mellem forælder og børne- og ungerådgiver spiller en central rolle i beslutningen om anbringelse af et barn eller ung. Christiansen og Anderssen beskriver, hvordan den dominerende fortælling i børne- og ungerådgivernes vurderinger af nødvendigheden af en anbringelse bunder i denne interaktion ved fx samtaler og formelle møder. På den måde bliver fokus for vurderingen på interaktionen mellem børne- og ungerådgiver og forælder, mere end på interaktionen mellem barn og forælder, hvilket medfører, at børne- og ungerådgiverens person spiller en aktiv rolle i vurderingen af sagen. I relationen til velmenende, engagerede og forholdsvis ressourcerstærke forældre fremhæver flere informanter, at de ofte forsøger at opretholde et positivt syn på mulighederne i hjemmet, som ikke altid var i overensstemmelse med barnets behov. Det er en central pointe for Christiansen og Anderssen (på linje med Helland (2020) og Gümüşcü et al. (2020) fra forrige afsnit), at det lovgivningsbestemte fokus på mindst indgribende foranstaltning har konkret betydning for børne- og ungerådgivernes vægtning og vurdering i sagerne, herunder vægtningen af forældrenes forhold og udtalelser.

4 Organisatoriske faktorer

Den organisatoriske ramme kan spille en rolle på flere måder. Demografiske forskelle og mangfoldighed i borgergruppen kan have en betydning for børne- og ungerådsgiverens normalitetsforståelse, mens brugen af værktøjer til faglig udredning, fastsættelse af servicestandarder og organisatoriske tolkninger af lovkomplekset har direkte betydning for, hvordan børne- og ungerådsgiverne ansøres til at behandle sagerne i den kommunale organisatoriske ramme.

I alt omhandler 19 af studierne i vidensindsamlingen organisatoriske faktorer. Mange af kapitlets inkluderede studier peger på, at der er variationer i tærsklen for iværksættelse af en intervention på tværs af kommunerne. Dette resultat understøtter således, at **kommunale forskelle i organisatoriske rammer** spiller en rolle for beslutningstagningen på børne- og ungeområdet. Første del af kapitlet indkredser disse studier og præsenterer perspektiver på organisatoriske beslutningsmodeller og forskelle i undersøgelsesraten ved underretninger. Dernæst beskriver vi kort, hvordan serviceudbuddet spiller en rolle for det beslutningsrum, som børne- og ungerådsgiverne har at benytte sig af, inden vi inddrager perspektiver fra studier, som omhandler organisatoriske udfordringer med **tværsektorielt og tværfaglige samarbejder**, der har en direkte indvirkning for børne- og ungerådsgiverens beslutningstagning.

Opsummerende peger studierne i dette kapitel på tre forskellige organisatoriske faktorer, som kan siges at have betydning for beslutningstagningen på det sociale børne- og ungeområde:

1. Kommunale forskelle i beslutningstagning, som bunder i forskellige måder at organisere og lede arbejdet i forvaltningsafdelingerne, herunder særligt forskelle i anvendelsen af screenings- og udredningsværktøjer.
2. Mangel på det rette tilbud får konsekvens for beslutningsrummet.
3. Øget specialisering i kommunerne kan medføre en fragmenteret organisering, som kan udviske afgørelsesmandatet for medarbejderne i de enkelte afdelinger og så tvivl om, hvem der har bestemmelsesretten.

Flere af afsnittets studier identificerer store kommunale forskelle i vægtningen af sagsforhold samt i tærsklen for, hvornår en beslutning om særligt sagsskridt eller en decideret afgørelse træffes (Lurie et al., 2015; Östberg, 2014; Sørensen, 2018; Vis & Fossum, 2015). Særligt mange norske studier sætter de kommunale forskelle på spidsen i deres undersøgelser af forskelle i undersøgelsesraten på underretninger i barnevernstjenesten (Ellingsen et al., 2015; Lauritzen et al., 2019; Lurie et al., 2015; Rustad et al., 2022; Vis et al., 2020).

Selvom flere af studierne ikke har til formål at undersøge forskellene nærmere, finder vi nogle studier, som ser nærmere på, hvordan konkrete organiseringsmodeller kan være en del af årsagen til de store forskelle (Höjer & Forkby, 2011; Pösö & Laakso, 2015). Forskellene i modellerne bygger på en akse, der går fra relationel, børne- og ungerådgiverinitieret koordinering med borgerens perspektiv i centrum til centraliseret, ledelsesmæssig styring med henblik på at sikre fornuftigt ressourceforbrug. Studierne fælder ingen værdidom over de enkelte modeller, men identificerer en retning mod øget centralisering og ressourcestyring. Der påpeges i den forbindelse også et fagligt, etisk modpres fra medarbejderne, som i høj grad går på at sikre inddragelsen af borgerens perspektiv.

En anden tendens, som fremhæves i litteraturen, og som også relaterer sig til øget styring og ensretning af medarbejdernes arbejde, er brugen af screenings- eller udredningsværktøjer. Her er ligeledes store kommunale forskelle, og flere studier finder, at valget af model har betydning for vægtningen af særlige forhold i det socialfaglige arbejde – fx vægtningen af særlige beskyttelsesfaktorer i vurderingen af sager (Lurie et al., 2015; Östberg, 2014; Sørensen, 2018).

Foruden kommunale forskelle identificerer vi i litteraturen et andet perspektiv på organisatoriske faktorer, som har betydning for beslutningsprocessen. Dette perspektiv bunder i en øget specialisering i kommunerne i form af organiseringen i flere afdelinger, som varetager særlige dele af sagsbehandlingen (Enell & Denvall, 2017; Gümüşcü et al., 2020; Lurie et al., 2015; Östberg, 2014; Ponnert, 2024). Flere af studierne finder, at silo-opdeling udviser afgørelsesmandatet, mens borgeren ofte vil blive viderehenvist til en anden afdeling. Desuden finder et studie af Ponnert (2024) via en særlig case på samarbejdet med 'Barnahuse', at samarbejdet på tværs af sektorer medfører særlige problemstillinger, som i sidste ende kan resultere i en akkumuleret stilhed, hvor man fortrinsvist tænker, at samtale med og inddragelse af barnet bør varetages af andre end en selv.

4.1 Kommunal organisering har betydning for børne- og ungerådgiverens beslutninger

Vis og Fossum (2015) undersøger, i hvilket omfang den organisatoriske ramme (og ikke mindst karakteristika i borgergruppen) spiller for børne- og ungerådgiveres beslutningstagning. Gennem en hierarkisk regressionsanalyse af survey-besvarelser fra to grupper af socialrådgivere på børne- og ungeområdet i Norge undersøger forfatterne, om forskelle i besvarelserne skyldes individuelle forhold hos børne- og ungerådgiverne eller tilhørsforholdet til en bestemt organisatorisk ramme.

Den første gruppe børne- og ungerådgivere er ansat i kommunen. Disse børne- og ungerådgivere behandler underretninger og står for bevilling og planlægning af indsatser i børnenes hjem og for børn anbragt i plejefamilier. Den anden gruppe børne- og ungerådgivere er ansat i børne- og familieenhederne. Disse børne- og ungerådgivere arbejder med familie og kommune i planlægningen af overgange mellem indsatser, mens de også står for leveringen af ydelser i forbindelse med anbringelser på børne- og ungehjem. Vis og Fossums sample bestod af i alt 87 respondenter, herunder 49 børne- og ungerådgivere fra 11 forskellige børne- og ungehjem samt 38 børne- og ungerådgivere fra én kommune. Forfatterne opstiller overordnet fire mål på baggrund af en indeksering af flere variable om oplevelsen af arbejdet; 1) forhindringer for barnets medvirken, 2) vurdering af kvaliteten i tilbuddet, 3) samarbejde og 4) medarbejderengagement. De finder, at der er signifikant forskel mellem de to grupper med hensyn til holdninger til barnets medvirken, vurdering af kvaliteten i tilbuddet og oplevelsen af samarbejdet på tværs af serviceudbydere. Særligt med hensyn til inddragelsen af barnet og vurderingen af kvaliteten adskiller de to grupper sig. Børne- og ungerådgiverne på børne- og ungehjemmene er tilbøjelige til at vurdere, at der er flere forhindringer for at inddrage barnet og vurderer samtidig også kvaliteten af deres service højere end de kommunale børne- og ungerådgivere. Derfor udfører forfatterne en særskilt hierarkisk regressionsanalyse på de to mål. Analyserne viser, at forhold, der knytter sig til børne- og ungerådgiverne selv, ingen betydning har, mens stort set al variationen kan tilskrives tilhørsforholdet til en af de to organisationer.

I tolkningen af resultaterne peger Vis og Fossum på, at der er forskel på de børn, der anbringes i hhv. plejefamilier og børne- og ungehjem, hvilket kan være årsagen til, at man er mindre tilbøjelige til at inddrage børnene på børne- og ungehjem end børnene i plejefamilier. Forfatterne går ikke videre til at påpege, hvilke årsagsmekanismer der er i spil, men konkluderer, at både konteksten for beslutningstagningen og den organisatoriske kultur synes at have større betydning for beslutningstagningen end individuelle faktorer, der knytter sig til den enkelte børne- og ungerådgiver. På samme måde identificerer Ejrnæs & Gørtz (2017a), med afsæt i anbringelsesstatistikken i Danmark, forskelle mellem forholdene i Københavns Kommune relativt til resten af landet. Der er her forskelle i den udslagsgivende årsag til anbringelsen, samt hvilken anbringelsestype der anvendes. Også her påpeges det, at gennemsnitsalderen på børnene i Københavns Kommune er højere end landsgennemsnittet, mens de i højere grad anvender døgntilbud frem for plejefamilier.

Pösö og Laakso (2015) identificerer med en kvalitativ vinkel, hvilke organisatoriske beslutningsmodeller der findes i de finske kommuner, når børne- og ungerådgivere skal vælge anbringelsessted til anbragte børn og unge. Gennem 49 telefoninterviews og 5 fokusgruppeinterviews med børne- og ungerådgivere og ledere i forskellige finske kommuner samt dokumentanalyser af nedskrevne politikker opstiller de tre forskellige modeller for, hvordan organisationskulturer spiller en rolle i

frontpersonalets beslutningstagning; en holistisk model, en ekspert model og en centraliseret model.⁷ De tilbyder altså et mere dybdegående analytisk blik på de forskelle i organisatoriske rationaler, som Vis og Fossum identificerede i den norske kontekst. Pösö og Laakso fremhæver, at modellernes forskellighed primært bunder i, at der trækkes på forskellige vidensformer, mens vægtningen af eksperter og klients udtalelser er forskellig mellem modellerne.

I den holistiske model er børne- og ungerådgiveren den primære aktør. Her tildeles børne- og ungerådgiveren det endelige ansvar for at træffe en beslutning, mens vedkommende trækker på sin samlede relationelle viden om barnets behov, familiens situation samt sit kendskab til tilbudsviften. Børne- og ungerådgiveren må gerne konsultere andre, men står med ansvaret for vægtningen af de samlede oplysninger i sagen – herunder også hvad der er af muligheder på tilbudssiden.

I ekspertmodellen nedsættes en ekspertgruppe. Rationalet er, at sagens kompleksitet kræver multi-professionalisme og tværfaglighed. Selvom ekspertgruppen spiller en stor rolle, er de alene rådgivende, og det endelige ansvar for beslutningen ligger stadig på børne- og ungerådgiverens skuldrer.

I den centraliserede model er der nedsat en centraliseret gruppe professionelle, som er ansvarlige for den endelige beslutningstagning. Deres viden bygger primært på, hvad udbuddet af anbringelsessteder er, og de forsøger at matche barnet derefter. Rationalet er, at udbuddet er så bredt og forskelligartet, at det kræver kvalitetskontrol udført af ekspertgruppen. Her præsenterer børne- og ungerådgiveren sine vurderinger for ekspertudvalget i form af en nedskrevet rapport, hvorefter ekspertudvalget kommer med deres anbefaling.

Forskellen mellem de sidste to modeller bunder primært i, at erfaringsmodellen forstås ud fra en praktisk vidensform, som bygger på faglig ekspertise, mens den centraliserede bygger på en vidensform knyttet til styring af kommunens serviceudbud.

Opsamlende kan man sige, at den holistiske model præsenteres som relationel med barnet i fokus, ekspertmodellen præsenteres som fagspecialiseret med indirekte borgerrepræsentation, mens den centraliserede model bygger på øget standardisering, interprofessionel interaktion og et fokus på ledelsesmæssig styring. Forfatterne konkluderer ikke på kvaliteten af modellerne for den endelige beslutningstagning, men påpeger, at alle modellerne har fordele og ulemper. Den holistiske model er sårbar over for høj medarbejderomsætning samt personlige forhold hos beslutningstageren (se kapitel om beslutningstagerfaktorer). Omvendt har de to

⁷ Oversat fra: the holistic model, the shared expertise model and the centralised model.

sidstnævnte modeller risiko for at underbetone barnets perspektiv – et fokus, der ellers er prominent i finsk lovgivning.

Pösö og Laakso (2015) spår en udvikling i retning væk fra den holistiske model, fordi den kræver viden funderet i små og stabile relationelle fællesskaber, som ikke stemmer overens med en stigende tendens til centralisering og tværkommunalt samarbejde, som de ser i Finland. Med fare for at den øgede specialisering kan undergrave den personbårne viden, mens styringsrationaler får forrang for borgernes oplevelser, påpeger forfatterne dog, at børne- og ungerådgiverne fortsat selv spiller en rolle i beslutningstagningen. Således fremhæver de flere studier, der undersøger måder, hvorpå børne- og ungerådgiverne opstiller deres egne regler og normer for at omgå administrative standardiserede anvisninger. Dette ser vi også i et studie af Villumsen & Søbjerg, som indgår i kapitlet om beslutningstagerfaktorer (Villumsen & Søbjerg, 2023). En af artiklerne, som fremhæves af Pösö og Laakso (2015), er Höjer og Forkby (2011), som også indgår i vores afdækning. Höjer og Forkby bruger etableringen af samarbejdsaftaler mellem kommuner og serviceudbydere i Sverige som et case til at undersøge, hvordan beslutninger i praksis udformer sig i en ramme, som er centralt bestemt.

Samarbejdsaftalerne er formelle aftaler/kontrakter, hvori både serviceniveauet og pris er reguleret, og som Höjer og Forkby knytter til et New Public Management-rationale, der igen kan siges at dele perspektiverne fra Pösö og Laaksos centraliserede model. Deres studie baserer sig på et mixed-methods design med telefonbaseret survey, dokumentanalyser og interview. I alt 336 ledere fra alle Sveriges 290 kommuner indgik i surveyen, og 51 børne- og ungesager for børn i alderen 13-17 år fra 10 udvalgte kommuner indgik i dokumentanalysen, mens ledere i de 10 kommuner indgik i de semi-strukturerede interviews. De 10 udvalgte kommuner repræsenterer kommuner med mange og få sager samt kommuner med og uden samarbejdsaftaler. Studiet fremhæver, at lederne fortrinsvist ser aftalerne som en sikring i gennemsigtheden af plejen i tilbuddet, mens de giver forvaltningen en klar idé om, hvad de får for pengene. Der er dog ambivalente tendenser, i og med at flere fremhæver, at det er svært at vide præcist, hvad der foregår i de eksterne institutioner.

På tværs af kommunerne identificerer Höjer og Forkby følgende tre nedskrevne principper for, hvornår børne- og ungerådgiveren bør gå uden om samarbejdsaftalerne:

- Når der ikke er passende anbringelsesalternativer tilgængelige inden for de generelle aftaler
- Når en særlig kompetence, som ikke kan findes inden for aftalerne, er påkrævet
- Når et specifikt interventionsprogram eller en bestemt metode er nødvendig.

Samtidig ser de, at der er en tendens blandt lederne til også at ville fravige samarbejdsaftalerne, hvis tilbuddet er placeret langt fra familiens bopæl eller for at imødekomme specifikke ønsker fra borgerne. Særligt disse to aspekter synes at vægtes højt, mens de i sjældne tilfælde er ekspliciteret i kommunens politikker.

Sagsgennemgangen viste desuden, at børne- og ungerådsgiverne ofte anvender en børneundersøgelse til at fremhæve, at "noget skal ske" og i mindre grad til at informere beslutningen omkring valget af indsats eller tilbud. Höjer og Forkby understreger, at denne praksis først og fremmest bunder i de bureaukratiske forventninger til sagsarbejdet. I de kvalitative interviews bliver det tydeligt, at lederne er opmærksomme på ovenstående tendens og begrundet det med, at sagernes kompleksitet er svær at få greb om. I den sammenhæng fremhæver og vægter lederne børne- og ungerådsgiverens egne vurderinger, samt hvad lederne kalder for 'den kollektive hukommelse' i medarbejdergruppen. Her trækker børne- og ungerådsgiverne på hinandens erfaringer om, hvad der før har virket, og sparrer om det bedste bud på, hvad resultatet af en specifik matchning vil være.

Det er studiets hovedpointe, at der er en markant forskel i politikker om brugen af samarbejdsaftaler med serviceudbydere og den konkrete praksis for brugen af – eller omvendt afviselse fra – selv samme samarbejdsaftaler. I artiklen bliver samarbejdsaftalerne af Höjer og Forkby tolket som et eksempel på et bureaukratisk styringsrationale (en centraliseret model, om man vil), som bliver modarbejdet af professionelle logikker, der fremhæver etiske forhold, og som primært handler om at inddrage borgerens perspektiver. Höjer og Forkbys resultater beskriver dermed et fagligt og professionelt modpres mod en stigende tendens til en centraliseret styringsmodel, som Pösö og Laakso identificerer. Selvom organisationen spiller en rolle for den faglige vurdering og børne- og ungerådsgiverens beslutningsrum, spiller børne- og ungerådsgiveren selv med udgangspunkt i et fællesfagligt, etisk normsystem altså også en stor rolle i beslutningen om fx valg af anbringelsessted eller servicetilbud til børn og unge.

4.1.1 Screenings- og udredningsværktøjer har betydning for børne- og ungerådsgiverens vurdering og fokus i sagen

En anden direkte måde, hvor organisationen har indflydelse på børne- og ungerådsgivernes beslutningstagning, er i anvendelsen af særlige screenings- eller udredningsværktøjer. Via en spørgeskemaundersøgelse til 53 børne- og ungerådsgivere i seks udvalgte kommuner sammenligner Sørensen (2018) forskellige udredningsmodeller for risikovurdering, som benyttes i danske kommuner. De tre modeller er ICS (Integrated Children's System), SoS (the Signs of Safety) og en model, kommunerne selv har udviklet MM (Municipality Model). Besvarelsen af spørgeskemaet tog udgangspunkt i en selvvalgt sag, som havde en række karakteristika, der skulle sikre, at

eventuelle forskelle skyldtes organisatorisk tilhørsforhold og ikke forskelle i sagsfaktorer. Konkret undersøges to forhold: 1) om modellen har betydning for, hvilke risiko- og beskyttelsesfaktorer børne- og ungerådgiveren vægter i sin vurdering, og 2) hvorvidt modellerne understøtter en helhedsorienteret tilgang til sagsbehandlingen. Resultaterne peger på, at det har betydning for vurderingen og vægtningen af den børnefaglige undersøgelse, om børne- og ungerådgiveren bruger den ene eller anden metode. Således vægtes beskyttelsesfaktorer højere end risikofaktorer i SoS, mens der er et radikalt andet fokus i de to andre modeller, som begge rapporterede dobbelt så mange risikofaktorer som beskyttelsesfaktorer.

Hvis man ser på, hvilket fokus modellerne anlægger på beskyttelsesfaktorer, er sagsbehandlingen under ICS særligt orienteret mod faktorer, der knytter sig til barnet. Det samme gør sig gældende for SoS, der dog har et mere ligeligt fordelt fokus på forskellige faktorer. MM har omvendt et udpræget fokus på forældrekompetencer og familiens kontekst. Her argumenterer Sørensen, at rationalet knytter sig til en traditionel måde at tænke udsathed i en dansk kontekst, som tager det udgangspunkt, at barnets udfordringer primært skyldes forældrenes afvigelser. Samlet set viser dette, at udredningsmodellen har konkret betydning for, hvordan den enkelte børne- og ungerådgiver tillægger bestemte beskyttelsesfaktorer særlige hensyn.

Med hensyn til risikofaktorer er billedet dog noget anderledes. Her er der ikke de store forskelle mellem modellerne, som alle tillægger stor vægt til forhold, som vedrører barnet, hvilket indikerer, at modellerne ikke har den store betydning for børne- og ungerådgiverens vægtning af særlige risikofaktorer.

Selvom mange af børne- og ungerådgiverne er enige i, at modellen hjælper dem med at understøtte helhedsvurderingen, svarer 37,5 % af de børne- og ungerådgivere, der arbejder med ICS eller SoS, imidlertid, at de ikke er enige. Samtlige respondenter under MM er enige i, at modellen styrker helhedsvurderingen. Sørensen konkluderer herfra, at der er en diskrepans mellem ICS og SoS's erklærede formål om at sikre helhedsvurdering og den helhedsvurdering, der kommer til udtryk i den praktiske anvendelse af de to modeller. I tolkningen af resultaterne skal man have for øje, at Sørensens kvantitative indsigter bygger på et forholdsvist lille analyseudvalg. I alt 15 børne- og ungerådgivere under ICS, 17 under SoS og 15 under MM besvarede spørgsmålet omkring helhedsvurderingen.

I et andet dansk 3 måneders feltstudie blandt børne- og ungerådgivere i Københavns Kommune fokuseres der specifikt på brugen af SoS, hvori barnets sikkerhed skaleres på en skala fra 0 (anbringelse) til 10 (fuld sikkerhed). Det fremhæves her, hvordan praksisredskabet i sig selv ikke reducerer kompleksiteten i sagerne, men hjælper børne- og ungerådgiverne til at have et fælles sprog og skærpe deres fokus i den fællesfaglige diskussion, som blev påpeget i kapitlet om beslutningstagere, som en gængs praksis i det nordiske velfærdsarbejde på børneområdet. Således er

redskabet ikke udslagsgivende for beslutningen, men det skaber rammerne for den fælles beslutningstagning (Laugesen & Thiele, 2017).

Östberg (2014) identificerer i sin gennemgang af 260 børne- og ungesager, ligesom Sørensen (2018), at officielle guidelines påvirker vurderingen af sagerne. Lig med Höjer og Forkbys pointe om et fagligt modpres peger Östbergs analyser bl.a. på, at organisatoriske retningslinjer har konkret betydning for udmøntningen af beslutningen, men også, at børne- og ungerådgiverne anvender en moralsk work-around til fordel for borgeren – fx ved at redefinere borgerens udfordringer, så det passer i den organisatoriske ramme/kasse.

I en undersøgelse af Lurie et al. (2015), som baserer sig på kvalitative interviews med ledere, medarbejdere og tilsynsbørne- og ungerådgivere i 18 barnevernstjenester i Norge, undersøger de bl.a. brugen af Kvellomalen⁸ som arbejdsværktøj. De finder, at der er stor variation i brugen af Kvellomalen, både på tjeneste og børne- og ungerådgiverniveau. Medarbejderne, som interviewes i Lurie et al., beskriver, at de selv bestemmer, i hvilket omfang de vil benytte sig af den. Selvom udredningsværktøjer og lignende har betydning for børne- og ungerådgivernes arbejde, er der altså fortsat et element af selvbestemmelse for børne- og ungerådgiverne. I overensstemmelse med Baumann et al. (2011) er værktøjerne og den organisatoriske kontekst alene én faktor blandt mange, som påvirker den endelige beslutning. I en anden norsk undersøgelse, som baserer sig på en sagsgennemgang af 1.365 underretninger og det efterfølgende arbejde, finder de, at Kvellomalen blev anvendt i en femtedel af sagerne. Når Kvellomalen blev benyttet, var der flere undersøgelsesplaner, undersøgelsesrapporter og flere møder med både barn og forældre, hvilket også medførte et længere sagsforløb. Forfatterne kunne dog ikke finde nogen betydning af brugen af Kvellomalen for den endelige beslutning om sagsafslutning eller tiltag (Christiansen et al., 2019). Årsagsmekanismen bag konkluderer rapporten ikke på.

4.1.2 Organisatoriske forskelle i behandling af underretninger

Ellingsen et al. (2015) undersøger i rapporten "Terskler i Barnevernet" forskelle mellem barnevernstjenester i Norge, som kan siges at skyldes organisatoriske forhold. De sammenligner derfor fem norske kommuner/bydele og finder, at de adskiller sig i flere forhold, herunder hvorvidt man igangsætter en undersøgelse som følge af en underretning. Ellingsen et al. påpeger selv, at deres resultater skal forstås tentativt i forhold til problemstillingen om årsagsforklaringer til kommunale forskelle. Dette skyldes bl.a., at de oprindeligt havde et ønske om at undersøge området via en multivariat kvantitativ analyse, men undervejs måtte indse, at der ikke var den nødvendige data til rådighed. Derfor endte projektet med et mixed methods-design, som

⁸ Kvellomalen er et konkret værktøj, som har til formål at hjælpe børne- og ungerådgivere i barnevernstjenesterne med at udføre undersøgelser, bl.a. med fokus på at sikre systematik og struktur.

ikke sætter det ønskede punktum via signifikante fund, mens ressourcerne i projektet ikke i tilstrækkelig grad understøttede den kvalitative vinkel. Ellingsen tager udgangspunkt i syv forskellige barnevernskontorer, tre i Oslo, to i Bergen, et i Trondheim og et i Kristiansand.

Ellingsen og medforfattere finder, at der er store forskelle i, først hvor mange underretninger kommunen/bydelen modtager og dernæst, hvor mange af de underretninger, som enten undersøges eller afsluttes. Forfatterne påpeger, at antallet af underretninger ikke overraskende hænger sammen med kommunens demografi, men de finder også, at kommunens samarbejde med andre tjenester, instanser og aktører har betydning for antallet af underretninger. Således giver et styrket samarbejde de eksterne samarbejdspartnere en lettere adgang til, forståelse for og tillid til de muligheder, kommunen har, hvorfor de kommuner med et stærkt samarbejde får flere underretninger fra deres omverden.

Ellingsen et al. (2015) finder også, at der er forskelle i afsluttelsesraten mellem barnevernskontorerne, men afholder sig – med henvisning til datakvaliteten – fra at konkludere på, om det skyldes, at der på organisatorisk niveau er forskellige tærskler for beslutningen om at undersøge underretningen nærmere. Afsluttelsesraten i de syv kontorer er mellem 12 og 40 %. Samme konklusion finder vi i et andet norsk studie, som på baggrund af en multi-level-model på data fra en sagsgennemgang konstaterer, at der er store forskelle i afsluttelsesgraden mellem kontorerne. Denne specifikke undersøgelse anvender dog primært multi-level-modellen til at kontrollere for disse organisatoriske forhold i deres analyse af sagsspecifikke faktorer, og de dykker derfor ikke yderligere ned i de organisatoriske forskelle (Rustad et al., 2022). De finder, at undersøgelsesraten i de 16 kontorer, der indgår i undersøgelsen, er mellem 56 og 96 %.

Ellingsen og medforfattere beskriver, at forskellene i afsluttelsesraten bl.a. relaterer sig til størrelsen på de kommuner, som barnevernet er placeret i. Forfatterne beskriver, hvordan de store kommuner aktivt arbejder med at skærpe deres screening af underretningerne og i den forbindelse sende borgerne i retning af andre myndigheder, i det omfang at underretningen egentligt hører til andetsteds, fx i handicapforvaltningen. Desuden har afstikkeren – Kristiansand på de 40 % afslutninger – aktivt i undersøgelsesperioden arbejdet med en strategi om '*naturliggjøring*', hvori der var et særligt fokus på at aktivere netværket, inden man gik videre med undersøgelsen. Dertil har flere behandlinger af underretninger i kommunen indeholdt en 'miniundersøgelse', der ikke karakteriseres som decideret undersøgelse. Denne praksis er dog blevet kritiseret af statsforvaltningen og Kristiansand har derfor ændret strategien sidenhen. Kontoret fortæller selv, at de i dag har en rate på omkring 20 %.

Begge eksempler fortæller os, at organisatoriske beslutninger og ledelsesmæssige påbud om særligt fokus i børne- og ungerådgivernes arbejde har betydning for

beslutningen om, hvorvidt man følger op på en underretning eller ej. Konkret nævner enkelte af kontorerne i den kvalitative del af undersøgelsen desuden, at ledelsen har et særsomt fokus på vigtigheden i at holde undersøgelsesraten oppe. Her bliver det ekspliciteret, at beslutningen om at gennemføre en undersøgelse bl.a. handler om arbejdskultur, styring og ledelse.

Et andet norsk studie peger ligesom Ellingsen et al. (2015) på, at kommunistørrelsen har betydning for afsluttelsesraten. Men i dette studie er konklusionen omvendt; større kommuner undersøger oftere underretninger end mindre kommuner. Samtidig ser de også, at der er en lavere tendens til at igangsætte en undersøgelse som følge af en underretning, hvis der er en proportionel høj forekomst af underretninger i forhold til kapaciteten blandt medarbejderne i barnevernstjenesten (Lauritzen et al., 2019; Vis et al., 2020).

Store variationer i afsluttelsesraten identificeres også i et tredje norsk studie af Lurie et al. (2015), der identificerer en afsluttelsesrate på mellem 20 og 77 % på tværs af 18 barnevernstjenester i 2012. Forfatterne påpeger endvidere, at det i begrænset omfang var begrundet, hvorfor sagen blev henlagt, mens der var store variationer mellem barnevernstjenesternes indstilling til at inddrage barnet i sagen.

4.2 Det tværorganisatoriske samarbejdes betydning for beslutningstagningen på børneområdet

Ud over de kommunalorganisatoriske forskelle og mangel i tilbudsviften peger en række studier på, at det tværorganisatoriske samarbejde også er en fundamental organisatorisk faktor.

Gümüscü et al. (2020) finder i deres kvalitative vignetteundersøgelse blandt børne- og ungerådgivere i Sverige, at en af de største udfordringer i håndteringen af komplekse børne- og ungesager bunder i opdelingen af specialiserede afdelinger på socialområdet – både i form af en funktionel specialisering (forskellige afdelinger, som tager sig af bestemte sagsskridt) og problemspecialisering (forskellige afdelinger, som tager sig af særlige borgergrupper eller indsatser). Forfatterne finder, at børne- og ungerådgiverne i mindre grad aktivt forsøger at undgå kompleksiteten (som vi ser i coping-litteraturen), men at organiseringen simpelthen stiller dem i en situation, hvor problemet går uden for deres handlingskompetencer, fordi kompetencen ligger i en anden afdeling. Silo-opdeling udvisker derved afgørelsesmandatet i sammenfletningen af flere specialiserede afdelinger i den kommunale organisering. Samtidig gør specialiseringen også, at børne- og ungerådgiverne naturligt har et mere ensidigt perspektiv på de indsatser, socialforvaltningen kan tilbyde familien. Specialiseringen bliver derved en hæmsko for, at socialforvaltningen kan agere

enhedsforvaltning, og børn og forældre står tilbage med at skulle navigere i et fragmenteret sagsforløb, hvor de vurderes i retning af forskellige afdelinger. Forfatterens pointe er særligt, at familiens udfordringer simplificeres i stedet for at blive anerkendt i sine kompleksiteter, når familien henvises videre til andre afdelinger i forvaltningen. Forfatterne peger altså på, at organisationens funktions- og problem-specialisering har udfordringer med at håndtere komplekse sager, hvor en one-size-fits-all-tilgang ikke er kompatibel med virkeligheden.

Östberg (2014) påpeger ligeledes, hvordan organisationens interne og eksterne barrierer gør, at det bliver utydeligt, hvilken forvaltningsafdeling eller sektor i kommunen der har bevillingsansvaret. Östberg peger her på, at det bliver et spørgsmål om, at børne- og ungerådgiveren kan redefinere borgerens udfordringer, så sagen meningsfuldt kan overføres til en anden afdeling eller en anden sektor. Östbergs analyse og tolkning lægger sig op ad coping-litteraturen, hvor stramninger i institutionelle ramme får betydning for børne- og ungerådgiverens praksis, som i stigende grad handler om at lede sagen videre. Lurie et al. (2015) stiller sig i den forbindelse kritisk over for en afsluttelsespraksis, der viderehenviser borgeren til andre myndigheder, og understreger, at både barnet og forældrenes retssikkerhed i denne henseende kan blive svækket.

I et bogkapitel fra 2024 undersøger Lina Ponnert, hvilke organisatoriske spændingsfelter der opstår i det tværfaglige samarbejde mellem kommune og 'Barnahus' (ækvivalent til de danske Børnehuse) i behandlingen af underretninger om vold i Sverige. Ponnert tager afsæt i perspektivet fra kommunale rådgivere fra børne- og ungeområdet, og hendes fund bygger på i alt 16 interviews med børne- og ungerådgivere fra syv svenske kommuner. Fokus i studiet er den organisatoriske betydning af børnehuse og den arbejdsdeling, det medfører for sagshåndteringen. Børnehuse har til formål at yde en koordineret, tværsektoriel og tværfaglig indsats i sager om overgreb mod børn og unge. Indsatsen sker i et børnevenligt miljø med barnet i centrum. Lovgivningen i Sverige er blevet ændret ad flere omgange de seneste år, så det bl.a. nu er obligatorisk at igangsætte en undersøgelse i sådanne sager, og at det nu er blevet kriminaliseret at udsætte et barn for at være vidne til vold mellem barnets omsorgspersoner, og det kan betyde en øget henvisningsrate til børnehuse.

Ligesom Gümüşcü et al. (2020) påpeger Ponnert, at der sker en stigende funktionel og strukturel differentiering i myndighedsarbejdet, hvilket eksemplificeres i etableringen af Barnahuse (inter-organisatorisk) samt specialiseringen i forskellige forvaltningsafdelinger (intra-organisatorisk). Foruden det faktum, at henvisningen af sagen mellem afdelinger i den intra-organisatoriske specialisering forlænger sagsbehandlingen, ser Ponnert i sin analyse, at tidligere ellers normative sagsgange i socialforvaltningen er blevet besværliggjort af det intra-organisatoriske samarbejde med barnahuset. For eksempel er børne- og ungerådgiverne nu mere afventende med at

foretage samtale med barnet i skolen, hvis der er mistanke om vold, fordi de er nødt til at informere forældrene om samtalen, hvilket står i vejen for politiets undersøgelsesarbejde. Logikken omkring at beskytte barnet her og nu bliver altså "forsinket" grundet bureaukratiske hensyn i Barnahuset, der har til formål at sikre barnets tarv og retssikkerhed i et mere langsigtet perspektiv.

Ponnert finder, at det er særligt for det tværfaglige samarbejde i Barnahuset, at det strafferetlige perspektiv får forrang for de socialfaglige vurderinger. Samarbejdet medfører nemlig, at man oftere vil afvente høringsen i strafferetsligt regi, inden man iværksætter akutte foranstaltninger i socialforvaltningen. Derudover afventer man også typisk med at undersøge sagen yderligere, til efter at der er sket en udredning i regi af Barnahuset. Således påpeger flere af informanterne fra afdelingen, der foretager den første screening af underretningerne, at de faktisk venter længere tid med en samtale med barnet i sager om vold, end i andre sager. I Lurie et al. (2015) fremhæves også lignende eksempler, hvor barnevernet venter i sager om vold, til efter at politiet har færdiggjort deres efterforskning.

Overordnet set påpeger Ponnert, at den øgede specialisering, samt adoptionen af det strafferetlige fokus i socialforvaltningen, medfører en akkumuleret stilhed, hvor rationalet bliver, at samtalen med barnet omkring voldsepisoden bedst foretages af nogle andre end en selv. Ponnert fortsætter gennem henvisning til anden forskning med at beskrive, hvordan den akkumulerede stilhed kan medføre, at barnet ikke føler sig hørt eller mødt, hvorfor barnet adopterer selv samme stilhed. På samme måde som Gümüşcü et al. (2020) fandt, at den øgede specialisering medførte en udviskning af beslutningskompetencen, identificerer Ponnert (2024) en afventende indstilling, som får direkte konsekvens af den bureaukratiske specialisering i form af forlænget sagsbehandling og en mulig underprioritering af barnets sikkerhed.

Enell og Denvall (2017) finder i deres analyse af brugen af 'institutional assessment' i Sverige, at den fagprofessionelle udredning bliver benyttet af børne- og ungerådgi-veren i forbindelse med en forhandling med andre sektorer om indsatsmuligheder til barnet eller den unge. Således bliver den institutionelle vurdering udgangspunktet i forhandlinger med skoleledelsen, med psykiatrien, i forvaltningsretten og med familier til at begrunde behovet for nogle gange dyre indsatser, at modtage særlig hjælp i skolen eller at få adgang til nye vurderinger fra specialister. Enell & Denvall konkluderer herfra – og med henvisning til et andet studie – at en stor del af den fagprofessionelles faglighed beror på forhandlingsevner. Lurie et al. (2015) påpeger også, at kvaliteten af samarbejdet med andre offentlige instanser har en positiv indvirkning på børneundersøgelserne. Informanterne fortæller, at forældrene var mere motiverede for at deltage, mens oplysningsgrundlaget i undersøgelsen var langt bedre, når samarbejdet var godt. Samtidig fremhæver Lurie et al., at kvaliteten af samarbejdet varierer på tværs af barnevernstjenesterne.

5 Eksterne faktorer

I dette kapitel gennemgår vi de studier, som omhandler de eksterne faktorer, som påvirker, hvordan børne- og ungerådgivere vurderer børn og unges behov for støtte. Vurderinger og beslutninger i sociale børne- og ungesager foregår inden for rammerne af eksterne faktorer som fx lovgivningen og kommunens økonomi, men også kulturelle normer,⁹ som bliver rammesættende for børne- og ungerådgivernes arbejde. Ændringer i de eksterne faktorer, fx policy reformer og kommunal økonomi, kan således også medføre ændringer i børne- og ungerådgivernes risikovurderinger og beslutninger.

I alt er der 18 studier i vidensindsamlingen, som omhandler eksterne faktorer. Mange af studierne, som dette kapitel inddrager, fokuserer først og fremmest på enten sagsfaktorer, beslutningstagerfaktorer eller organisatoriske faktorer. Disse studier er således allerede detaljeret beskrevet i flere af de foregående kapitler, men med fokus på de andre faktorer. For de studier samler vi dog pointerne vedrørende de eksterne faktorer i dette kapitel.

I størstedelen af undersøgelserne er det lovgivningen, der er i fokus. For det første hvordan uklar eller **flertydig lovgivning** påvirker børne- og ungerådgivergivers vurderinger og beslutninger, men også, hvordan forskellige **lovgivninger på tværs af lande** – belyst via komparative undersøgelser – illustrerer lovgivningens betydning for beslutningsprocesserne i udsatte børne- og ungesager. Resultaterne fra disse studier viser ikke overraskende, at den lovgivning og bagvedliggende ideologi for organiseringen og strukturen på det sociale børne- og ungeområde og dermed de konkrete værktøjer, der anvendes til faglig udredning, *har* betydning for børne- og ungerådgivernes vurderinger, hvilke risikofaktorer der vægtes, og hvilke sager der undersøges og resulterer i indsatser. Herudover er der så en række yderligere studier, der omhandler andre eksterne faktorer, som **ressourcer og kulturelle normer**.

Opsummerende viser vores gennemgang af udgivelserne om eksterne faktorer for det første, at uklar eller flertydig lovgivning påvirker børne- og ungerådgivernes vurderinger og beslutninger ganske betragteligt. Overordnet peger en række undersøgelser ret samstemmende på, at flertydigheder i lovgivningen på et i forvejen meget komplekst velfærdsområde medfører, at der lokalt udvikles uformelle standarder og begreber for at imødekomme modsatrettede hensyn. Dette kan medføre inkonsistens i sagsbehandlingen og i værste fald føre til undgåelige fejl, fordi uformelle standarder ofte resulterer i, at nogle dele af lovgivningen får forrang for andre dele. Det kan betyde, at vigtige forhold, fx i forbindelse med oplysning af sagen,

⁹ Kulturelle normer forstået som nationale kulturelle normer i fx en dansk eller nordisk kontekst og således ikke inden for en specifik organisering, hvor man også kan tale om kulturelle normer.

forsømmes, og at det dermed ikke nødvendigvis er den *bedste* beslutning, som træffes (Munro, 1996).

For det andet peger komparative studier på, at børne- og ungerådgi-
veres vurderinger på tværs af lande viser, at den lovgivning og bagvedliggende ideologi for de forskellige sociale børnesystemer og de konkrete vurderingsværktøjer, der anvendes som følge heraf, *har* betydning for børne- og ungerådgi-
vernes vurderinger, hvilke risikofaktorer der vægtes, og hvornår det besluttes, at et barn eller en ung skal have en indsats.

For det tredje peger en række studier på, at de ressourcer, der er til rådighed, fx i forhold til, hvilke indsatser der reelt er mulige at tilbyde, er væsentlige for børne- og ungerådgi-
vernes beslutninger. Det ressourcemæssige kan både bestå i den økonomiske ramme, men også og ikke uafhængigt heraf de konkrete tilbud og indsatser, der er til rådighed. Økonomien kan variere mellem kommuner, men også nationalt, hvor de nordiske lande relativt set prioriterer flere ressourcer til området end mange andre lande givet vores velfærdsmodel.

5.1 Flertydig lovgivning

I sagens natur er en lovgivning rammesættende og regulerende for adfærd. Derfor er det ikke overraskende, at den lovgivning, som har til formål at regulere det sociale børneområde i Danmark har stor betydning for, hvordan børne- og ungerådgi-
verne udfører deres arbejde. Det er et af hovedformålene med lovgivningen.

I et dansk studie af Ebsen et al. (2023) undersøges de fortolkningsmønstre, som børne- og ungerådgi-
verne benytter sig af, og i hvilket omfang lovgivningsmæssige og organisatoriske rammer påvirker de fortolkningsmønstre. Studiet beskriver de fortolkningsmønstre – eller såkaldte tommelfingerregler – som børne- og ungerådgi-
verne ofte anvender i sager om børn og unge i udsatte positioner. Tommelfingerreglerne opstår som respons på de rammer, som lovgivningen og den konkrete or-
ganisering sætter for det sociale arbejde. Analyserne er baseret på observationer, semi-strukturerede gruppeinterviews og sagsgennemgange i to kommuner. 14 sa-
ger (7 i hver kommune) blev udvalgt til en grundigere analyse. Fokus er netop på de lovgivningsmæssige og organisatoriske rammer, mens forhold, der knytter sig til beslutningstageren, ikke inddrages i analyserne. Studiet er eksplorativt og deskrip-
tivt, fordi formålet er at identificere de anvendte fortolkningsmønstre – dog ved at anvende DME i kategoriseringen af data.

Tre overordnede tommelfingerregler fremkom gennemgående i alle sager:

1. Dan og fasthold førstehåndsindtryk
2. Afvent, hvis i tvivl eller uenig
3. Undgå forældremodstand.

Den første tommelfingerregel 'dan og fasthold førstehåndsindtryk' medfører, at de initiale tegn og indtryk af familierne bliver ved med at informere beslutninger – også langt senere i sagsforløbene og også i tilfælde, hvor mere og vægtig information i sagerne fremkommer. Kun deciderede akutsager med grove omsorgssvigt eller overgreb så ud til at kunne rykke ved de initiale beslutninger. Dette mønster kunne genfindes i samtlige 14 sager.

Ebsen og kollegaer (2023) knytter den tommefingerregel til de lovmæssige krav om registrering og vurdering af den initiale information i en sag. Samtidig gør denne tommelfingerregel det også muligt med en mere uformel eller ikke-konfrontatorisk sagsgang i forhold til forældrene, så man bedre kan opretholde et samarbejde og på den måde imødekommer lovkrav om fx samarbejde med forældrene, men undgår formelle partshøringer. Børne- og ungerådgiverne holder sig altså til førstehåndsindtrykket og er tilbageholdende med at igangsætte andre foranstaltninger, end der initialt blev truffet beslutning om. Denne tilgang er kompleksitetsreducerende i den daglige praksis, men medfører manglende transparens og en risiko for, at børn og unge ikke bliver hørt, at deres rettigheder ikke bliver overholdt, og at de ikke får den støtte, de har behov for.

Den anden tommelfingerregel om at 'afvente, hvis man er i tvivl eller er uenig' ser i analyserne ud til at hænge sammen med en tilbøjelighed til at samle mere information og at forholde sig afventende – nogle gange i årevis. Denne tommelfinderregel knyttes til de lovmæssige krav om dokumentation i forhold til at sikre objektivitet, dokumentation af sagen og tidsfrister. Det giver mening at indsamle så meget relevant information som muligt, inden der træffes beslutning. Og at holde sagen "åben" viser, at afdelingen arbejder på det, og børne- og ungerådgiverne undgår således kritik for ikke at gøre noget. Men det kan også tolkes som en måde for afdelingen at skabe rum for sig selv på bekostning af forældre og børns ret til støtte, transparens og ønske om sagsafgørelse.

Konsekvensen af denne tommelfingerregel er forsinkelser. Børn og forældre kan i nogle tilfælde deltage i mange møder, uden at der reelt sker en ændring i indsatsen, på trods af at informationen om barnets situation tilsiger, at omgående handling er nødvendig.

Den sidste overordnede tommelfingerregel er 'at undgå forældres modstand'. Forældresamarbejdet vægtes meget højt. Det er både et spørgsmål om at imødekomme de lovgivningsmæssige rettigheder for forældre og børn, hvor det er et

krav, at samarbejde med forældrene skal søges. Men det vurderes også som udgangspunkt – næsten rutinemæssigt – at det er en god ting for barnet eller den unge. Børne- og ungerådgiverne søger derfor at undgå forældrenes modstand og gøre meget for at opnå et samarbejde. I nogle tilfælde kan dette fokus medføre beslutninger (fx at lukke en sag) på et ufuldstændigt grundlag og føre til, at der går længere tid, inden den relevante støtte kan iværksættes.

Brugen af tommelfingerregler medfører, at børne- og ungerådgiverne ignorerer bestemte typer af information og vægter andre typer. Alle de tre beskrevne og hyppigt forekommende tommelfingerregler knytter sig til konkret lovgivning – men hvor nogle krav i nogle situationer vægtes mere end andre. Det er et resultat af kompleksiteten i de mange – og nogle gange modsatrettede – love og regler, der regulerer sagsbehandlingen, den konkrete kommunale organisering af børne- og ungesager kombineret med den ufuldstændige information og dermed usikkerhed, som er et grundvilkår i disse sager. Tommelfingerreglerne bliver således kompleksitetsreducerende for børne- og ungerådgivernes daglige arbejde. Her er det en væsentlig pointe at være opmærksom på betydningen af brugen af tommelfingerreglerne for sagsudfaldet.

Lamponen og Aarnios (2024) peger på baggrund af finske kvantitativt kodede opgørelser fra en vignetundersøgelse af 500 børne- og ungerådgivere, eksperter og dommere på børneområdet ligeledes på, at upræcis lovgivning og/eller kompleksiteten i at skulle forholde sig til flere forskellige lovgivninger, samtidig med at man i sine vurderinger skal forholde sig til de konkrete/substantielle indhold i en sag, er en udfordring, der har betydning. Konkret kan det medføre inkonsistens i sagsbehandlingen, fordi der efterlades et stort rum for skønsudøvelse, når lovgivningen er uklar i forhold til den konkrete praksis for vurderinger af børn og unge i udsatte positioners støttebehov.

I et norsk studie (Helland, 2020) af beslutningstageres skønsudøvelse i sager om adoption fra anbringelse peges der også på, at uklar policy og guidelines og lovgivningen for beslutningsprocessen netop bidrager til at skabe den variation, som studiet empirisk finder i forhold til de faktorer, som børne- og ungerådgiverne vægter i beslutningsprocessen. På trods af at der er nogle klare principper i den norske lovgivning som *det biologiske princip* og *princippet om den mindst indgribende foranstaltning* efterlader lovgivningen alligevel et stort rum for skønsudøvelse. I lighed med Ebsen et al. (2023) anføres det også i dette studie, at der er modsatrettede elementer i lovgivningen, som bidrager til, at beslutningstagerne laver deres egne uformelle standarder for at imødekomme modsatrettede hensyn.

Med udgangspunkt i et lidt andet perspektiv – nemlig hvordan anvendelse af begrebet *anbringelsesgrundlag* udtrykker en socialfaglig norm – undersøger Svendsen og Nielsen (2017), hvordan de retslige krav, der stilles, og hvilke faktorer der lægges

vægt på i sagsbehandlingen, bliver anvendt og giver mening i praksis. Her er der således også fokus på lovgivningens betydning, og hvordan den konkret udmønter sig i forhold til beslutningsprocessen.

Undersøgelsen havde til formål at belyse, hvordan begrebet *anbringelsesgrundlag* anvendes i drøftelser om anbringelse, og hvilken betydning retsgrundlaget har. Analyserne er baseret på observationer og tre fokusgruppeinterviews (4-10 deltagere pr. gruppe) med medarbejdere og afdelingsledere på børne- og ungeområdet. For at målrette og kontekstualisere interviewene tog forskerne udgangspunkt i tre situationsbeskrivelser. Fokus var på virkelighedens praksis og en afdækning af deltagerens viden om retsgrundlaget. Metoden med konstruerede situationsbeskrivelser kan ikke sige noget om virkelighedens drøftelser, men derimod om informanternes opfattelser, refleksioner og diskussioner, hvilket er relevant for at forstå de faktiske beslutningsprocesser.

Undersøgelsens resultater peger på, at *Anbringelsesgrundlag* er et praktisk orienteret indholdsmæssigt krav, som trækker på retslige såvel som socialfaglige elementer. At der er anbringelsesgrundlag, er en nødvendig, men ikke udslagsgivende forudsætning for iværksættelse af en række foranstaltninger i forbindelse med en anbringelse. Det er uafhængigt af samtykke fra forældre eller fra den unge over 15 år, og det er ikke direkte koblet til procesreglerne i øvrigt.

En væsentlig pointe er, at det ikke er retsgrundlaget alene, som begrebet baserer sig på, men derimod socialfaglige, retlige og lokale værdier og konkrete erfaringer. *Anbringelsesgrundlag* som et praktisk redskab bliver udtryk for vurderinger, der trækker på meget andet end lovgivningen. Denne brug af begrebet i praksis er vigtig at være opmærksom på, da anbringelsesgrundlag også anvendes som et juridisk begreb – og derfor kan der opstå en sammenblanding og flertydighed i forståelsen af, hvad der rent faktisk menes, og hvilke implikationer det har, når man taler om et anbringelsesgrundlag.

Et norsk studie (Rustad et al., 2022) undersøger, hvilke sagsfaktorer der har betydning for, om en indberettet sag om børn og unge, der potentielt er i udsatte positioner, yderligere undersøges. Studiet finder, at 82,3 % af sagerne bliver undersøgt og dermed ikke frasorteret (screenet ud). Forskerne bag undersøgelsen anfører, at den høje rate af sager, som inkluderes (screenes ind), er et resultat af den norske lovgivning og vejledninger, idet den norske lovgivning tilsiger, at der skal være en lav tærskel, for at en sag yderligere skal undersøges, og at dette skal gøres, medmindre underretningen er åbenlyst uberettiget. Det betyder, at der anvendes mange ressourcer initialt i forhold til at undersøge sager, hvoraf 60 % ender med at blive afvist.

Et svensk kvalitativt studie (Münger & Mattsson, 2020) undersøger derimod, hvad begrundelserne for at frasortere en sag (screenes en sag ud) er, hvor den er initieret

på grund af mistanke om vold. Her peges der særligt på den svenske lovgivnings krav om frivilligt samarbejde fra forældrene, og at det har afgørende betydning for sagsudfaldene. Konkret peges der på, at forældrenes perspektiver har forrang, mens børnenes behov og stemme ikke i samme grad vægtes.

Et helt andet perspektiv handler om børn og unges rettigheder, som undersøges på tværs af tre forskellige velfærdsområder i Norge: det sociale børne- og ungeområde, rusmiddelmisbrug blandt voksne og voksenpsykiatri (I. T. Ellingsen et al., 2019). Studiet er kvalitativt og baserer sig på vignetter diskuteret i fire fokusgrupper af socialarbejdere. Overordnet viser studiet, at børn og unge anses som rettigheds-subjekter, og at barnets/den unges bedste står i fokus på tværs af velfærdsområder, men at et individuelt rettighedsperspektiv med et risikofokus netop var mere i fokus på det sociale børneområde end på de to andre områder, hvor barnet i højere grad ansås som pårørende med de rettigheder, der heraf følger. Herudover peger studiet på, at børnene og de unges rettigheder til information bliver bedre varetaget end deres rettighed til inddragelse. Den væsentlige pointe i forhold til betydningen af det lovgivningsmæssige er, at forfatterne vurderer, at børn har fået en stærkere position både som rettighedssubjekt og pårørende som følge af FN's børnekonvention.

5.2 Lovgivning i et komparativt perspektiv

En del studier undersøger lovgivningens betydning ved at udnytte, at der er variation i lovgivningen, der regulerer sagsbehandlingen og beslutningsprocessen i børne- og ungesager på tværs af lande.

Skivenes og Skramstad (2015) undersøger via vignetter og dybdegående interviews med 25 børne- og ungerådgivere i England, 28 i Norge og 40 fra Californien, hvordan emotionelle og tilknytningsmæssige forhold bliver vurderet og håndteret i risikovurderinger i sociale børne- og ungesager. Konkret fokuserer artiklen på, hvorvidt børne- og ungerådgiverne er opmærksomme på de emotionelle aspekter, tilknytning og eventuelle emotionelle omsorgssvigt i deres risikovurderinger, og om der er forskelle mellem landene givet, at de tre lande repræsenterer forskellige sociale børnesystemer og forskellige risikovurderingstilgange.

Den amerikanske og engelske tilgang til det sociale børne- og ungeområde er blevet klassificeret som *child protection systems*, mens det norske kategoriseres som *family service system* (i lighed med de andre skandinaviske lande). *Child protection systems* er karakteriseret ved at have en relativ høj tærskel for indgriben med et fokus på de alvorligste risici, som kan skade et barns udvikling og sikkerhed. Udgangspunktet i dette system er, at staten ikke skal gribe ind i privatsfæren. Indsatser (også

forebyggende) er rettet mod og igangsættes, når der er (begrundet) mistanke om alvorligt omsorgssvigt eller overgreb og ikke i forhold til mulige skader på længere sigt.

I et *family service system* er målet at fremme en sund udvikling i barndommen og at forebygge alvorlig risiko og skade. Her tilbyder staten indsatser til børn og familier på et tidligt tidspunkt i en risikosituation for at forebygge, at situationen udvikler sig mere alvorligt. Den bagvedliggende ideologi er, at services og indsatser til familier er baseret på en terapeutisk idé om rehabilitering af personers evne til at revidere og forbedre livsstil og adfærd. Tærsklen for indgriben er derfor lav.

Der er også forskelle i de tre landes konkrete tilgang til risikovurderinger. I Californien anvendes en aktuartilgang til risikovurderinger, som baserer sig på statistisk viden om risikofaktorer. Konkret anvendes et standardiseret skema. I England baseres risikovurderinger også på en systematisk tilgang med modellen kendt som 'the assessment triangle', fordi der fokuseres på: 1) faktorer relateret til barnet, 2) forældres kapacitet og 3) kontekstuelle faktorer. Modellen er baseret på forskning om børns udvikling. Den konkrete forskel til aktuarmodellen i Californien er, at 'the assessment triangle' dirigerer børne- og ungerådgiveren til at overveje og vurdere bestemte områder frem for at vurdere konkrete issues og spørgsmål.

Endelig er den norske tilgang til risikovurderinger helt anderledes end i både Californien og England, idet den i høj grad baserer sig på fagligt funderet skønsudøvelse og faglig viden. Frem for at være afhængig af omfattende guidelines var risikovurderinger i Norge i 2015 i udpræget grad baseret på den enkelte børne- og ungerådgivers fagligt funderede vurdering af en situation.

Det er hypotesen, at disse strukturelle forskelle mellem landenes sociale børnesystemer har betydning for, hvordan den emotionelle dimension vægtes i børne- og ungesager. Analysen viser, at der er slående forskelle mellem landene i en række henseender. For eksempel peger resultaterne på, at fordi det emotionelle ikke er fremhævet i risikovurderingsværktøjet i Californien, i kombination med at de har en høj tærskel for indsatser, bliver det emotionelle og tilknytningsmæssige aspekt ikke vægtet så højt som andre risikofaktorer. Både de engelske og norske børne- og ungerådgivere har i højere grad et blik for de negative konsekvenser af manglende tilknytning og utilstrækkelig følelsesmæssig omsorg, men at de engelske børne- og ungerådgivere dog synes at basere sig i højere grad på viden om tilknytningsteori end de norske. Givetvis grundet at tilknytningsteori er mere central i den engelske uddannelse, og at deres vurderingsværktøj vægter barnets behov.

Overordnet illustrerer studiet meget overbevisende, hvordan både det sociale børnesystem og den vurderingsmodel, der anvendes, har stor betydning for, hvordan tilknytning og det emotionelle aspekt vægtes i vurderingen af en børnesag.

Lamponen, Pösö og Burns (2019) kommer frem til en lignende konklusion i deres kvalitative undersøgelse med interviews af 16 irske og 33 finske børne- og ungerådgivere, hvor de undersøger akutanbringelser og praksis i den forbindelse i de to lande. Begge lande har procedurer og klart beskrevne tærskler for akutanbringelser, men eftersom tilgangen til og organisering af sociale børne- og ungesager er forskellige – det irske system er ligesom det engelske og amerikanske et 'child protection system' med relativt høje tærskler for indsatser, mens det finske i lighed med de andre skandinaviske lande har et 'family oriented system' med lavere tærskler for indgriben – er der alligevel grund til at tro, at det kan have betydning for praksis i disse alvorlige sager.

Studiet viser, at de to landes frontlinjepraksis reagerer meget forskelligt i disse nødsituationer, og dette afspejler netop aspekter af de to forskellige tilgange til og rammer for de sociale børne- og ungesager. Det irske system har grundlæggende høje kriterier for services, hvilket er reflekteret i en intens, tidsbevidst og fælles beslutningsmodel for akutanbringelser, hvor domstolen træffer den endelige afgørelse. I det finske system med en lavere tærskel for indgriben er det den enkelte børne- og ungerådgiver og dennes skøn inden for en mere løs tidsramme, der træffer beslutningen. Resultatet er, at Irland har markant færre akutanbringelser end Finland, hvilket vurderes at bunde i de højere tærskler for anbringelse og en forfatningsmæssig beskyttelse af familien i Irland. Forskellen i antallet af akutanbringelser mellem de to lande følger dog det generelle mønster for anbringelser i begge lande. Lamponen, Pösö og Burns' (2019) undersøgelse tegner således det samme mønster som Skivenes og Skramstads (2015). Tilsvarende resultater finder Samsonsen og Willumsen (2014) på baggrund af et sammenlignende kvalitativt studie af børne- og ungerådgiveres erfaringer med vurderinger i børne- og ungesager i Norge og England.

Et kvalitativt vignettestudie, hvor en sag udvikler sig i tre faser i en mere og mere alvorlig retning (Guidi, 2014), sammenligner børne- og ungerådgivere Italiens og Sveriges vurderinger. Overordnet er der konvergens mellem børne- og ungerådgiveres vurderinger af vignetten, men der er en større tendens til at ville intervenere tidligere (i første fase) blandt de italienske børne- og ungerådgivere end blandt de svenske. I Italien kræver det, at man går igennem retten, så snart man har mistanke om mishandling af børn. I den svenske familieorienterede kontekst, hvor børne- og ungerådgiveren har et større mandat, vil man i første omgang forsøge at oplyse sagen bedst muligt. De lovgivningsmæssige forskelle vurderes til at være den primære årsag til denne forskel.

5.3 Ressourcer og kulturelle normer

Ud over lovgivningen og ideologien bag tilgangen til og organiseringen af sociale børne- og ungesager i et land peger en række udgivelser også på nogle yderligere eksterne faktorer, som har betydning for børne- og ungerådgivernes vurderinger af risiko og støtte.

En række studier peger på de ressourcer, der er til rådighed, fx i forhold til, hvilke indsatser der reelt er mulige at tilbyde. Det ressourcemæssige kan både bestå i den økonomiske ramme, men også og ikke uafhængigt heraf, de konkrete tilbud og indsatser, der er til rådighed. Økonomien kan variere mellem kommuner, men også nationalt, hvor de nordiske lande relativt set prioriterer flere ressourcer til området, end mange andre lande givet vores velfærdsmodel.

To studier viser, hvordan kulturelle normer også spiller ind i forhold til risikovurderinger og forskelle heri – også mellem de nordiske lande. Konkret illustreres denne pointe i forhold til, hvad der anses for et normalt aldersvarende alkoholforbrug blandt teenagere, hvor der særligt i Danmark sammenlignet med de andre nordiske lande er en mere tolerant holdning blandt børne- og ungerådgiverne til brug af alkohol blandt unge.

I et svensk kvalitativt studie (Gümüşcü et al., 2020) blandt svenske børne- og ungerådgivere om prioritering og fokus i komplekse sager på børneområdet fremhæves det, at de økonomiske rammer og de ressourcer, der er til rådighed i forhold til de indsatser, som børnene reelt kan tilbydes, får betydning for børne- og ungerådgivernes beslutningsmulighed. Det kan i sidste ende for nogle børn og unge resultere i ustabile anbringelsesforløb, fordi det rigtige match med en plejefamilie ikke er mulig. Også andre studier påpeger, at mangel på serviceudbud også er en påvirkende faktor for beslutningstagningen, særligt i forbindelse med valget af den konkrete indsats/anbringelsessted (Höjer & Forkby, 2011; Pösö & Laakso, 2015). En pointe af Gümüşcü et al. (2020) er, at en del af kompleksiteten skyldes udefrakommende forhold, herunder antallet af plejefamilier eller anbringelsessteder. Manglen på udbudssiden bliver her beskrevet som en kilde til frustration og magtesløshed blandt børne- og ungerådgiverne.

På samme måde beskriver Pösö og Laakso (2015), at manglen på subsidiære hjem i Finland er en direkte udfordring, når børne- og ungerådgivere skal vælge et anbringelsessted til barnet. Også her er det ude af børne- og ungerådgiverens hænder, i og med at valget afhænger af udbuddet af plejefamilier, private udbyderes kapacitet og kommunens kapital i forhold til at understøtte den nødvendige støtte. I Höjer og Forkbys (2011) analyse af brugen af samarbejdsaftaler i Sverige påpeges det i tråd med ovenstående pointer, at eksistensen af samarbejdsaftalerne faktisk indsnævrer mulighederne for valg af anbringelsessted – særligt i mindre kommuner. Alt

andet lige har udbuddet altså en direkte betydning for beslutningen om både valg af indsats og i særdeleshed for valget af anbringelsessted i det tilfælde, der er truffet afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung.

Som en sidepointe bliver det af nogle informanter i en undersøgelse af Enell og Denvall (2017) desuden fremhævet, at der er et økonomisk og ledelsesinitieret incitament til at følge de faglige anbefalinger, man har fået gennem en "institutionel vurdering" af unge på sikrede institutioner, da det ellers "har været penge ud ad vinduet", fordi sådanne vurderinger er dyre. Økonomi spiller derved også en implicit rolle i børne- og ungerådgiverens vurderinger og vægtning af eksterne udredninger/vurderinger – altså vurderinger, som foretages af andre professionelle end børne- og ungerådgiveren. Ebsen og kollegaer (2023) pegede også på, at en af de ofte anvendte tommelfingerregler om 'at afvente, hvis man er i tvivl eller uenig' ikke kun relaterer sig til de lovmæssige krav, men også bl.a. hænger sammen med ressourcer, hvor foranstaltningsbeslutninger blev skubbet opad i organisationen, hvis der var tale om en dyr foranstaltning, eller hvis der var en forventning om, at beslutningen skulle tages uden forældrenes samtykke. Dette medførte derfor en længere sagsgang.

Walsh et al. (2022) peger også på et økonomisk nationalt aspekt sammen med en række andre eksterne faktorer. I deres kvalitative komparative studie mellem England, Sverige og Bulgarien undersøger de såkaldt *everyday bordering*, og hvordan det påvirkede det sociale arbejde særligt i forbindelse med migranterkrisen i 2015. *Everyday bordering* eller 'grænsedragning' angår det fænomen, at immigrationskontrol ikke kun foregår som den konkrete grænsekontrol og lovgivning, men at immigration også kontrolleres og overvåges bureaukratisk og symbolsk i mange henseender i praksis i velfærdsstaten, bl.a. i tildelingen af ydelser og social støtte til familier og børn. Studiet peger på, at policy og medienarrativer, om landet er modtager- eller transitland for immigranterne, det konkrete økonomiske pres på social service i 2015 i det pågældende land og den generelle sociale kontekst i landet får betydning for grænsedragningen i det sociale arbejde med udsatte familier.

En anden ekstern faktor – kulturelle normer om risikoadfærd – påpeges i Blomberg, Kroll og Meeuwisses (2013a) undersøgelse af ligheder og forskelle i nordiske børne- og ungerådgiveres ræsonnementer, vurderinger af børne- og ungesager og eventuelle igangsatte indsatser via vignetter og fokusgruppeinterviews i fire hovedstadsområder: København, Helsinki, Oslo og Stockholm. Udgangspunktet er, at de nordiske lande ofte antages at have en fælles *forebyggende og familieservice orienteret* tilgang til udsatte børne- og ungeområdet. Resultaterne peger på, at der er ganske mange ligheder på tværs af de fire hovedstadsområder i forhold til, hvilke problemer der de facto anses for at være af udsatte børne- og ungeproblemer i de respektive lande. Ræsonnementerne er i høj grad ens, når det handler om yngre børn, men i mindre grad, når det gælder teenagere. Her ses der en forskel i normerne for, hvad

der er 'normal teenageadfærd', hvor danske og svenske børne- og ungerådgivere var mere tilbageholdende med at intervenere grundet alkoholforbruget hos en teenagepige, mens norske og finske børne- og ungerådgivere i højere grad mente, at der skulle interveneres. Denne forskel reflekterer ifølge forfatterne en kulturel forskel i forhold til alkohol og en væsentlig mere tolerant holdning til brug af alkohol blandt unge – særligt i Danmark.

Samme vignette om en teenagers alkoholforbrug benyttes også i Guidi og Placidis (2015) sammenlignende studie af Italien og Sverige. Resultaterne peger også her på, at børne- og ungerådgivernes vurderingerne i høj grad synes at være påvirket af, hvad der anses som et normalt alkoholforbrug for aldersgruppen i den givne kulturelle kontekst. Således er de Italienske børne- og ungerådgivere noget hurtigere til at ville intervenere end de svenske børne- og ungerådgivere. Studiet finder i lighed med Blomberg, Kroll og Meeuwisse (2013a), at forskellige kulturelle normer for alkoholindtag har betydning for den enkelte børne- og ungerådgivers vurdering af sagerne.

6 Konklusion og perspektivering

Denne vidensindsamling har vist, at der er nyere nordiske udgivelser, der kan belyse, hvilke faktorer der har betydning for børne- og ungerådgiveres vurderinger af risiko og støttebehov i sociale børne- og ungesager. I en lang række henseender er resultaterne samstemmende med tidligere litteraturstudier (Damman et al., 2020; fx Lauritzen et al., 2018; Villumsen & Gjedde, 2023). Men der er også forhold i de nordiske studier, der ikke tidligere er blevet belyst, og der er også resultater, der peger i en anden retning og/eller nuancerer resultaterne fra de tidligere litteraturstudier. Dette er et væsentligt bidrag ikke kun i forhold til praksis, men også til forskningslitteraturen på området.

På linje med de tidligere litteraturstudier peger denne vidensindsamling på, at alvorlige sagskarakteristika som vold og andre overgreb og forældres misbrug oftere medfører undersøgelse og handling. Disse sagsforhold er så alvorlige, at de gør sig gældende på tværs af forskellige organiseringer og strukturer på det sociale børne- og ungeområde i både nordiske og ikke-nordiske lande. At sagsfaktorer som alder, køn og etnisk oprindelse har betydning for børne- og ungerådgivernes vurderinger er også et gennemgående resultat i både nordisk og ikke-nordisk sammenhæng. Ældre børn inddrages oftere, og sager, der omhandler ældre børn, henlægges oftere, mens yngre børn hyppigere tilbydes indsatser. Derudover er det også et resultat på tværs af litteraturstudier, at underretninger om piger og yngre børn oftere undersøges.

Et resultat, der også er på linje med de tidligere litteraturstudier, er brugen af mestingsstrategier og selvopstillede praktiske løsninger blandt børne- og ungerådgivere, når de oplever, at rammebetingelserne enten er svære at arbejde under eller simpelthen ikke giver mening for dem.

I både Lauritzen et al. (2018), Damman (2020) og Villumsen & Gjedde (2023) er familiernes socio-økonomiske situation også en sagsfaktor, der får betydning for, om der handles fra de sociale myndigheder. Her viser vores gennemgang af nordiske studier, at det ikke er en fremtrædende faktor i børne- og ungerådgivernes vurderinger. På trods af at der i stigende grad er fokus på børnefattigdom i dansk kontekst – særligt efter en stigning i fænomenet fra 2015-2017 (Caspersen, 2023) – så må denne forskel givetvis hænge sammen med, at den nordiske velfærdsmodel sikrer, at færre familier alt andet lige lever i fattigdom end i fx USA, og at omsorgssvigt i form af materielle mangler for børnene (fx dårlig/manglende bolig og decideret sult) sjældnere forekommer.

Til forskel fra de tidligere litteraturreviews af primært ikke-nordisk litteratur peger denne indsamling også på, at forældrenes vilje eller modvilje til at samarbejde og

graden af børne- og ungeinddragelse også er væsentlige sagsfaktorer, der påvirker børne- og ungerådgivernes vurderinger og handlingsmuligheder i den enkelte sag. Dette er således et væsentligt nyt vidensbidrag.

At vurdering af risiko- og beskyttelsesfaktorer er vanskeligt for børne- og ungerådgiverne har også været påpeget af tidligere litteraturstudier, men vores vidensindsamling har identificeret væsentligt flere studier, som i højere grad beskriver de konkrete problematikker: overvurdering af risikofaktorer; mindre fokus på de familier, som ikke bliver kategoriseret som i 'høj risiko'; undervurdering af beskyttelsesfaktorer og manglende forståelse for, at både beskyttelses- og risikofaktorer er kontekstspecifikke.

Endeligt kan denne vidensindsamling mere sikkert sige noget om betydningen af kulturelle forskelle på tværs af lande i børne- og ungerådgivernes vurderinger, og at det *har* en betydning. Flere komparative studier med forskellige lande baserer sig på den samme sagsbeskrivelse, som børne- og ungerådgiverne i studierne skal vurdere. Det giver en mulighed for direkte sammenligning af en sag på tværs af kulturer, hvilket de tidligere litteraturstudier ikke har haft mulighed for. Her illustrerer vidensindsamlingen bl.a., hvordan risikovurderingen af unges alkoholforbrug var forskellig på tværs af lande som følge af landenes forskellige alkoholkulturer.

Dokumentation

7 Metode

I dette kapitel beskriver vi vidensindsamlingens design og søgestrategi. Formålet med vidensindsamlingen har været at identificere relevante nordiske studier, der omhandler faktorer, som påvirker beslutningsprocessen i sociale børne- og ungesager. Undersøgelsen har haft til formål at besvare følgende spørgsmål:

Hvilke faktorer påvirker, hvordan børne- og ungerådgivere vurderer og træffer beslutninger og afgørelser i sociale børne- og ungesager?

Vidensindsamlingens design er todelt. Den første del af indsamlingens søgning baseres på centrale eksperters anbefalinger af relevante kernepublikationer inden for området. Denne litteratur screenes og danner efterfølgende grundlag for en kæde- og citationssøgning, der udgør vidensindsamlingens del to.

Vidensindsamlingen er således ikke en traditionel systematisk litteratursøgning, hvor der tages udgangspunkt i søgeord og databaser. Vi har i denne vidensindsamling anvendt en anden tilgang, fordi erfaringer fra andre lignende vidensindsamlinger i regi af Videnscenter for børneinddragelse har været, at sådanne søgninger kræver mere veldefinerede afgrænsninger af tematikker og specifikke søgeord, end udgangspunktet har været for denne vidensindsamling. Ved hovedsageligt at lave kæde- og citationssøgning kan vi i søgeprocessen være mere afsøgende og inkluderende, både i forhold til at afdække en række kendte og ukendte forhold med betydning for børne- og ungerådgiveres vurderinger af risiko og støttebehov, og i forhold til at kunne have bredere inklusions- og eksklusionskriterier, da mængden af litteratur, som skal screenes, begrænses.

7.1 Udpegning af kernepublikationer fra centrale forskere

Første del af vidensindsamlingens fremgangsmåde har været at kontakte centrale forskere inden for området med det formål at få udpeget relevante kernepublikationer. Hensigten er ikke, at forskerne skulle give en udtømmende liste over relevante publikationer. Derimod var formålet, at de hver især kunne udpege 2-3 centrale kernepublikationer, som efterfølgende skulle danne baggrund for en kæde- og citationssøgning, som vi beskriver i afsnit 7.2.

De indsamlede input fra forskerne betragtes som en sonderende søgning, hvor formålet først og fremmest er at identificere relevante publikationer. Således bidrager

forskernes anbefalinger til effektivt at finde frem til relevant litteratur tidligt i søgeprocessen. Fremgangsmåden er fordelagtig i denne vidensindsamling, da begreber og betegnelser kan variere meget på tværs af landegrænser, kontekster og sprog, hvilket bevirker, at det kan være særligt udfordrende at finde de bedst egnede søgeord til at fremsøge relevant litteratur i fx en systematisk litteratursøgning.

7.2 Kæde- og citationssøgning med udgangspunkt i kernepublikationer

Anden del af vidensindsamlingens fremgangsmåde udgøres af en kæde- og citationssøgning med baggrund i de kernepublikationer, som de kontaktede forskere har udpeget. I kædesøgningen har vi gennemgået den litteratur, der er angivet i kernepublikationernes referencelister, og vurderet deres relevans ud fra en række inklusions- og eksklusionskriterier. Med andre ord benyttes kædesøgningen til at identificere studier, der er ældre end de udvalgte kernepublikationer, der er blevet taget udgangspunkt i.

Citationssøgningen foretages i stedet ved at fremsøge de forskellige kernepublikationer i Google Scholar med henblik på at identificere, hvilke studier der har anvendt og refereret til de pågældende publikationer siden publikationernes udgivelse. Denne type søgning benyttes med andre ord til at identificere studier på området, der er nyere end den kernepublikation, der tages udgangspunkt i. Disse studier gennemgås og vurderes ligeledes ud fra inklusions- og eksklusionskriterierne.

Således understøtter kombinationen af kæde- og citationssøgning, at vi afdækker både tidligere udgivene publikationer, som kernepublikationerne henviser til, samt nye publikationer, der er udgivet senere og henviser til kernepublikationerne.

7.3 Inklusions- og eksklusionskriterier

De studier, som er identificeret gennem udpegningen af kernepublikationer, kædesøgningen og citationssøgningen screenes på baggrund af en række inklusions- og eksklusionskriterier. Inklusions- og eksklusionskriterierne tydeliggør og afgrænser, hvilke publikationer der medtages og afrapporteres i vidensindsamlingen. Af Tabel 7.1. fremgår vidensindsamlingens inklusions- og eksklusionskriterier.

Tabel 7.1 Inklusions- og eksklusionskriterier

	Inkluderes	Ekskluderes
Område/emne	Studier, der omhandler faktorer, som har betydning for børne- og ungerådgiveres beslutningsprocesser i og vurderinger af sager på det specialiserede børne- og ungeområde i kommunerne. Studierne skal eksplicit omhandle vurderinger/risikovurderinger/beslutninger/beslutningstagning/afgørelser/faglige skøn eller lignende.	Studier med fokus på øvrige fagprofessionelle eller områder. Studier, der omhandler afledte resultater, og som ikke eksplicit undersøger faktorer, der påvirker beslutningsprocesser/vurderinger m.m. i sagsbehandlingen.
Målgruppe	Studier, hvor beslutningstagerne er offentligt ansatte børne- og ungerådgivere på det specialiserede børne- og ungeområde. Studier, hvor andre professionelle beslutningstagere også indgår, men info om den inkluderede målgruppe kan adskilles fra disse, inkluderes også.	Studier, der omhandler andre professionelle beslutningstagere, forældre eller børn og unge.
Årstal	2010 eller senere.	Studier udgivet før 2010.
Geografi	Danmark samt øvrige nordiske lande (Norge, Sverige, Finland, Island). Internationale studier, hvor info om nordiske lande kan adskilles fra andre lande, inkluderes også.	Øvrige lande.
Sprog	Engelsk, dansk, norsk, svensk.	Øvrige sprog.
Publikationstype	Forskningsartikler, bogkapitler og bøger baseret på forskning, forskningsbaseret "grå litteratur" med beskrivelse af data og metode.	Publikationer uden eller med mangelfuld data- og metodebeskrivelse Håndbøger, pjecer, inspirationsmateriale, pilotstudier, udviklingsprojekter, ph.d.-afhandlinger, bacheloropgaver og specialer.
Metodisk tilgang	Kvalitativ, kvantitativ, mixed.	Litteraturreviews (Litteraturreviews, der er blevet identificeret i den første søgefase er blevet benyttet til kæde- og citationssøgning, men disse indgår ikke i den endelige afrapportering).
Datagrundlag	Studier, der baseres på primær data	Studier, der er udelukkende introducerende, redegørende, teoretiske, historiske, juridiske eller systembeskrivende.

7.3.1 Screening af litteratur

Udgivelserne i denne vidensindsamling er identificeret gennem tre screeningsfaser (se Figur 7.1) ved anvendelse af inklusions- og eksklusionskriterierne beskrevet ovenfor.

Første fase af screening foregik efter den indledende udpegning af kernepublikationer fra eksperter på området. I alt modtog vi 9 anbefalinger fra danske forskere, 7 anbefalinger fra finske forskere, 23 anbefalinger fra norske forskere og 5 anbefalinger fra svenske forskere. Kernepublikationerne blev screenet på titel og abstract, og relevante studier – inklusive eventuelle litteraturreviews – blev inkluderet til den videre søgning. Efter en indledende screening blev 15 studier ekskluderet. I alt blev

29 af de anbefalede studier således udgangspunkt for den efterfølgende kæde- og citationssøgning.

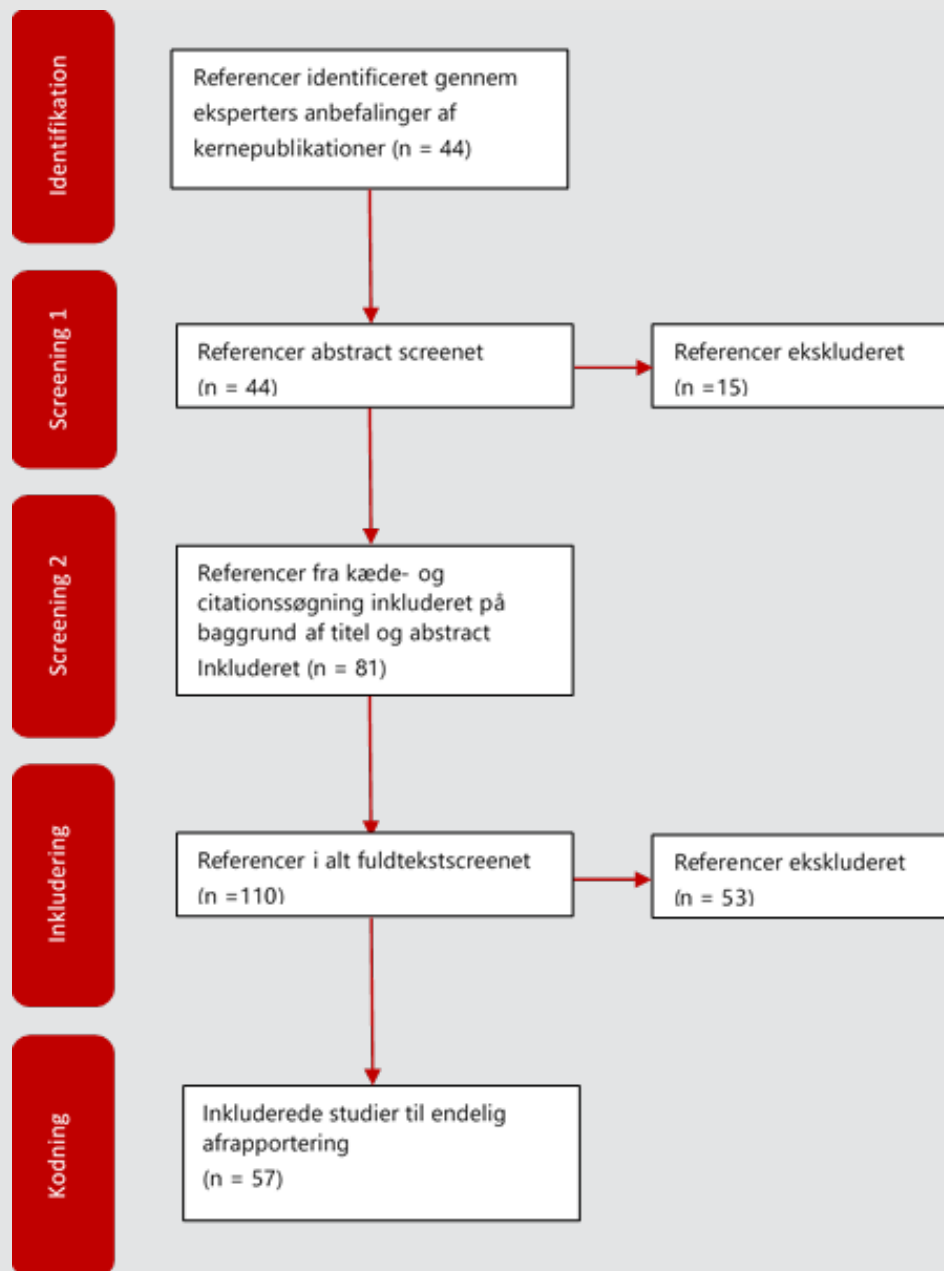
Kæde- og citationssøgningen resulterede i, at yderligere 81 studier blev identificeret. I **anden fase** blev hhv. referencelisterne og de publikationer, der efterfølgende har citeret kernepublikationerne, screenet på titel og abstract. Her foregik screeningen således simultant med selve søgningen, hvor teksterne først blev screenet på titel og efterfølgende på abstract. I denne fase blev potentielt relevante publikationer således inkluderet, hvis de på baggrund af titel og abstract blev vurderet relevante i forhold til inklusionskriterierne. På baggrund af kæde- og citationssøgningen blev yderligere 81 relevante studier identificeret.

I **tredje fase** blev de tilbageværende 110 studier fuldtekstscrenet. I denne fase blev udgivelserne primært ekskluderet, hvis de ikke levede op til metodiske inklusionskriterier, fx fordi de ikke omhandlede faktorer, der påvirker beslutningsprocessen i sociale børne- og ungesager, eller fordi der var tale om studier, som ikke byggede på selvstændigt indsamlet empiri, fx teoretiske studier. Efter denne fase i screeningen var der 57 studier, der blev vurderet relevante for den endelige afrapportering.

Figur 7.1 visualiserer inklusionsprogression i litteraturkortlægningen.

Figur 7.1 Inklusionsprogression

Visualisering af screeningsproces og inklusionsprogression

Kilde: VIVE.

7.4 Kodning og analyse af studier

Efter søgning- og screeningsfaserne er de 57 inkluderede udgivelser blevet kodet i forhold til:

- forfatter og publikationsdetaljer
- land/nationalitet på studiet
- hvilke faktorer fra the DME, studiet berører
- den/de metodiske tilgange og det empiriske grundlag
- hovedresultater vedr. faktorer, der kan påvirke børne- og ungerådgi-veres vurdering af sager på det specialiserede børne- og ungeområde.

Baseret på kodningen af de inkluderede studier analyseres studierne med henblik på at lave en syntese inden for det givne undertema (sagsfaktorer, beslutningstagerfaktorer, organisatoriske faktorer og eksterne faktorer). Disse resultater munder ud i en samlet diskussion på tværs af undertemaerne med henblik på at udlede hovedresultaterne for vidensindsamlingen.

8 Data

Dette kapitel indeholder en oversigt over de 57 inkluderede udgivelser i alfabetisk rækkefølge, som indgår i vidensindsamlingen. For hver udgivelse angives forfatter og årstal, lande, metode og datagrundlag og hvilke(t) af de fire temaer, udgivelsen handler om.

Tabel 8.1 Oversigt over videnindsamlingens inkluderede udgivelser

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
Aadnanes, M. (2017)	Norge	Kvalitativ. Interviews med 10 socialbørne- og ungerådgivere i to barnevernstjenester. Det ene kontor har en forholdsvis stor andel borgere med anden etnisk oprindelse end norsk, mens det andet kontor har en forholdsvis stor andel etnisk norske borgere.	Sagsfaktorer – etnicitet, magtforhold mellem borger og børne- og ungerådgiver	Der er i begge barnevernstjenester et ulige magtforhold mellem borger og børne- og ungerådgiver i forhold til definitionsretten i sagens forhold. Børne- og ungerådgiveren kan opleve at være i en underordnet magtposition over for familier af høj social status. Omvendt kan børne- og ungerådgiverne opleve at have en magtposition i sager omhandlende familier med lavere social status. Her er det børne- og ungerådgiveren, som oplever at kunne definere familiens problemer.
Baviskar, S. & Winter, S.C. (2017)	Danmark	Kvantitativ. National spørgeskemaundersøgelse til 585 socialbørne- og ungerådgivere på børne- og ungeområdet. Artiklen undersøger, hvordan holdninger relaterer sig til, om socialbørne- og ungerådgiveren udviser coping-adfærd i arbejdet.	Beslutningstagerfaktorer – coping, holdninger	Både aversion og øget tolerance over for borgeren, sænkede forventninger for kvaliteten og lempning af proceskrav i arbejdet. Negative oplevelser med organisationens kapacitet hænger ligeledes sammen med øget coping-adfærd for børne- og ungerådgiverne.
Bengtsson, T.T. (2017)	Danmark	Kvalitativ. Observationer af børne- og ungerådgivere samt interviews. Der tages udgangspunkt i en enkelt case, men data baserer sig på et større etnografisk feltarbejde bestående af observationer blandt socialbørne- og ungerådgivere på børne- og ungeområdet. Der er særligt fokus på komplekse børne- og ungesager.	Sagsfaktorer – tid, sagsoplysning, komplekse sager	Beslutninger kan typologiseres i tre dele, ud fra hvilket tidspunkt de træffes. Førstevalgsbeslutninger træffes først i forløbet og er de mest ønskværdige beslutninger. Sidstevalgsbeslutninger kan kun træffes efter og på baggrund af førstevalgsbeslutninger. Ikke-valgsbeslutninger betegner beslutninger som et indirekte valg om ikke at handle i øjeblikket. Der er en tæt relation mellem det tidslige og de oplysninger, man har på sagen. Således kan manglende oplysninger føre til problematiske ikke-valgsbeslutninger, mens senere oplysninger kan ændre de udgangspunkter, man havde for førstevalgsbeslutningen. Dette er særligt prominent i komplekse sager.

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
Berrick, J.D., Dickens, J., Pösö, T. & Skivenes, M. (2015)	Norge, Finland, UK og USA	Kvantitativ. Vignetteundersøgelse blandt 772 børne- og ungerådgivere fra det specialiserede børneområde på tværs af landene. 367 fra Norge, 208 fra Finland, 102 fra England og 84 fra USA. Artiklen omhandler børneinddragelse.	Sagsfaktorer – inddragelse, alder, national-kulturelle normer	Barnets alder har direkte betydning for, om barnet inddrages eller ej. Der er på tværs af landene signifikant flere, der vil inddrage en 11-årig frem for en 5-årig. Der er en særlig hensynstagen til yngre børn, som ikke er på linje med den lovgivningsbestemte vægtning af barnets involvering. Der eksisterer her en oversættelse, og en beskyttende forståelse i forhold til barnets involvering, hvor mindre inddragelse til tider ses som det mest hensigtsmæssige for barnet.
Blomberg, H., Kroll, C. & Meeuwisse, A. (2013a)	Norge, Sverige, Finland og Danmark	Kvalitativ. Vignetteundersøgelse blandt 43 børne- og ungerådgivere på tværs af Norge, Sverige, Finland og Danmark. 15 fra Finland, 11 fra Sverige, 10 fra Norge og 7 fra Danmark. Artiklen undersøger, hvorvidt der eksisterer en fælles nordisk model: <i>'preventive and family service oriented Nordic Child Welfare'</i> .	Beslutningstagerfaktorer, eksterne faktorer – nordisk model, ensartethed i vurderinger, teambaseret arbejde	Resultaterne synes at understøtte eksistensen af en nordisk model, når det gælder små børn, men ikke når det gælder teenagere. Individuelle forhold spiller derfor umiddelbart en større rolle i sager om teenagere, mens der omvendt er tydeligt beskrevne og formaliserede prioriteringer, når det gælder yngre børn. En teambaseret arbejdsgang præger i høj grad arbejdsgangen for de norske, danske og svenske socialbørne- og ungerådgivere.
Christiansen, Ø. & Anderssen, N. (2010)	Norge	Mixed. Sagsgennemgang af 1.123 sager, kvalitative analyser af 69 sager samt interviews med 14 ledere af barnevernstjenester og 11 fokusgruppeinterviews med kontaktpersoner. Omhandler anbringelsessager.	Sagsfaktorer, beslutningstagerfaktorer, organisatoriske faktorer – børneinddragelse, forældreperspektiv, begrundelser for anbringelse	Artiklen identificerer tre elementer, som har betydning for, om et barn anbringes eller ej; 1) fokus på bekymrende forhold, 2) samarbejdet med forældre og 3) en 'trigger', som fortæller børne- og ungerådgiveren, at anbringelse er nødvendigt. Der er særligt analytisk fokus på, at relationen mellem forældre og børne- og ungerådgiver kan overskygge relationen mellem forældre og barn, hvorfor barnets trivsel og perspektiver kan falde i baggrunden.
Ebsen, F., Svendsen, I.L., Thomsen, L.P. & Jørgensen, S. (2023)	Danmark	Mixed. Observationer, semi-strukturerede gruppeinterviews og sagsgennemgange i to kommuner. Undersøger heuristiske praksisser i organisationen af det daglige arbejde.	Eksterne faktorer – heuristik i beslutningstagningen, lovgivning, organisering	Artiklen finder tre heuristiske praksisser i arbejdet: 1) fasthold førstehåndsindtrykket, 2) afvent yderligere oplysninger, hvis du er i tvivl og 3) undgå modstand fra forældre. Det er en pointe, at de heuristiske praksisser opstår som en måde at imødekomme lovgivningsmæssige og organisatoriske krav.
Ejrnæs, M. (2021)	Danmark	Kvantitativ. Spørgeskemaundersøgelse til 312 børne- og ungerådgivere, lærere, pædagoger og sundhedsplejersker fra tre kommuner i forbindelse med nogle temadage. Spørgeskemaet indgik i et fagligt udviklingsprogram med fokus på risiko og resiliens.	Beslutningstagerfaktorer – teambaseret arbejde, helhedsorienteret syn, normalitet og afvigelse	Uenighed er et grundvilkår, fordi det er mennesker, der vurderer sagerne, med forskellige livsforløb og historiske ballaster. Men det handler om at synliggøre de systematiske skævheder, som fx overvurderingen af risikofaktorer, mens uenighederne skal bruges aktivt i et arbejdsfællesskab, hvor helhedsperspektivet kommer i centrum, og alle tænkelige perspektiver aktiveres i sagen.

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
		Fokus er på rollen af risikovurderinger i arbejdet.		Det er frontmedarbejderne, der skal formå at repræsentere helhedssynet. Systematisk brug af faktorer og påvirkningsmekanismer for den enkelte børne- og ungerådgiver eller drøftelser med kollegaer.
Ejrnæs, M. & Gørtz, M. (2017a)	Danmark	Kvantitativ deskriptiv analyse af anbringelsesstatistik i Danmark.	Sagsfaktorer, organisatoriske faktorer – anbringelser, demografi	Forfatterne identificerer store kommunale forskelle i, hvem der anbringes. Forskellene tilskrives i høj grad at være funderet i demografiske forhold.
Ejrnæs, M. & Gørtz, M. (2017b)	Danmark	Kvantitativ. Komparativ analyse af spørgeskema-besvarelser til ansvarshavende børne- og ungerådgiver og sagsgennemgang af konkrete sager. Fokus er på vurdering af risikofaktorer i anbringelsessager.	Sagsfaktorer, organisatoriske faktorer – risikofaktorer, anbringelse	Selvskadende adfærd, kriminalitet, rusmiddelmisbrug og problemer i fritiden optræder hyppigere i sager, der ender med anbringelse. Studiet finder en betydelig forskel i, hvilke faktorer der vurderes relevante, og hvilke faktorer der rent faktisk har betydning for, om et barn anbringes eller ej. Undersøgelsens forfattere konkluderer, at denne forskel bl.a. kan skyldes, at faktorer som fx alder, sundhedsproblemer og kriminalitet kan være nemmere at måle, hvorimod andre faktorer alligevel kan vurderes relevante, men samtidig kan være svære at dokumentere.
Ejrnæs, M., Jacobsen, I.S., Michelsen, R.R., Cecilie, K., Mayland Lyngholm, M.-J. & Monrad, L.T. (2019)	Danmark	Kvantitativ. Spørgeskemaundersøgelse til 312 børne- og ungerådgivere, lærere, pædagoger og sundhedsplejersker fra tre kommuner i forbindelse med nogle temadage. Spørgeskemaet indgik i et fagligt udviklingsprogram med fokus på risiko og resiliens. Fokus er på rollen af risikovurderinger i arbejdet.	Beslutningstagerfaktorer – risikovurderinger, heterogenitet i vurderinger	De professionelle overvurderer risikoens størrelse, når det handler om risiko for at begå kriminalitet, modtage kontanthjælp og få en depression. Desuden er de professionelle vurderinger af risikoens størrelse meget forskellige.
Ejrnæs, M., Jakobsen, I., Lyngholm, L., Michelsen, R., Moesby-Jensen, C. & Monrad, M. (2020)	Danmark	Kvantitativ. Spørgeskemaundersøgelse til 312 børne- og ungerådgivere, lærere, pædagoger og sundhedsplejersker fra tre kommuner i forbindelse med nogle temadage. Spørgeskemaet indgik i et fagligt udviklingsprogram med fokus på risiko og resiliens. Fokus er på rollen af risikovurderinger i arbejdet.	Beslutningstagerfaktorer – risikovurderinger, heterogenitet i vurderinger	De professionelle overvurderer risikoens størrelse, når det handler om risiko for at begå kriminalitet, modtage kontanthjælp og få en depression. Desuden er de professionelle vurderinger af risikoens størrelse meget forskellige. Et øget fokus på høj-risikogrupper formindsker det lige så relevante fokus på almenområdet, hvorfra størstedelen af de, der ender i udsathed, faktisk kommer. Derudover skaber et for stort fokus på fremtidige risici en mulig blindhed for problematikkerne, som de fremstår her og nu.
Ejrnæs, M. & Moesby-Jensen, C. K. (2021)	Danmark	Kvantitativ. Spørgeskemaundersøgelse til 312 børne- og ungerådgivere, lærere, pædagoger og sundhedsplejersker fra tre kommuner i forbindelse med nogle temadage. Spørgeskemaet	Beslutningstagerfaktorer – risikofaktorer, beskyttelsesfaktorer, helhedsvurdering,	Risikovurderinger tillægges en større rolle end beskyttelsesfaktorer. Børne- og ungerådgivere, der har et øget fokus på risikovurderinger frem for beskyttelsesfaktorer, har et øget fokus på individuelle forhold for barnet eller den unge, mens de, der lægger mere vægt på

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
		indgik i et fagligt udviklingsprogram med fokus på risiko og resiliens. Fokus er på rollen af risikovurderinger i arbejdet.	heterogenitet i vurderinger	beskyttelsesfaktorer og mindre på risikofaktorer, har mere fokus på konteksten for barnet eller den unge.
Ejrnæs, M. & Monrad, M. (2020)	Danmark	Kvantitativ. Spørgeskemaundersøgelse til 312 børne- og ungerådgivere, lærere, pædagoger og sundhedsplejersker fra tre kommuner i forbindelse med nogle temadage. Spørgeskemaet indgik i et fagligt udviklingsprogram med fokus på risiko og resiliens. Fokus er på rollen af risikovurderinger i arbejdet.	Beslutningstagerfaktorer – kriminalitet, risikofaktorer, heterogenitet i vurderinger	De professionelle overvurderer risikoens størrelse, når det handler om risiko for at begå kriminalitet. Desuden er de professionelles vurderinger af risikoens størrelse meget forskellige. Et øget fokus på høj-risikogrupper formindsker det lige så relevante fokus på almenområdet, hvorfra størstedelen af de, der ender i udsathed, faktisk kommer. Derudover skaber et for stort fokus på fremtidige risici en mulig blindhed for problematikkerne, som de fremstår her og nu.
Ellingsen, D., Pettersen, K.-S., Andersen, L. & Viblemo, T.-E. (2015)	Norge	Mixed. Deskriptive registerdataanalyser samt interviews i 7 barnevernkontorer. Undersøger, hvornår en underretning undersøges eller afsluttes.	Organisatoriske faktorer – heterogenitet i vurderinger, underretninger	Der er ret store forskelle i, hvor mange af underretningerne der bliver undersøgt. Forfatterne påpeger, at organisatoriske prioriteringer har meget at sige for afsluttelsesraten.
Ellingsen, I.T. Studsrød, I. & Ursin, M. (2019).	Norge	Kvalitativ. Vignetteundersøgelse i fire fokusgrupper på tværs af forskellige velfærdsområder – børneområdet (2), misbrugsområdet og voksenpsykiatri. Undersøger børneinddragelse på tværs af myndighedsforvaltninger.	Eksterne faktorer – børneinddragelse, forskelle mellem velfærdsområder	Hovedpointen er, at børnetjenestens fokus på børns rettigheder mindsker opmærksomheden på forældrenes behov for støtte. Selvom barnets rettigheder til inddragelse ofte opfyldes, kan det gøre, at barnet individualiseres, og man derfor overser barn-voksen-relations betydning.
Enell, S. & Denvall, V. (2017)	Sverige	Mixed. Panel-spørgeskemaundersøgelser af 86 unge og deres børne- og ungerådgivere samt interviews med 16 børne- og ungerådgivere. Undersøger brugen af 'institutionel assessment' i sikrede døgninstitutioner.	Beslutningstagerfaktorer, organisatoriske faktorer, eksterne faktorer – sikrede institutioner, ekspertvurderinger, sagsoplysning	Institutional assessment bliver en mulighed for at bremse en u hensigtsmæssig udvikling og dernæst træffe en beslutning om, hvad der skal ske – med udgangspunkt i barnet/den unges behov – på et oplyst grundlag. Forfatterne problematiserer brugen, hvis det betyder, at eksterne ekspertvurderinger bliver sandheder i sig selv, da det underminerer den socialfaglige faglighed og netop ikke altid tager højde for det samlede billede.
Gresdahl, M., Fauske, H. & Storhaug, A.S. (2023)	Norge	Kvantitativ. Sagsgennemgang af 148 sager. Omhandler akutsager om anbringelse grundet vold.	Sagsfaktorer – inddragelse	Jo ældre barnet er, des større er sandsynligheden for, at det bliver inddraget. Hvis barnet har en minoritetsbaggrund, er der større sandsynlighed for inddragelse. Studiet finder også i rå tal, at børnene slet ikke høres i 39 % af sagerne.

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
Guidi, P. (2014)	Sverige og Italien	Kvalitativ. Vignetteundersøgelse. Undersøger nationale forskelle i, hvornår man intervenserer i en sag.	Eksterne faktorer – lovgivning, tidspunkt for intervention	Vurderingerne er forholdsvis ens. Der er tendens til, at man vil intervenere tidligere i Italien end i Sverige. De lovgivningsmæssige forskelle vurderes til at være den primære årsag til denne forskel.
Guidi, P. & Placido, M.Di. (2015)	Sverige og Italien	Kvalitativ. Vignetteundersøgelse. Undersøger en vignette om alkoholindtag for et barn.	Eksterne faktorer – alkoholkultur, national-kulturelle forskelle	Forskellige kulturelle normer for alkoholindtag har betydning for den enkelte børne- og ungerådgivers vurdering af sagerne.
Gümüscü, A., Nygren, L. & Khoo, E. (2020)	Sverige	Kvalitativ. Vignetteundersøgelse. Undersøger kompleksitet og balanceringen af et familie- og barnefokus i det svenske velfærdssystem.	Beslutningstagerfaktorer, organisatoriske faktorer, eksterne faktorer – øget specialisering, økonomiske rammer og ressourcer	Silo-opdeling kan udviske afgørelsesmandatet i sammenfletningen af flere specialiserede afdelinger i den kommunale organisering.
Havnen, K., Christensen, Ø., Ljones, E.H., Lauritzen, C., Paulsen, V., Jarlby, F. & Vis, S. (2020)	Norge	Mixed. 1.123 sager samt interviews med børn, forældre og kontaktpersoner i 12 sager. Data-materialet i journalstudiet omfatter dokumenter fra undersøgelsessager i perioden 2015 til juni 2017 fra 16 forskellige børneværnstjenester fra hele landet. Rapporten omhandler inddragelse af barnet i sagerne.	Sagsfaktorer – inddragelse, gender-bias, forældreperspektiv	Der er større tendens til at inddrage ældre børn end yngre børn. Der er oftere samtaler med børn, der har foregående støttetiltag end i nye sager. Piger inddrages oftere end drenge. Og barnet inddrages oftere, når barnet bor med den ene forælder eller uden for hjemmet. Der blev også oftere talt med barnet, når indberetningen omhandlede fysisk mishandling og vold i nære relationer, mens der sjældnere blev talt med barnet, når det gjaldt problemer hos forældrene, såsom psykiske vanskeligheder, rusproblemer og udmattede forældre. Der er en underrapportering af begrundelser for ikke at inddrage barnet. Forfatterne stiller sig kritisk over for en (potentiel) uhensigtsmæssig vægtning af forældrenes udtalelser, som bunder i en jagt på kongruens mellem forældrene og børne- og ungerådgiveren.
Havnen, K.J., Kojan, B., Askeland, K., Nilsen, S. & Storhaug, A. (2023)	Norge	Kvantitativ. Spørgeskemaundersøgelse til 154 ledere. Undersøgelsen bestod af to dele: 1) spørgsmål om den generelle organisering, praksis og rutiner; og 2) praksis og erfaringer i forbindelse med en specifik akutanbringelse.	Sagsfaktorer, beslutningstagerfaktorer – akutanbringelse, vold, organisering, inddragelse	Studiet viser, at sager, der omhandler vold eller overgreb mod barnet, samt sager, der også tager anbringelse i betragtning, i den indledende vurdering i højere grad associeres med en akutanbringelse. Omvendt gælder det for sager, hvor hjemmebesøg er foretaget, eller hvor der har været kontakt til familiens øvrige netværk, at de sager var forbundet med en større sandsynlighed for at undgå en akutanbringelse.

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
Helland, H.S. (2020)	Norge	Kvantitativ. Vignetteundersøgelse blandt 500 børne- og ungerådgivere, eksperter og dommere. Omhandler plejeforældres adoption af plejebarn.	Organisatoriske faktorer, eksterne faktorer – adoption, normer for forældreskab, rettigheder	Det er artiklens hovedpointe, at den liberale velfærdsstat som udgangspunkt tager et negativt frihedsideal i brug, når den foretrækker, at familierne får lov at forblive familier på deres egne præmisser. Først når der tydeligt brydes med normen, er der en legitim årsag til at intervenere. Hvornår denne overskrides, er delvist op til den enkelte børne- og ungerådgiver i deres skønsvurdering, men der er nogle klare normative idealer for, hvad godt forældreskab er. Hvis disse overskrides, og barnet ikke er så gammelt, vil man være tilbøjelig til at anbefale adoption med henvisning til sikringen af barnets ret til et 'normalt' familieliv, som her overskrider retten til opretholdelsen af det biologiske familieband.
Höjer, S. & Forkby, T. (2011)	Sverige	Mixed. 336 ledere fra alle Sveriges 290 kommuner indgik i en spørgeskemaundersøgelse, sagsgennemgang af 51 børne- og ungesager for børn i alderen 13-17 år og semi-strukturerede interviews med ledere. Undersøger brugen af 'general agreement' (samarbejdsaftaler) mellem anbringelsessted og kommune.	Beslutningstagerfaktorer, organisatoriske faktorer, eksterne faktorer – New Public Management, valg af anbringelsessted, inddragelse af børn og unge	Særligt hensyn til afstand mellem anbringelsessted og barnets netværk samt ønsker fra barnet eller pårørendes side vægtes højt af lederne i forhold til at afvige fra aftalen, men ikke er formaliseret i kommunens politikker. Inddragelsen af børn og unge handler i mindre grad om at informere valget af indsats og tilbud efter barnets behov, men i stedet at imødekomme et bureaukratisk styringsrationale, der blot har behov for viden om, hvorvidt en indsats bør igangsættes eller ej.
Kalin, T., Ahlgren, T. & Persdotter, B. (2022)	Sverige	Kvantitativ. Spørgeskemaundersøgelse og registerdata fra to kohorter af unge på tværs af fire svenske kommuner. Undersøger, hvilke sagsfaktorer der har betydning for, om man starter en undersøgelse på baggrund af en underretning.	Sagsfaktorer – underretninger, genderbias, stereotypificering	Underretninger om piger bliver oftere undersøgt end underretninger om drenge. For drenge gælder det endvidere, at jo ældre de bliver, jo lavere bliver sandsynligheden for yderligere undersøgelse, mens det samme ikke gør sig gældende for piger.
Kjær, A.-K.B. & Mossige, S. (2013)	Norge	Kvalitativ. Sagsgennemgange fra i alt ni kommuner samt opfølgende interviews med børne- og ungerådgivere eller kontorledere. Undersøgelsen er baseret på data fra ni kommuner i Norge i 2004. Bogkapitlet undersøger, i hvilke sager der igangsættes en børnefaglig undersøgelse på baggrund af underretninger om vold og overgreb.	Sagsfaktorer – underretninger, børnefaglig undersøgelse, heterogenitet i vurderingen, ekspertvurderinger	92 ud af 431 underretninger om vold og overgreb blev henlagt, og begrundelserne for afslutning varierede betydeligt, ofte med henvisning til, at andre instanser bør involveres, eller at forældrene selv håndterer situationen. Barnevernet henlagde oftere meldinger fra naboer, fædre og anonyme kilder, mens meldinger fra institutioner som skoler og sundhedstjenester oftere blev fulgt op.

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
Lamponen, T. & Aarnio, N. (2024)	Finland	Kvalitativ. Vignetteundersøgelse med 28 fokusgrupper blandt i alt 120 børne- og ungerådgivere. Undersøger vurderingspraksissen blandt socialbørne- og ungerådgivere.	Beslutningstagerfaktorer, eksterne faktorer – skønsrum, komplekse sager	Præsenterer begrebet 'crafted practice' som refererer til den praksis, som socialarbejdere udfører, når de bedømmer en sag. Her vurderer de sagen baseret på både sagsrelaterede og situerede elementer, kollegaer, andre professionelle og lovgivning. Denne form for 'skrædderarbejde' tillader et stort rum for professionelle skøn. Sagsrelateret crafted practice henviser til vurderinger og planlægning, der udelukkende relaterer sig til sagen. Når der i stedet er flere forskellige faktorer og arbejdet dermed bliver mere avanceret, beskrives dette som situeret crafted practice. Her spiller organisatoriske, eksterne og beslutningstagerfaktorer også ind.
Lamponen, T., Pösö, T. & Burns, K. (2019)	Finland og Irland	Kvalitativ. Interviews med 16 socialarbejdere i Irland og 33 i Finland. Undersøger akutanbringelser i de to systemer.	Beslutningstagerfaktorer, eksterne faktorer – akutanbringelser, nationalkulturelle normer	Det irske system har grundlæggende høje kriterier for services, hvilket er reflekteret i en intens, tidsbevidst og fælles beslutningsmodel for akutanbringelser, hvor domstolen træffer den endelige afgørelse. I det finske system med en lavere tærskel for indgriben, er det den enkelte børne- og ungerådgiver og dennes skøn inden for en mere løs tidsramme, der træffer beslutningen. Resultatet er, at Irland har markant færre akutanbringelser end Finland, hvilket vurderes at bunde i de højere tærskler for anbringelse og en forfatningsmæssig beskyttelse af familien i Irland.
Laugesen, L.L. & Thiele, S. (2017)	Danmark	Kvalitativ. 3 måneders feltstudie blandt børne- og ungerådgivere. Undersøger værktøjet the Signs Of Safety (SOS).	Organisatoriske faktorer – udredningsværktøjer, risikovurderinger	Praksisredskabet reducerer i sig selv ikke kompleksiteten i sagerne, men hjælper børne- og ungerådgiverne til at have et fælles sprog og skærper deres fokus i den fællesfaglige diskussion.
Lauritzen, C., Vis, S.A., Ulset, G., Tjellflaat, T. & Rustad, K.B. (2019)	Norge	Mixed. Sagsgennemgang af 1.123 sager, kvalitative analyser af 69 sager samt interviews med 14 ledere af barnevernstjenester og 11 fokusgruppeinterviews med kontaktpersoner. Undersøger, hvorfor nogle underretninger afsluttes.	Sagsfaktorer, organisatoriske faktorer – underretninger	Alder har betydning i nogle sager: Sager afsluttes typisk oftere, hvis det handler om ældre børn, der har problemer med udvikling, eller hvordan de fungerer. Sager, hvor familien har indvandrerbaggrund, undersøges hyppigere end sager med norske familier – uanset indhold. Sager, hvor der tidligere har været henvendelser på barnet, afsluttes oftere. Dette afhænger dog også af den enkelte sags indhold. Hvis det drejer sig om barnets kriminalitet, afsluttes sagerne oftere. Hvis det handler om vold eller overgreb, reduceres sandsynligheden for afslutning. Henvendelser undersøges oftere i større kommuner end i mindre kommuner. Kommuner med et højt antal henvendelser afslutter oftere sager, hvor bekymringen relaterer sig til familie- eller miljøbelastninger.

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
Loehr, G.M. & Bengtsson, T.T. (2017)	Danmark	Kvalitativ. 3 måneders deltagerobservationer ved sagsmøder. Omhandler anbringelse.	Sagsfaktorer – forældresamarbejde, samtykke	Forældres tilgang til samarbejdet har stor betydning for, hvilket muligt handlingsrum børne- og ungerådgiverne har. I tilfælde, hvor forældrene ikke vil anerkende eller ikke er enige i børne- og ungerådgivernes vurdering af sagen, eller hvis de ønsker at handle anderledes, end børne- og ungerådgiveren vurderer er muligt, kan der opstå et indskrænket handlingsrum, hvor børne- og ungerådgiveren ikke kan løse problemet, som han eller hun finder optimalt. I sådanne tilfælde kan anbringelse uden samtykke blive en måde, hvor løsningen i stedet kan opnås, men dette er imidlertid ikke ønskværdigt og derfor et udfald, man forsøger at undgå.
Lurie, J., Kvaran, I., Tjelflaat, T. & Sør-lie, H.E. (2015)	Norge	Kvalitativ. Interviews med ledere, medarbejdere og børne- og ungerådgivere. Omhandler planlægningen og udførelsen af børnefaglige undersøgelser i barnevernet.	Sagsfaktorer, beslutningstagerfaktorer, organisatoriske faktorer – børnefaglige undersøgelser, heterogene vurderinger, dokumentation	Der er en overordnet problematik i, at beslutninger i børne- og ungesager ofte mangler dokumenterede faglige begrundelser. Dette peger på både organisatoriske og ledelsesmæssige udfordringer samt kapacitets- og kompetenceproblemer, hvilket resulterer i usystematiske arbejdsgange både på tværs af og inden for barnevernstjenesterne. Denne mangel på systematik påvirker det vidensgrundlag, som børne- og ungerådgiverne baserer deres vurderinger på. Samtidig er der stor variation i det sociale arbejde blandt de undersøgte barnevernstjenester.
Mesinovic Klecina, L., Olin, E. & Alstam, K. (2023)	Sverige	Kvalitativ. Observationer i 10 uger i to kommuner samt 16 interviews med socialbørne- og ungerådgivere og ledere. Omhandler underretninger og socialbørne- og ungerådgiverens skønsudøvelse.	Sagsfaktorer – underretninger, interaktion, inddragelse	Skønsudøvelsen er i høj grad baseret på interaktionen mellem socialbørne- og ungerådgiver og forældre – og på forældrenes umiddelbare reaktion på underretningen. Samarbejdsvilje og enighed i socialbørne- og ungerådgiverens vurdering medfører mindre bekymring fra socialbørne- og ungerådgivernes side.
Møller, A.M. (2022)	Danmark	Kvalitativ. 29 dages observationer og 29 interviews med ledere, supervisorer, koordinatore, børne- og ungerådgivere og familierapeuter. Undersøger, hvilke former for viden der er relevant i frontlinjemedarbejderens arbejde, og hvordan medarbejderne mobiliserer forskellige former for viden i deres hverdagspraksis.	Beslutningstagerfaktorer – vidensformer	Opstiller tre vidensformer: Knowledge-that, Knowledge-how og Knowledge-by-acquaintance. Vidensformerne er gensidig afhængige og kan ikke substituere hinanden. Men afhængigt af organiseringen af det sociale arbejde kan en vidensform være mere fremherskende end en anden.
Münger, A.C. & Mattsson, T. (2020)	Sverige	Kvalitativ. Undersøger 116 underretninger. Undersøger årsager til <i>ikke</i> at igangsætte en undersøgelse på en underretning om vold.	Sagsfaktorer, eksterne faktorer – vold, underretninger	Der er lovmæssigt krav om, at forældre skal deltage aktivt i sagen. Hvis forældre ikke ønsker eller kan deltage, er børne- og ungerådgivernes mulige handlingsrum derfor begrænset, hvorfor de i nogle tilfælde må lukke sagen. Samtidig er der ikke retningslinjer for psykisk vold, der ikke er rettet direkte mod barnet. I sådanne sager får forældrenes fortolkning således præcedens.

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
Christiansen, Ø. & Anderssen, N. (2010)	Norge	Mixed. Sagsgennemgang af 1.123 sager, kvalitative analyser af 69 sager samt interviews med 14 ledere af barnevernstjenester og 11 fokusgruppeinterviews med kontaktpersoner. Undersøger processen fra underretning til iværksættelse.	Sagsfaktorer, beslutningstagerfaktorer, organisatoriske faktorer – underretning	• Kun en tredjedel af alle indberetninger førte til handling. • Mange af børnene var kendt fra tidligere. • Episodiske indberetninger og indberetninger fra politiet blev oftere henlagt. • Undersøgelsesplaner: varierende anvendelse og begrænset fokus på formål. • Der gik næsten 3 uger, før undersøgelsesarbejdet blev igangsat. • Primær kontakt var med forældre/omsorgspersoner. • Overraskende stor andel af børnene blev ikke talt med. • I hver syvende undersøgelse var ingen uden for familien involveret. • Når mistanken handlede om vold, blev undersøgelserne præget af efterforskningsmetoder. • Mere omfattende undersøgelser førte til samme beslutning. • Når børnene havde indvandrerbaggrund, var undersøgelserne mere risikoorienterede.
Östberg, F. (2014)	Norge	Mixed. Sagsgennemgang af 260 børne- og ungesager og interviews med børne- og ungerådgivere.	Sagsfaktorer, beslutningstagerfaktorer, organisatoriske faktorer – underretninger, interaktionisme	I arbejdet med udsatte familier kan der opstå en tendens til at etablere en konsensusbaseret ideologi, der favoriserer forældre, som indgår i samarbejde, frem for de forældre, der opfattes som ikke-samarbejdsvillige. Dette kan resultere i, at forældre, som af forskellige årsager opleves som modvillige eller 'håbløse', efterlades uden den nødvendige støtte. Således forsvinder den interaktionistiske forståelse af situationen for børne- og ungerådgi- veren, og borgeren tilskrives et ensidigt individuelt ansvar.
Ponnert, L. (2024)	Sverige	Kvalitativ. Interviews med 16 børne- og ungerådgivere. Undersøger brugen af børnehuset i Sverige.	Organisatoriske faktorer, eksterne faktorer – barnahuse, vold, tværsektorielt samarbejde	Det er en af artiklens hovedpointer, at specialisering både intra (i kommunen) og inter (i relation til børnehuse) gør, at sagsgangen filtreres og administreres gennem flere aktører og forskellige organisationsafdelinger, hvilket ændrer tærsklen for, hvornår man tænker, at der skal gribes ind. Således forsinkes beslutningen, når kompetencen forgrenes i forskellige afdelinger/instanser.
Pösö, T. & Laakso, R. (2015)	Finland	Kvalitativ. Interviews og fokusgruppeinterviews med medarbejdere og ledere samt dokumentanalyse af nedskrevne politikker. Undersøger forskellige organisatoriske modeller for beslutningstagningen i anbringelsessager.	Organisatoriske faktorer, eksterne faktorer – anbringelse, organisatoriske modeller	Den organisatoriske model varierer fra kommune til kommune i Finland. Tre forskellige modeller identificeres, hhv. den holistiske model, 'the shared expertise model' og den centraliserede model. Modellerne baseres på forskellige vidensformer og varierende deltagelse af eksperter og klienter. Data i undersøgelsen er imidlertid for begrænset til at kunne konkludere noget om, hvorvidt de forskellige modeller påvirker kvaliteten af de beslutninger, som træffes.

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
Ruiken, B. (2024)	Norge, Finland og Estland	Kvalitativ. Komparativ sags gennemgang. Studiet undersøger, hvordan anbringelsessager begrundes ved at kigge på sager, der er ens på en række forhold, men ender i hhv. anbringelse eller ikke.	Beslutningstagerfaktorer – anbringelse, skønsudøvelse, heterogenitet i vurderingen	Der er forskel i, hvordan børne- og ungerådgivere ræsonnerer og udøver skøn. Risiko, samarbejde med forældre og forskellige tilbuds potentiale vurderes forskelligt i forskellige cases. Dette skyldes det rum for individuelle skøn, som børne- og ungerådgiverne har. Beslutninger retfærdiggøres gennem 'good reasons', men disse mangler til tider transparens og grundighed.
Rustad, K.B., Lauritzen, C., Havnen, K.J.S., Fossum, S., Christiansen, Ø. & Vis, S.A. (2022)	Norge	Kvantitativ. Sags gennemgang af 1.365 sager fra 16 forskellige barnevernskontorer. Undersøger, hvilke sagsfaktorer der har betydning for, om en underretning undersøges videre.	Sagsfaktorer, organisatoriske faktorer, eksterne faktorer – underretninger, heterogenitet i vurderingen	Sager, hvor barnet kun har én forælder, har mindre sandsynlighed for at blive undersøgt. Sager, der omhandler seksuelt eller fysisk misbrug, har større sandsynlighed for at blive undersøgt. Samme gælder for forældres helbred, stressende life events, og vold i hjemmet. I sager, der undersøges, er der en overrepræsentation af familier med migrantbaggrund. Imidlertid hænger dette også sammen med, at der i sådanne sager er en overrepræsentation af risikofaktorer såsom lav socioøkonomisk status eller bekymring om fysisk straf-felse som en del af opdragelsen. Rapporten finder, at der er forskellige investigation rates på tværs af kontorer i Norge.
Rustad, K.B., Lauritzen, C., Havnen, K.J.S., Fossum, S., Christiansen, Ø. & Vis, S.A. (2023)	Norge	Kvantitativ. Sags gennemgang af 1.365 sager fra 16 forskellige barnevernskontorer. Undersøger, hvilke sagsfaktorer der har betydning for, om en underretning undersøges videre med en høj grad af aktivitet eller en lav grad af aktivitet.	Sagsfaktorer – aktiviteter/omfang af undersøgelse som følge af underretning	Den eneste udslagsgivende faktor i forhold til at forudsige sager med lavt antal af aktiviteter er såkaldt medicinsk eller uddannelsesmæssigt omsorgssvigt, hvilket indebærer, at forældrene ikke sørger for at tage barnet til rutinemæssige sundhedstjek eller ikke møder frem til uddannelsesmæssige services. Omvendt er sager, der vedrører barnets sociale relationer til fx voksne, venner eller omsorgspersoner, samt sager, hvor der er bekymring for seksuelt eller fysisk overgreb, forbundet med et større aktivitetsniveau.
Samsonsen, V. & Willumsen, E. (2014)	Norge og England	Kvalitativ. Interviews med i alt 14 børne- og ungerådgivere. Undersøger forskelle i modeller for vurderinger på tværs af forskellige velfærdsregimer.	Beslutningstagerfaktorer, eksterne faktorer – heterogenitet i vurderingen, velfærdsmodeller, skønsudøvelse	Socialarbejdere i Norge anser professionelle vurderinger som et kerneelement, når de skal vurdere sager, men efterspørger samtidig et mere struktureret framework til at hjælpe med at træffe gode beslutninger. I modsætning hertil er socialarbejdere i England stolte af deres mere strukturerede system med modeller, der kan bidrage til at vurdere sagerne. Til gengæld efterspørger de i højere grad at kunne bruge deres professionelle dømmekraft. Socialarbejderne i Norge udtrykker bekymring for det høje niveau af ansvar, som de oplever at have.
Skivenes, M. & Skramstad, H. (2015)	Norge, England og USA	Kvalitativ. Interviews med 93 børne- og ungerådgivere. Undersøger, hvordan emotionelle og tilknytningsrelaterede problematikker i familierne	Sagsfaktorer, eksterne faktorer – emotionel tilknytning,	Alle lande vurderer, at det er en risikofaktor, når emotionelle behov ikke imødekommes. Imidlertid er det kun en tredjedel af børne- og ungerådgiverne, som uddyber konsekvenserne af og årsagerne til dette. Endnu færre foreslår tilbud, der kan forbedre situationen. Emotionelle issues er derfor generelt ikke særligt vigtige i risikovurderingerne for unge. De

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
		bliver håndteret og vurderet i forbindelse med risikovurderingen i sagen.	nationalkulturelle normer, risikofaktorer	norske børne- og ungerådgivere lægger i langt højere grad vægt på barnets emotionelle behov, og hvorvidt disse bliver mødt af barnets forældre, end de engelske og amerikanske børne- og ungerådgivere.
Skotte, P.S. (2018)	Norge	Kvalitativ. Enkeltestudie af en familie. Behandler sager om omsorgssvigt, hvor der i høj grad er usikkerhed om, hvad der skal ske.	Beslutningstagerfaktorer – anbringelse, skønsudøvelse, dokumentation	Børne- og ungerådgivere kan føle et så højt niveau af ansvar og forpligtigelse for sagerne (især med usikkerhed/grænsetilfælde), at de i højere grad søger dokumentation og sikker viden, inden de skal træffe en beslutning om, hvorvidt børn skal placeres uden for hjemmet eller ej. Det kan desuden føre til en tøven i forhold til at træffe beslutninger, hvilket kan forsinke sagerne. Den enkelte børne- og ungerådgivers fortolkninger, oplevelse af forpligtigelse og ansvar har derfor betydning for beslutninger, der træffes i sådanne sager.
Skramstad, H. & Skivenes, M. (2017)	Norge og England	Kvalitativ. Interviews med 93 børne- og ungerådgivere. Undersøger, hvor meget fædre inddrages i risikovurderingen.	Sagsfaktorer – forældreroller, kønsulighed	Fædre inkluderes ikke særligt ofte i risikovurderingerne i de norske sager. Samme gælder stedfædre, til trods for at der i vignettstudiets sag bor en stedfar sammen med pigen og hendes mor. Moren anses som gatekeeper, og der fokuseres særligt på morens emotionelle bånd til barnet.
Sørensen, K.M. (2018)	Danmark	Kvantitativ. Spørgeskemaundersøgelse til 53 børne- og ungerådgivere. Undersøger brugen af udredningsmetoder/risikovurderingsværktøjer i seks forskellige danske kommuner.	Organisatoriske faktorer – helhedsvurdering, risikofaktorer, beskyttelsesfaktorer	Det har betydning for vurderingen, hvorvidt socialarbejderne bruger ICS, SoS eller MM til den børnefaglige undersøgelse. Eksempelvis vægtes dobbelt så mange beskyttelsesfaktorer ved brug af SoS sammenlignet med de to andre metoder. Samtidig viser studiet også, at når vi udelukkende kigger på, hvilke beskyttelsesfaktorer, socialarbejderne vægter, er ICS og SoS mere orienterede mod faktorer, der vedrører barnet. Endeligt viser studiet også, at det er socialarbejdernes opfattelse, at hverken ICS eller SoS støtter dem i at sikre helhedssynet – hvilket ellers er et erklæret mål med metoderne.
Svendsen, I.M.L. & Nielsen, S. (2017)	Danmark	Kvalitativ. 4 fokusgruppeinterviews. Undersøger anvendelsen af begrebet anbringelsesgrundlag.	Beslutningstagerfaktorer, eksterne faktorer – anbringelse	Anbringelsesgrundlag er: - et praktisk redskab i dialogen mellem myndighedspersoner og i forhold til familierne. - ikke direkte handlingsdefinerende, idet det er en nødvendig, men ikke udslagsgivende forudsætning for iværksættelse af anbringelse – her indgår også en vurdering af relevansen af andre foranstaltninger og forældre og unges indstilling. - baseret på foreliggende oplysninger i sagen, og hvorvidt der skal indhentes yderligere oplysninger. - uafhængigt af forældrene og de unges samarbejde. - knyttet til procesreglerne. En væsentlig pointe er, at det ikke er retsgrundlaget alene, som begrebet baserer sig på, men derimod socialfaglige, retlige og lokale værdier og konkrete erfaringer.

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
Tefre, Ø.S. (2017)	Norge, England og USA	Kvantitativ. Vignettebaseret spørgeskemaundersøgelse til 297 respondenter. Undersøger risikovurderingen af omsorgssvigt for børn til forældre med funktionsnedsættelse på tværs af landene.	Sagsfaktorer – omsorgssvigt, funktionsnedsættelse, national-kulturelle normer	Manglende 'parental capacity' vurderes som høj risiko i børne- og ungesager. Samme gælder også for morens kognitive funktion, hvis den vurderes lav. Faktorer relateret til barnet – herunder fx alder, sikkerhed og helbred – blev i mindre grad vurderet som faktorer, der havde betydning for høj risikovurdering. Socialt netværk omkring familien har ikke særlig stor betydning for vurderingen i Norge. Forfatterne foreslår, at dette kan skyldes, at Norge er en defamilieliseret velfærdsstat, hvor offentlige tilbud er mere tilgængelige end andre lande. Derudover er der i norsk socialarbejde målrettet stor fokus på udviklingspsykologi, hvorfor der er særligt fokus på relationen mellem barn og forælder.
Villumsen, A.M. & Søbjerg, L.M. (2023)	Danmark	Kvalitativ. Interviews med 11 børne- og ungerådgivere. Omhandler underretninger.	Beslutningstagerfaktorer, organisatoriske faktorer – heterogenitet i vurderingen, underretninger	Både formel kategorisering og uformelle 'pathways' har betydning for beslutningstagningen. Tid er et overordnet dilemma for børne- og ungerådgivere, og derfor opbygger nogle børne- og ungerådgivere individuelle 'pathways' for at kompensere for systemets begrænsninger.
Vis, S.A., Christiansen, Ø., Havnen, K.J.S., Lauritzen, C., Iversen, A.C. & Tjelflaat, T. (2020)	Norge	Mixed. Sagsgennemgang af 1.123 sager, kvalitative analyser af 69 sager samt interviews med 14 ledere af barnevernstjenester og 11 fokusgruppeinterviews med kontaktpersoner. Formålet er at få viden om, hvordan børneundersøgelser gennemføres, og hvordan man kan sikre god kvalitet.	Sagsfaktorer, organisatoriske faktorer – børneundersøgelse, inddragelse	Hvis barnet er kendt fra tidligere sager, undersøges sagerne i mindre grad. Samme gælder meldinger om forældres kriminalitet eller barnets rusmiddelbrug eller kriminalitet. Hvis sagen derimod beskriver, at forældrene har indvandrerbaggrund, hvis barnet har symptomer på vanskeligheder, der er vold og overgreb mod barnet eller vold i familien eller socioøkonomiske belastninger i familien, er sandsynligheden større for, at sagen undersøges.
Vis, S.A. & Fossum, S. (2015)	Norge	Kvantitativ. Spørgeskemaundersøgelse. Børneinddragelse og forskelle mellem vurderingen for medarbejder, der arbejder med anbringelse på børne- og ungehjem, og medarbejdere, der arbejder med anbringelse i familiepleje.	Beslutningstagerfaktorer, organisatoriske faktorer – demografi, heterogenitet i vurderingen	Når der kontrolleres for en række forhold, forklarer tilhørsforholdet til den ene eller anden organisation en stor del af den variation, der er i, hvorvidt man vurderer, at barnet skal inddrages eller ej. Beslutningstagningen er umiddelbart indlejret i organisationskulturerne i de forskellige kommunale afdelinger og forvaltninger. Og at demografiske forskelle mellem målgrupperne kan have betydning – selvom alle børn har lige krav på at blive inddraget.
Vis, S.A., Holtan, A., & Thomas, N. (2012)	Norge	Kvantitativ. Spørgeskemaundersøgelse til i alt 53 respondenter. Forfatterne undersøger via en faktoranalyse på et spørgeskema til kommunale børne- og ungerådgivere på børneområdet samt studerende på	Beslutningstagerfaktorer – inddragelse, børneperspektiv	Forfatterne finder overordnet set 3 faktorer: • Kommunikationsfaktor • Fortaler for deltagelse faktor • Protektionist faktor.

Forfatter og årstal	Geografi	Metode, datagrundlag og kontekst	Kapitler – tema(er)	Hovedresultater
		sidste år af socialbørne- og ungerådgiveruddannelsen, hvilke rationaler de benytter sig af i forbindelse med beslutninger om, hvorvidt barnet skal inddrages i sagsbehandlingen eller ej.		Særligt en høj score på protectionism-faktoren var relateret til vurderinger af ikke at inddrage børnene i sagsbehandlingen.
Vis, S.A., Lauritzen, C. & Fluke, J. (2021)	Norge	Kvantitativ. Sagsgennemgang af 1.365 sager. Studiet undersøger, hvilke typer af underretninger der undersøges, og som ikke handler om misbrug.	Sagsfaktorer – underretninger, kompleksitet, etnicitet	Studiet finder, at komplekse sager, hvor flere faktorer spiller ind, i højere grad bliver undersøgt. Sager, hvor familien har immigrantbaggrund, har større sandsynlighed for at blive undersøgt uanset sagens indhold. Hvis sagen indeholdt tidligere henvisninger, var sandsynligheden for undersøgelse mindre. Studiet finder ikke, at barnets alder har betydning.
Vis, S.A., Lauritzen, C., Fluke, J., Havnen, K.J.S., Christensen, Ø. & Fossum, S. (2023)	Norge	Mixed. Sagsgennemgang af 1.123 sager, kvalitative analyser af 69 sager samt interviews med 14 ledere af barnevernstjenester og 11 fokusgruppeinterviews med kontaktpersoner. Studiet undersøger, hvilke faktorer på hhv. sagsniveau og organisatorisk niveau der påvirker beslutningen om, hvilken indsats der skal iværksættes.	Sagsfaktorer – valg af indsats, geografiske forskelle	Sagsfaktorer har væsentligt større betydning end organisatoriske faktorer. Sandsynlighed for indsatser er større ved sager med misbrug, summen af andre forhold samt yngre alder. Immigrantbaggrund og antal af henvisninger havde ikke betydning. Organisatoriske faktorer har ikke i sig selv særlig stor betydning. Til gengæld kan den geografiske placering af kontoret have betydning i forhold til område og antal af børne- og ungesager pr. barn i området. Kontorer i mindre byer har større sandsynlighed for at tilbyde ydelser sammenlignet med kontorer i storbyer. I områder med flere sager pr. bosat barn er der mindre sandsynlighed for at modtage indsatser.
Walsh, J., Khoo, E. & Nygren, K. (2022)	Sverige, England og Bulgarien	Kvalitativ. Vignetteundersøgelse blandt 83 børne- og ungerådgivere. Artiklen undersøger socialarbejderes respons til familier med migrantbaggrund i hhv. Bulgarien, England og Sverige og undersøger, hvordan de enten udøver eller modsætter sig grænsedragning i deres arbejde.	Beslutningstagerfaktorer, eksterne faktorer – etnicitet	Studiet finder, at immigranternes kulturelle baggrund påvirker børne- og ungerådgiveres beslutningstagning. Immigrationskontrol foregår ikke kun som den konkrete grænsekontrol og lovgivning, men også i form af kontrol og overvågning og dermed symbolsk i mange henseender i praksis i velfærdsstaten, bl.a. i tildelingen af ydelser og social støtte til familier og børn.

Litteratur

- Aadnanes, M. (2017). Social workers' challenges in the assessment of child abuse and maltreatment: Intersections of class and ethnicity in child protection cases. *Critical and Radical Social Work*, 3(5), 335-350.
- Baumann, D.J., Fluke, J.D., Dalglish, L. & Kern, H. (2011). *The Decision-Making Ecology*. American Humane Association.
- Baviskar, S. & Winter, S.C. (2017). Street-level bureaucrats as individual policymakers: The relationship between attitudes and coping behavior toward vulnerable children and youth. *International Public Management Journal*, 20(2), 316-353.
- Bengtsson, T.T. (2017). Tid som faktor i komplekse børne- og ungesager. In I.L. Svendsen (Ed.), *Den svære beslutning: En antologi om beslutninger om anbringelse af børn og unge – hvornår, hvorfor og hvordan* (pp. 130-148). Institut for Socialt Arbejde, Professionshøjskolen Metropol.
- Berrick, J.D., Dickens, J., Pösö, T. & Skivenes, M. (2015). Children's involvement in care order decision-making: A cross-country analysis. *Child Abuse and Neglect*, 49, 128-141.
- Blomberg, H., Kroll, C., Kallio, J. & Erola, J. (2013b). Social workers' perceptions of the causes of poverty in the Nordic countries. *Journal of European Social Policy*, 23(1), 68-82.
- Blomberg, H., Kroll, C. & Meeuwisse, A. (2013a). Nordiska socialarbetares bedömningar och interventioner i den sociala barnvården: En gemensam modell? *European Journal of Social Work*, 16(3), 311-326.
- Caspersen, S. (2023). *Stort fald i antallet af fattige børn – men stadig store kommunale forskelle*. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.
- Christiansen, Ø. & Anderssen, N. (2010). From concerned to convinced: Reaching decisions about out-of-home care in Norwegian Child Welfare Services. *Child and Family Social Work*, 15(1), 31-40.
- Christiansen, Ø., Havnen, K.J.S., Iversen, A.C., Fylkesnes, M.K., Lauritzen, C., Nygård, R.H., Jarlby, F. & Vis, S.A. (2019). *Når barnevernet undersøker Barnevernets undersøkelsesarbeid – fra bekymring til beslutning. Delrapport 4*. NORCE, Universitetet i Bergen, Regionalt kunnskapssenter for barn og unge – NTNU, UiT -Norges arktiske universitet.

- Damman, J.L., Johnson-Motoyama, M., Wells, S.J. & Harrington, K. (2020). Factors associated with the decision to investigate child protective services referrals: A systematic review. *Child and Family Social Work*, 25(4), 785-804.
- Ebsen, F., Svendsen, I.L., Thomsen, L.P. & Jørgensen, S. (2023). Decisions in child protection - heuristics, law and organisation. *British Journal of Social Work*, 53(5), 2940-2957.
- Ejrnæs, M. (2021). Praktikeres syn på børn i udsatte positioner. Opfattelser, vurderinger og handlinger. In K.-A. Bo, J. Guldager & B. Zeeberg (Eds.), *Udsatte børn: Et helhedsperspektiv* (pp. 280-323). Akademisk Forlag.
- Ejrnæs, M. & Gørtz, M. (2017a). Anbringelser i tal – hvor mange, hvorfor og hvordan. In I.L. Svendsen (Ed.), *Den svære beslutning: En antologi om beslutninger om anbringelse af børn og unge – hvornår, hvorfor og hvordan* (pp. 62-79). Institut for Socialt Arbejde, Professionshøjskolen Metropol.
- Ejrnæs, M. & Gørtz, M. (2017b). Hvilke risikofaktorer er afgørende for beslutningen om anbringelse? In I.L. Svendsen (Ed.), *Den svære beslutning: En antologi om beslutninger om anbringelse af børn og unge – hvornår, hvorfor og hvordan* (pp. 189-212). Institut for Socialt Arbejde, Professionshøjskolen Metropol.
- Ejrnæs, M., Jakobsen, I.S., Lyngholm, L.T.M., Michelsen, R.R., Moesby-Jensen, C.K. & Monrad, M. (2020). Professionelle praktikeres risikovurderinger – og de faktiske risici. *Udenfor Nummer*, 40, 34-47.
- Ejrnæs, M., Jakobsen, I.S., Michelsen, R.R., Moesby-Jensen, C.K., Lyngholm, L.T.M. & Monrad, M. (2019). *Professionelles faglige risikovurderinger: Rapport til kommunerne*. UCL Erhvervsakademi & Professionshøjskole.
- Ejrnæs, M. & Moesby-Jensen, C.K. (2021). Social workers' risk assessment in child protection: the problem of disagreement and a lack of a precise language about risk. *European Journal of Social Work*, 24(5), 802-814.
- Ejrnæs, M. & Monrad, M. (2020). Praktikeres risikovurderinger: brugen af risikofaktorer i forebyggelsen af ungdomskriminalitet. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 107(2), 104-121.
- Ellingsen, D., Pettersen, K.-S., Andersen, L. & Viblemo, T.-E. (2015). *Terskler i barnevernet*. Arbeidsforskningsinstituttet.

- Ellingsen, I.T., Studsrød, I. & Ursin, M. (2019). Ivaretagelse av barns rettigheter i sosialt arbeid med familier. *Barn–Forskning Om Barn Og Barndom i Norden*, 37(3-4), 103-117.
- Enell, S. & Denvall, V. (2017). Searching for the right track – managing care trajectories in child welfare. *Child and Family Social Work*, 22(1), 398-408.
- Forkby, T. & Höjer, S. (2011). Navigations between regulations and gut instinct: The unveiling of collective memory in decision-making processes where teenagers are placed in residential care. *Child and Family Social Work*, 16(2), 159-168.
- Gresdahl, M., Fauske, H. & Storhaug, A.S. (2025). Predictors of child participation in child welfare emergency placements – A Norwegian case file study. *Child and Family Social Work*, 30(2), 151-165.
- Guidi, P. (2014). Social work assessment of a family with an abused child: Compulsory intervention in Italian and Swedish public social services. *Revista de Asistență Socială*, 3, 45–56.
- Guidi, P. & Placido, M.Di. (2015). Social work assessment of underage alcohol consumption: Non-specialised social services comparison between Sweden and Italy. *NAD Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 32(2), 199-218.
- Gümüscü, A., Nygren, L. & Khoo, E. (2020). Social work and the management of complexity in Swedish child welfare services. *Nordic Social Work Research*, 10(3), 257-269.
- Havnen, K.J.S., Christiansen, Ø., Ljones, E.H., Lauritzen, C., Paulsen, V., Jarlby, F. & Vis, S.A. (2020). Å medvirke når barnevernet undersøker: En studie av barn og foreldres medvirkning i barnevernets undersøkelsesarbeid. *Barnevernets undersøkelsesarbeid – fra bekymring til beslutning. Delrapport 5*. NORCE, Universitetet i Bergen, Regionalt kunnskapssenter for barn og unge – NTNU, UiT -Norges arktiske universitet.
- Havnen, K.J.S., Kojan, B.H., Askeland, K.G., Nilesen, S.A. & Storhaug, A.S. (2023). Decision making in child protection emergency cases in Norway. *Children and Youth Services Review*, 154, 1-8.
- Helland, H.S. (2020). Tipping the scales: The power of parental commitment in decisions on adoption from care. *Children and Youth Services Review*, 119, 1-12.

- Höjer, I. (2019). Föräldrar möter social barnavård – att ha sitt barn i familjehem. In G. Andersson, I. Höjer, M. Sallnäs, & Y. Sjöblom (Eds.), *När samhället träder in: Barn, föräldrar och social barnavård* (2. edition, pp. 85-104). Studentlitteratur.
- Höjer, S. & Forkby, T. (2011). Care for sale: The influence of New Public Management in child protection in Sweden. *British Journal of Social Work*, 41(1), 93-110.
- Kalin, T., Ahlgren, T. & Persdotter, B. (2022). Gender disparities in child welfare services' assessments of referrals. Findings from Sweden. *Child Abuse and Neglect*, 134, 1-10.
- Kjær, A.-K.B. & Mossige, S. (2013). Barnevernets henleggelse av meldinger som omhandler vold og seksuelle overgrep. *Tidsskrift for Familierett, Arverett Og Barnevernrettslige Spørsmål*, 11(2), 83-107.
- Klecina, L.M., Olin, E. & Alstam, K. (2024). Sweden's front-line: an ethnographic approach to understanding child protection decisions. *Qualitative Social Work*, 23(5), 797-812.
- Lamponen, T. & Aarnio, N. (2024). Social workers' assessment of a child's need for services as 'craftwork' practice. *Journal of Social Work Practice*, 38(2), 129-142.
- Lamponen, T., Pösö, T. & Burns, K. (2019). Children in immediate danger: Emergency removals in Finnish and Irish child protection. *Child and Family Social Work*, 24(4), 486-493.
- Laugesen, L.L. & Thiele, S. (2017). Skalering af bekymringer i komplekse sager. In I. L. Svendsen (Ed.), *Den svære beslutning: En antologi om beslutninger om anbringelse af børn og unge – hvornår, hvorfor og hvordan* (pp. 110-129). Institut for Socialt Arbejde, Professionshøjskolen Metropol.
- Lauritzen, C., Vis, S.A. & Fossum, S. (2018). Factors that determine decision making in child protection investigations: A review of the literature. *Child and Family Social Work*, 23(4), 743-756.
- Lauritzen, C., Vis, S.A., Ulset, G., Tjelflaat, T. & Rustad, K. B. (2019). *Meldinger til barnevernet Barnevernets undersøkelsesarbeid – fra bekymring til beslutning. Delrapport 3*. NORCE, Universitetet i Bergen, Regionalt kunnskapssenter for barn og unge – NTNU, UiT -Norges arktiske universitet.
- Loehr, G.M. & Bengtsson, T.T. (2017). Samarbejde og afmagt. In I.L. Svendsen (Ed.), *Den svære beslutning: En antologi om beslutninger om anbringelse af børn og*

unge – hvornår, hvorfor og hvordan (pp. 149-166). Institut for Socialt Arbejde, Professionshøjskolen Metropol.

Lurie, J., Kvaran, I., Tjelflaat, T. & Sørli, H.E. (2015). *Barneverntjenestens arbeid med barnevernundersøkelser i Midt-Norge*. Regionalt kunnskapssenter for barn og unge – Psykisk helse og barnevern (RKBU Midt-Norge).

Møller, A.M. (2022). Mobilizing knowledge in frontline work: A conceptual framework and empirical exploration. *Perspectives on Public Management and Governance*, 5(1), 50-62.

Münger, A.C., & Mattsson, T. (2020). 'The needs of the child have been met': preliminary assessments regarding domestic violence in Swedish Child Protections Services. *Nordic Social Work Research*, 10(2), 100-113.

Munro, E. (1996). Avoidable and unavoidable mistakes in child protection work. *The British Journal of Social Work*, 26(6), 793-808.

Östberg, F. (2014). Using "consensual ideology": A way to sift reports in child welfare. *The British Journal of Social Work*, 44(1), 63-80.

Ponnert, L. (2024). Accumulated silence when "passing the buck": Organisational tensions in child welfare investigations. In S. Johansson, K. Stefansen, E. Bakketeig, & A. Kaldal (Eds.), *Justice and Recovery for Victimized Children: Institutional Tensions in Nordic Countries and European Barnahus Models* (pp. 113-139). Springer International Publishing.

Pösö, T. & Laakso, R. (2015). Holistic, expert and centralised models for organising care placement decisions: findings from Finland. *Adoption and Fostering*, 39(2), 159-169.

Pösö, T., Skivenes, M. & Hestbæk, A.-D. (2014). Child protection systems within the Danish, Finnish and Norwegian welfare states-time for a child centric approach? *European Journal of Social Work*, 17(4), 475-490.

Ruiken, B. (2024). A tale of two cases—investigating reasoning in similar cases with different outcomes. *European Journal of Social Work*, 27(5), 1002-1019.

Rustad, K.B., Lauritzen, C., Havnen, K.J.S., Fossum, S., Christiansen, Ø. & Vis, S.A. (2022). The impact of case factors on the initial screening decision in child welfare investigations in Norway. *Child Abuse and Neglect*, 131, 1-12.

- Rustad, K.B., Lauritzen, C., Havnen, K.J.S., Fossum, S., Christiansen, Ø. & Vis, S.A. (2025). The impact of case characteristics on child welfare service investigations in Norway. *Nordic Social Work Research*, 15(1), 108-122.
- Samsonsen, V. & Willumsen, E. (2014). Assessment in Child Protection: Social worker's voices in England and Norway. *Journal of Comparative Social Work*, 9(1), 59-92.
- Skivenes, M. & Skramstad, H. (2015). The emotional dimension in risk assessment: A cross-country study of the perceptions of child welfare workers in England, Norway and California (United States). *British Journal of Social Work*, 45(3), 809-824.
- Skotte, P.S. (2018). Colligation in child welfare work: Decision-making in a case on the tipping point. *Qualitative Social Work*, 17(1), 115-132.
- Skramstad, H. & Skivenes, M. (2017). Child welfare workers' views of fathers in risk assessment and planned interventions, a comparison between English and Norwegian workers. *Child and Family Social Work*, 22(1), 203-212.
- Sørensen, K.M. (2018). A comparative study of the use of different risk-assessment models in Danish municipalities. *British Journal of Social Work*, 48(1), 195-214.
- Svendsen, I.M.L. & Nielsen, S. (2017). Anbringelsesgrundlag – i et praktikerperspektiv. In I.M. Svendsen (Ed.), *Den svære beslutning: En antologi om beslutninger om anbringelse af børn og unge – hvornår, hvorfor og hvordan* (pp. 167-188). Institut for Socialt Arbejde, Professionshøjskolen Metropol.
- Tefre, Ø.S. (2017). Maternal intellectual disability and infant neglect: Child welfare risk assessments in Norway, England and California, USA. *British Journal of Social Work*, 47(7), 2014-2031.
- Villumsen, A.M. & Gjedde, C.A. (2023). The context-bound phenomenon of decision-making on referrals: A scoping review. *Children and Society*, 37(4), 1274-1293.
- Villumsen, A.M. & Søbjerg, L.M. (2023). Informal pathways as a response to limitations in formal categorization of referrals in child and family welfare. *Nordic Social Work Research*, 13(2), 176-187.
- Vis, S.A., Christiansen, Ø., Havnen, K.J.S., Lauritzen, C., Iversen, A.C. & Tjelflaat, T. (2020). *Barnevernets undersøkelsesarbeid – fra bekymring til beslutning. Samlede resultater og anbefalinger*. NORCE, Universitetet i Bergen, Regionalt kunnskapssenter for barn og unge – NTNU, UiT -Norges arktiske universitet.

- Vis, S.A. & Fossum, S. (2015). Organizational factors and child participation in decision-making: Differences between two child welfare organizations. *Child and Family Social Work*, 20(3), 277-287.
- Vis, S.A., Holtan, A. & Thomas, N. (2012). Obstacles for child participation in care and protection cases-why Norwegian social workers find it difficult. *Child Abuse Review*, 21(1), 7-23.
- Vis, S.A., Lauritzen, C., Christiansen, Ø. & Reedtz, C. (2022a). Do the child welfare and protection services involve children in cases with parental mental health problems? A Norwegian case-file study. *Frontiers in Psychiatry*, 12, 1-9.
- Vis, S.A., Lauritzen, C. & Fluke, J. (2021). Screening decisions for non-abuse concerns reported to child protection agencies – a structural equation model for referral content and decision outcome. *Children and Youth Services Review*, 129, 1-8.
- Vis, S.A., Lauritzen, C., Fluke, J., Havnen, K.J.S., Christiansen, Ø. & Fossum, S. (2023). Service provision by child protection services – Exploring variability at case and agency levels in a Norwegian sample. *International Journal on Child Maltreatment: Research, Policy and Practice*, 6(2), 315-332.
- Vis, S.A., Lauritzen, C., Havnen, K.J.S., Reedtz, C. & Handegård, B.H. (2022b). Concerns of parental substance abuse and mental health problems reported to child welfare services –Testing a moderated mediation model for paths from reports to substantiated concern and service provision. *Frontiers in Psychiatry*, 13, 1-11.
- Walsh, J., Khoo, E. & Nygren, K. (2022). 'Everyday bordering' in England, Sweden and Bulgaria: Social work decision-making processes when working with migrant family members. *Journal of International Migration and Integration*, 23(1), 343-361.

